

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

Obor: Cestovní ruch

**Cestovní ruch v EU se zaměřením na
Španělsko a Francii**

Autor: Bc. Gabriela Skenderová

Vedoucí práce: doc. Ing. Josef Abrhám, Ph.D.

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma „Cestovní ruch v EU se zaměřením na Španělsko a Francii“ jsem vypracovala samostatně a řádně jsem označila veškerou použitou literaturu a další prameny.

V Praze dne

.....

Podpis studenta

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce, doc. Ing. Josefu Abrahámovi, Ph.D., za cenné rady, názory a připomínky, které mi při zpracovávání práce poskytl.

Název diplomové práce:

Cestovní ruch v EU se zaměřením na Španělsko a Francii

Abstrakt:

Tato diplomová práce se zabývá vývojem cestovního ruchu v Evropské unii, především pak analýzou turismu ve dvou vybraných členských zemích, ve Španělsku a Francii. Teoretická východiska v první části diplomové práce vymezují pojmy související s cestovním ruchem, s Evropskou unií a s politikou cestovního ruchu v rámci Evropské unie. Druhá část diplomové práce je zaměřena na zkoumané země Španělsko a Francii, jejich obecnou charakteristiku a členství v Evropské unii, a poté již na samotný vývoj cestovního ruchu. Cílem práce je zanalyzovat a srovnat cestovní ruch vybraných zemí v období mezi lety 2007–2017 a vyvodit tak konečné závěry vyplývající ze statistických údajů cestovního ruchu daných zemí.

Klíčová slova:

Vývoj cestovního ruchu, Evropská unie, turismus ve Španělsku, turismus ve Francii, mezinárodní turistické příjezdy, příjmy z mezinárodního turismu.

Title of Master's Thesis:

Tourism in the EU focused on Spain and France

Abstract:

This thesis deals with the development and trends of tourism in the European Union, especially with the analysis of tourism in two selected member countries, in Spain and France. The theoretical basis in the first part of this thesis defines the concepts related to tourism, the European Union and the tourism policy within the European Union. The second part of the thesis focuses on Spain and France, their general characteristics and membership in the European Union as well as on the development of tourism within these countries. The aim of the thesis is to analyze and compare tourism of both countries in the period 2007–2017 and to draw the final conclusions from tourism statistics.

Key words:

The development of tourism, European Union, tourism in Spain, tourism in France, international tourist arrivals, international tourism receipts.

Obsah

Úvod.....	8
1 Pojem cestovní ruch.....	10
1.1 Organizace cestovního ruchu.....	14
1.1.1 UNWTO.....	14
1.1.2 WTTC	15
1.1.3 OECD.....	15
2 Evropská unie	17
2.1 Rada Evropské unie	18
2.2 Evropská komise.....	20
2.2.1 Evropská komise cestovního ruchu (ETC)	21
3 Cestovní ruch v EU	22
4 Politika cestovního ruchu v EU	25
4.1 Sdělení Komise COM/2006/134 „Obnovená politika EU v oblasti cestovního ruchu: Vstříc silnějšímu partnerství pro evropský cestovní ruch“	27
4.2 Sdělení Komise COM/2007/621 „Agenda pro udržitelný a konkurenceschopný evropský cestovní ruch“	28
4.3 Sdělení Komise COM/2010/352 „Evropa jako přední světová destinace cestovního ruchu – nový politický rámec pro evropský cestovní ruch“	29
4.4 Sdělení Komise COM/2012/649 „Provádění a rozvoj společné vízové politiky k podpoře růstu v EU“	30
4.5 Sdělení Komise COM/2014/86 „Evropská strategie pro větší růst a vyšší zaměstnanost v pobřežním a námořním cestovním ruchu“	30
5 Vybrané země v rámci EU	32
5.1 Španělsko	32
5.1.1 Charakteristika země.....	32
5.1.2 Španělsko jako součást EU	35

5.1.3 Cestovní ruch Španělska	39
5.1.4 Nejnavštěvovanější města a místa	56
5.2 Francie	61
5.2.1 Charakteristika země.....	61
5.2.2 Francie jako součást EU	64
5.2.3 Cestovní ruch Francie	67
5.2.4 Nejnavštěvovanější města a místa	81
5.3 Srovnání Španělska a Francie	85
Závěr	87
Seznam použitých zkratk	90
Seznam grafů a tabulek.....	92
Seznam použité literatury	93
Knižní zdroje.....	93
Internetové zdroje	94

Úvod

Cestovní ruch je dnes důležitým odvětvím pro nespočet destinací a pro mnohé z nich je klíčovým zdrojem příjmů. Svět se stává čím dál více otevřeným a dostupnějším tak pro samotné cestování. Lidé chtějí stále více poznávat nové kouty světa a různé kultury. Díky cestovnímu ruchu vznikají nová pracovní místa a ve prospěch jak turistů, tak i obyvatel měst, jsou zkvalitňovány služby spojené s turismem. Jsou budovány i renovovány hotely, restaurace, zakládají se nová informační centra, dochází k rozvoji v oblasti dopravy atd.

Doposud nejvíce navštěvovanou destinací je Evropa. I díky integračnímu procesu, který zahájila v 50. letech, se tato destinace již několik let drží na první pozici v rámci celosvětového turismu, a právě proto se tato diplomová práce zabývá evropským cestovním ruchem.

V první kapitole jsou vymezeny definice a hlavní pojmy cestovního ruchu, se kterými se posléze pracuje v dalších částech. Jsou zde také charakterizovány organizace, které k cestovnímu ruchu nejvíce přispívají.

Jelikož se tato diplomová práce zaměřuje na cestovní ruch v Evropské unii, tak je ve druhé kapitole představena Evropská unie a to, jak svou funkcí přispívá k rozvoji cestovního ruchu. Pozornost je zde věnována především Radě Evropské unie a Evropské komisi, které se na rozvoji cestovního ruchu v rámci Evropské unie podílí nejvíce.

Třetí část práce se zabývá již samotným cestovním ruchem v Evropské unii, jakou zde zaujímá roli a jaké statistické údaje týkající se turismu byly za poslední roky v této oblasti zaznamenány.

Evropská unie hraje v rámci cestovního ruchu důležitou roli a svou politikou přispívá k jejímu rozvoji. Ve čtvrté kapitole je proto přiblížen obsah Sdělení, která vydává Evropská komise a dle kterých by se měly členské státy řídit, aby tak dosáhly udržitelného cestovního ruchu.

Pátá a zároveň poslední kapitola se zabývá analýzou cestovního ruchu ve dvou nejnavštěvovanějších zemích Evropské unie, ve Španělsku a Francii. U obou zemí je zprvu uvedena základní charakteristika země zahrnující geografické údaje, historii a možnosti aktivit v rámci cestovního ruchu. Poté jakožto u zemí spadajících pod Evropskou unii jsou přiblíženy počátky jejich členství a vztahy s ostatními zeměmi.

Poslední část je věnována již samotnému rozboru cestovního ruchu obou zemí v letech 2007 až 2017. Zprvu jsou země zasazeny do kontextu celosvětového turismu za daný rok a poté již následují statistiky jednotlivých zemí. Statistické údaje vypovídají především o počtu zahraničních turistů za daný rok, o příjmech z mezinárodního turismu, o hlavních turistických trzích směřujících do země, o nejnavštěvovanějších oblastech ve zkoumaných zemích a o dalších informacích týkajících se sféry cestovního ruchu Španělska a Francie. Na závěr kapitoly jsou představeny nejnavštěvovanější oblasti obou zemí a zároveň jsou uvedena hlavní turistická místa a historické památky, které stojí v rámci daného města či místa za vidění.

Cílem této diplomové práce je dosáhnout podrobného rozboru cestovního ruchu Španělska a Francie ve sledovaném období a zároveň srovnat turismus ve vybraných destinacích. V rámci rozboru je využita komparativní metoda, kdy je u obou zemí zanalyzován cestovní ruch za stejné období. Na závěr je uveden graf, ve kterém jsou shrnuta data za roky 2007 až 2017, který přehledněji shrnuje problematiku hlavních oblastí zkoumání.

1 Pojem cestovní ruch

Pojem cestovní ruch je známý již od nepaměti, kdy se lidé stejně jako dnes přepravovali z jednoho místa na druhé buď z důvodů obchodních cest či jen pro své vlastní potěšení. Dnes je cestovní ruch celosvětovým fenoménem a je již neodmyslitelnou součástí moderní společnosti. Je prospěšný jak pro samotné účastníky cestovního ruchu, kteří cestují buď za účelem rekreace, návštěvy nových míst či dalšího poznání, tak také pro samotnou ekonomiku země. Pro sledování efektu cestovního ruchu na ekonomiku jak národní, tak také regionální či světovou, využíváme buď přímých efektů, nebo nepřímých (multiplikovaných).¹

V účasti na cestovním ruchu se odráží jak potřeby, zájmy, tak také cíle a úmysly jednání člověka. Podílení se na cestovním ruchu se stává jakousi nezadatelnou součástí spotřeby.² Cestovní ruch můžeme zároveň chápat v jeho dvou rovinách - jako oblast spotřeby a jako oblast podnikatelských příležitostí a tím současně i jako již zmiňovanou významnou součást ekonomiky společnosti.³ Od 90. let 20. století jsou do cestovního ruchu zahrnovány i služební cesty, ale pouze ty, které nezahrnují výdělečnou činnost. Dle Zelenky a Páskové by měl být tento obor v celém procesu uspokojování potřeb účastníků a poskytovatelů založen na dlouhodobém šetrném využívání, na ochraně a rozvoji potenciálu přírodního prostředí, na rozvoji sportovní, dopravní, městské či jiné infrastruktury nebo společenských jevů.⁴

Jednotlivé literatury nabízí různé definice cestovního ruchu, jelikož je to pojem široký a složitý. V průběhu vývoje cestovního ruchu se současně vyvíjí a mění také jeho definování a vymezení. Zdůrazňují se různé stránky tohoto pojmu, většinou záleží na tom, z hlediska které vědní disciplíny je cestovní ruch zkoumán a definován.⁵

I když se jednotlivé definice od sebe liší, v každé jedné z nich se promítnou základní rysy cestovního ruchu:

- *dočasnost změny místa stálého bydliště a dočasnost pobytu mimo něj,*
- *nevýdělečný charakter cesty a pobytu,*

¹ PALATKOVÁ, M. *Mezinárodní turismus*. Praha: Grada Publishing a.s., 2014, s. 13-14. ISBN 987-80-247-4862-7.

² INDROVÁ, J., MALÁ, V., MLEJNKOVÁ, L., NETKOVÁ, J., VAŠKO, M. *Cestovní ruch I*. Praha: VŠE v Praze, 2004, s. 7. ISBN 80-245-0799-4.

³ *Ibid.*, s. 8.

⁴ ZELENKA, J., PÁSKOVÁ, M. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přepracované a doplněné 2. vydání. Praha: Linde Praha, 2012, s. 15. ISBN 978-80-7201-880-2.

⁵ INDROVÁ, J., MALÁ, V., MLEJNKOVÁ, L., NETKOVÁ, J., VAŠKO, M. *Cestovní ruch I*. Praha: VŠE v Praze, 2004, s. 9. ISBN 80-245-0799-4.

- *vztahy mezi lidmi, jež cestovní ruch vyvolává.*⁶

Za základní mezník v definování turismu lze považovat rok 1991, kdy se konala Mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu, kterou pořádala Světová organizace cestovního ruchu (WTO) v Ottavě. Na konferenci byl podán jednotný návrh na unifikaci základních pojmů v oblasti cestovního ruchu a od té doby byl cestovní ruch definován jako *činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí /mimo místo bydliště/ a to na dobu kratší než je stanovena, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.*⁷

V oblasti cestovního ruchu rozlišujeme tři druhy turismu – mezinárodní turismus, kdy dochází k překročení hranice národního státu, poté světový turismus, který zahrnuje veškerý výjezdový i příjezdový turismus na světě a turismus světa, který je souhrnem veškerého domácího i zahraničního turismu všech států světa.⁸ Dle UNWTO můžeme rozdělit světový turismus na 5 regionů, 18 subregionů a na jednotlivé země/teritoria.⁹

V závislosti na definici cestovního ruchu se také vymezují pojmy vztahující se k účastníkům turismu. Rozlišujeme čtyři typy účastníků cestovního ruchu. Prvním typem je *stálý obyvatel (rezident)* – tento pojem se rozlišuje pro mezinárodní cestovní ruch a pro domácí cestovní ruch. V mezinárodním cestovním ruchu se za rezidenta považuje „osoba, která žije v zemi alespoň jeden rok a to před příjezdem do jiné země na dobu kratší jednoho roku“.¹⁰ Naopak v domácím cestovním ruchu se za stálého obyvatele považuje „osoba, která v tomto místě žije alespoň šest po sobě jdoucích měsíců před příjezdem do jiného místa na dobu kratší šesti měsíců“.¹¹

Dalším typem patřícím mezi účastníky turismu je *návštěvník (visitor)*. Pro mezinárodní turismus se návštěvníkem rozumí osoba, která cestuje do jiné země než té, v které má trvalé bydliště, na dobu ne delší než jeden rok, přičemž hlavní účel cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštívené zemi.¹² V domácím cestovním ruchu je návštěvníkem osoba, která má trvalé bydliště v dané zemi a cestuje na jiné místo

⁶ INDROVÁ, J., MALÁ, V., MLEJNKOVÁ, L., NETKOVÁ, J., VAŠKO, M. *Cestovní ruch I.* Praha: VŠE v Praze, 2004. s. 11. ISBN 80-245-0799-4.

⁷ Ibid., s. 12.

⁸ PALATKOVÁ, M. *Mezinárodní turismus.* Praha: Grada Publishing a.s., 2014, s. 13-14. ISBN 987-80-247-4862-7.

⁹ Ibid., s. 103.

¹⁰ INDROVÁ, J., MALÁ, V., MLEJNKOVÁ, L., NETKOVÁ, J., VAŠKO, M. *Cestovní ruch I.* Praha: VŠE v Praze, 2004. s. 13. ISBN 80-245-0799-4.

¹¹ Ibid.

¹² Ibid.

dané země po dobu kratší než šest měsíců a hlavním účelem cesty není stejně jako v mezinárodním cestovním ruchu vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.¹³

Třetím typem je *turista (tourist)*, který v rámci mezinárodního turismu cestuje do jiné země mimo své trvalé bydliště a tato cesta zahrnuje alespoň jedno přenocování, avšak ne delší jednoho roku. V domácím cestovním ruchu je turista charakterizován jako osoba trvale usídlená v zemi cestující do jiného místa odlišného od jejího běžného životního prostředí /v téže zemi/, načež tato cesta musí zahrnovat alespoň jedno přenocování, ale nesmí překročit dobu delší šesti měsíců. Pro obě charakteristiky opět platí, že hlavní účel musí být jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.¹⁴

Posledním typem účastníků turismu je *výletník (excursionist, sameday visitor, jednodenní návštěvník)*. V mezinárodním turismu jde o osobu, která cestuje do jiné země mimo své trvalé bydliště a běžně životní prostředí na dobu kratší než 24 hodin bez přenocování a bez toho, aby účel cesty byl vykonávání výdělečné činnosti v navštívené zemi.¹⁵ Pro domácí cestovní ruch je charakteristika výletníka stejná, ale výletníkem je osoba trvale usídlená v dané zemi a cestující jen do místa odlišného od místa jejího trvalého bydliště v dané zemi.¹⁶

Kromě různých typů účastníků rozlišujeme také různé druhy cestovního ruchu. V závislosti na zvolených kritériích jich může být celá řada. Můžeme jej rozdělit buď podle místa na domácí cestovní ruch či zahraniční, podle délky pobytu na krátkodobý či dlouhodobý cestovní ruch, podle způsobu organizace na skupinový či individuální a další. Existuje mnoho dalších rozdělení, avšak za základní se považuje klasifikace dle účelu (motivů, cílů). Do tohoto rozdělení patří rekreační cestovní ruch (hlavním cílem je odpočinek), kulturně poznávací (poznávání historie, tradic, kultury, ...), náboženský (navštěvování poutních a posvátných míst), vzdělávací (cílem je něco nového se naučit), společenský (setkávání se s příbuznými, známými), zdravotní (za účelem rehabilitace, zdravotní prevence) a mnoho dalších.¹⁷

Cestovní ruch má svá vlastní specifika trhu. V běžných literaturách se setkáváme s následujícími charakteristikami:

- rozvoj turismu je podmíněn politicko-správními podmínkami,

¹³ INDROVÁ, J., MALÁ, V., MLEJNKOVÁ, L., NETKOVÁ, J., VAŠKO, M. *Cestovní ruch I*. Praha: VŠE v Praze, 2004. s. 13. ISBN 80-245-0799-4.

¹⁴ Ibid., s. 14.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vy. Praha: Grada Publishing, 2001, s. 17. ISBN 80-247-0207-X.

- produkt cestovního ruchu nelze skladovat,
- je zde místní vázanost, bezprostřední spojitost s územím (místem), ve kterém se cestovní ruch realizuje, zejména s kvalitou jeho přírodního prostředí,
- je zde vysoký podíl lidské práce,
- trh je silně podmíněn přírodními faktory či jinými nepředvídatelnými vlivy,
- výrazným rysem je sezónnost,
- existuje těsný vztah mezi nabídkou a poptávkou,
- poptávka je zároveň velmi ovlivňována důchody obyvatelstva, jejich volným časem, cenovou hladinou nabídky, preferencemi ze strany spotřebitelů, motivací, prestiží, ...
- na druhé straně nabídku výrazně ovlivňuje rozvoj a využívání technologií, (informačních či rezervačních systémů nebo internetu).¹⁸

Cestovní ruch je především *speciální oblastí služeb a integrovaných produktů*.¹⁹

V posledních několika letech narůstá sféra služeb a služby hrají čím dle důležitější roli. Nejen v cestovním ruchu, ale pro mnoho dalších oblastí platí, že služby mají své specifické rysy a tím je nehmotnost, nestálost (kdy realizace a kvalita cestovní služby je velice subjektivní, závisí především na konkrétních jedincích, na jejich momentální situaci), neoddělitelnost (kdy služba je spjata s místem, časem a zajišťující osobou) a neskladovatelnost.²⁰ Konkrétně u cestovního ruchu rozlišujeme ještě další specifika, díky kterým může být zákazník ovlivňován a která bychom měli respektovat a klást na ně dostatečný důraz při přípravě nabídky produktů (krátkodobé a přechodné působení určitého produktu na zákazníka, emocionální faktory, image místa atd.). Můžeme tak předcházet potenciálním problémům a zároveň nám tato specifika mohou sloužit ke zjišťování zpětné vazby a ke kontrole efektivity dosažených výsledků.²¹

¹⁸ FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vy. Praha: Grada Publishing, 2001, s. 19-20. ISBN 80-247-0207-X.

¹⁹ Ibid., s. 20.

²⁰ Ibid.

²¹ Ibid., s. 21.

1.1 Organizace cestovního ruchu

Významné pro činnost a rozvoj cestovního ruchu jsou mezinárodní organizace. Podle zaměření a vazby jejich agendy na sektor turismu můžeme rozlišovat mezi těmi, jejichž hlavní a jedinou náplní je agenda turismu (UWTO, WTTC, PATA...), dále mezi těmi, kde turismus představuje jednu z několika dalších součástí (ILO, IATA,...) a jako poslední existují ty, jejichž vazba na turismus je o dost volnější (MMF, UNICEF,...).²² Mezinárodní organizace můžeme rozdělit také dle charakteru a členské základny a to na mezinárodní organizace mezivládní a mezinárodní organizace mimovládní. U mezivládních tvoří členskou základnu národní státy/teritoria (UNWTO, WTO, ILO) a u mimovládních je členská základna tvořena firmami, profesními svazy, institucemi a dalšími (WTTC, AIEST,...).²³

V následující části budou popsány tři vybrané organizace, které jsou dle autorčina názoru nejznámější a nejdůležitější pro cestovní ruch.

1.1.1 UNWTO

Světová organizace turismu (United Nations World Tourism Organization) vznikla již v roce 1975 pod názvem WTO a od roku 2003 působí jako specializovaná organizace OSN právě pod názvem UNWTO. Řadí se mezi mezivládní organizace a má regionální pobočky po celém světě. Jedná se o jediné mezinárodní fórum, které zároveň slouží jako zdroj informací a know-how v oblasti turismu.²⁴ Hlavním cílem této organizace je podpora udržitelného, odpovědného a dostupného cestovního ruchu. UNWTO propaguje cestovní ruch jako „hnací motor hospodářského růstu, zahrnujícího rozvoj a udržitelnost životního prostředí“.²⁵ Nabízí vedení a podporu sektoru cestovního ruchu poskytováním svých znalostí a prosazováním politiky cestovního ruchu po celém světě.²⁶

²² PALATKOVÁ, M. *Mezinárodní turismus*. Praha: Grada Publishing a.s., 2014, s. 133. ISBN 987-80-247-4862-7.

²³ Ibid.

²⁴ Ibid., s. 135.

²⁵ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *Who we are* [online]. [cit. 2018-01-04]. Dostupné z: <http://www2.unwto.org/content/who-we-are-0>

²⁶ Ibid.

1.1.2 WTTC

Světová rada cestování a cestovního ruchu (World Travel & Tourism Council) je druhou nejvýznamnější organizací působící v mezinárodním cestovním ruchu.²⁷ Toto mezinárodní fórum bylo založeno v roce 1990 v Londýně, kde má sídlo dodnes. Jde o mezinárodní fórum pro přední soukromé firmy globální ekonomiky napříč spektrem odvětví turismu.²⁸ Spojuje všechny významné subjekty v odvětví cestování a cestovního ruchu (letecké společnosti, hotely, plavby, půjčovny aut, cestovní kanceláře, cestovní agentury a další), což jim umožňuje vystupovat jednotně vůči vládám a mezinárodním orgánům.²⁹

Posláním organizace je zvýšení povědomí o plném dopadu turismu na ekonomiku, snaží se působit na vlády zemí k využití potenciálu turismu, je zde také snaha o soulad rozvoje turismu a jeho vlivu na sociální, kulturní a životní prostředí a dlouhodobé sledování růstu a prosperity.³⁰

1.1.3 OECD

Organisation for Economic Co-operation and Development neboli Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj vznikla roku 1961 v Paříži, kde má dnes své sídlo. Hlavním cílem organizace je zvýšení životního standardu obyvatel členských zemí, podporovat finanční stabilitu a především dosahovat co nejvyššího možného udržitelného ekonomického růstu a zaměstnanosti.³¹ OECD působí i jako fórum, ve kterém mohou vlády spolupracovat a tak mezi sebou sdílet zkušenosti a hledat řešení společných problémů. Spolupráce s vládami je důležitá především proto, aby organizace pochopila, co vede k hospodářským, sociálním a environmentálním změnám. Aktuálně je členem OECD 35 zemí.³²

²⁷ PALATKOVÁ, M. *Mezinárodní turismus*. Praha: Grada Publishing a.s., 2014, s. 136. ISBN 987-80-247-4862-7.

²⁸ Ibid.

²⁹ WTTC [WORLD TRAVEL&TOURISM COUNCIL]. *About WTTC* [online]. 1. 11. 2014 [cit. 2017-01-04]. Dostupné z: <https://www.wttc.org/about/>

³⁰ PALATKOVÁ, M. *Mezinárodní turismus*. Praha: Grada Publishing a.s., 2014, s. 136. ISBN 987-80-247-4862-7.

³¹ Ibid., s. 137.

³² OECD [ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT]. *About the OECD* [online]. © 2017 [cit. 2017-01-04]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/about/>

Mnoho organizací a programů souvisejících s cestovním ruchem spadá také pod systém OSN (Organizace spojených národů). Základním přínosem OSN je udržet mírové podmínky, což patří mezi základní podmínku mezinárodního turismu vůbec, zajistit stabilní bezpečnostní situaci a bezkonfliktní vztahy mezi státy. K organizacím spadajícím pod OSN patří WTO (Světová obchodní organizace), ILO (Mezinárodní organizace práce), UNESCO (Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu), MMF (Mezinárodní měnový fond), UNCTAD (Konference o obchodu a rozvoji) a UNEP (Program OSN pro životní prostředí).³³

³³ PALATKOVÁ, M. *Mezinárodní turismus*. Praha: Grada Publishing a.s., 2014, s. 139-145. ISBN 987-80-247-4862-7.

2 Evropská unie

Lidé dnes díky pokročilým technologiím a všudypřítomné globalizaci cestují napříč celým světem. Jednou z předních turistických destinací je právě Evropa, na kterou se ve své práci zaměřují. Cestovní ruch přispěl k rozvoji mnoha evropských regionů, má významný přesah a potenciál pro tvorbu pracovních míst, především v méně rozvinutých regionech.³⁴

Již několik let je většina evropských států součástí Evropské unie, která se na rozvoji a udržitelnosti cestovního ruchu podílí. Předchůdce Evropské unie byl vytvořen jen pár let po druhé světové válce, kdy jeho hlavním cílem bylo podpoření hospodářské spolupráce států, aby se tak zamezilo případnému budoucímu ozbrojenému konfliktu. Roku 1958 bylo založeno Evropské hospodářské společenství (EHS), které zprvu zahrnovalo šest zemí rozvíjejících hospodářskou spolupráci, a to Lucembursko, Nizozemsko, Belgie, Francie, Německo a Itálie. Od tohoto roku se ke zmiňovaným šesti zemím připojilo dalších 22 zemí a byl vytvořen jednotný trh známý také jako vnitřní trh. Zrodilo se společenství, které spolupracuje nejen v hospodářské činnosti, ale v mnoha dalších oblastech jako je ochrana životního prostředí, veřejné zdraví, vnější vztahy, bezpečnost, migrace a další.³⁵

Pojem Evropská unie se začal používat od roku 1993. Aktuálně je součástí Evropské unie 28 evropských zemí (Belgie, Bulharsko, Česko, Dánsko, Estonsko, Francie, Chorvatsko, Itálie, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Velká Británie, Španělsko, Finsko, Irsko, Rakousko, Švédsko, Malta, Kypr), kteří dohromady tvoří ojedinělý hospodářský a politický celek. Základ Evropské unie tvoří její hodnoty a cíle, které jsou ustanoveny v Lisabonské smlouvě a v Listině základních práv Evropské unie. Mezi hlavní hodnoty patří lidská důstojnost, svoboda, demokracie, rovnost, právní stát a lidská práva. V roce 2012 byla také Evropské unii udělena Nobelova cena míru.³⁶

Unie se stále více snaží, aby byly její orgány transparentnější, demokratičtější, aby se občané mohli více účastnit politického procesu přímo. Řídí se zásadou zastupitelské

³⁴EVROPSKÁ KOMISE. *Cestovní ruch* [online]. 1. 11. 2014 [cit. 2017-12-30]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/themes/tourism/

³⁵EVROPSKÁ UNIE. *Základní informace o EU* [online]. 29. 12. 2017 [cit. 2017-12-29]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_cs

³⁶ Ibid.

demokracie, kdy její občané jsou na úrovni Unie přímo zastoupeni v Evropském parlamentu a členské země jsou reprezentovány v Evropské radě a v Radě EU.³⁷

Evropská unie je často s cestovním ruchem spojována pouze v souvislosti s čerpáním finančních prostředků z fondů Evropské unie, které jsou určeny na různé projekty v této oblasti. Nesmíme však zapomínat, že zde existují koncepce a priority evropského cestovního ruchu a možnosti zapojení se do různých aktivit, které nabízí a organizuje především Evropská komise.³⁸ Prvním důležitým dokumentem Evropské unie z pohledu cestovního ruchu je Lisabonská smlouva, kdy je poprvé v základním dokumentu Evropské unie uveden cestovní ruch, a to z hlediska vymezení druhů a oblastí pravomocí Unie.³⁹ Tato smlouva byla podepsána 13. prosince 2007 a vstoupila v platnost 1. 12. 2009. Mezi její hlavní cíle patří posílení demokracie v Evropské unii, splnění očekávání evropských občanů v oblasti odpovědnosti, otevřenosti a dalších, ale také to, aby se Evropská unie zabývala globálními otázkami, jako jsou změny klimatu, bezpečnost, udržitelný rozvoj.⁴⁰

Hlavními orgány EU ve vztahu k problematice cestovního ruchu jsou Evropská rada, Rada Evropské unie, Evropská komise, Evropský parlament a Evropský soudní dvůr. K přiblížení a charakteristice ve vztahu k cestovnímu ruchu si autorka práce vybrala tyto orgány:

2.1 Rada Evropské unie

Rada Evropské unie zastupuje členské státy a jejími hlavními úkoly jsou koordinace hospodářské politiky členských států, rozhodovací pravomoci a pravomoc svěřit Evropské komisi provádění Radou přijatých a vydaných aktů. Rada Evropské unie, též také Rada ministrů, má všeobecnou rozhodovací kompetenci, tudíž politiku Evropské unie v zásadě určují zájmy členských států a dominují tím nad zájmy Evropské unie jako celku.⁴¹ Pod Radu Evropské unie spadá 9 věcně odborných úseků. Jedním z nich je Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdravotnictví a spotřebitelské záležitosti, která

³⁷ EVROPSKÁ UNIE. *Základní informace o EU* [online]. 29. 12. 2017 [cit. 2017-12-29]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_cs

³⁸ HOUŠKA, P., PETRŮ, Z. *Cestovní ruch v působnosti orgánů EU*. Praha: Oeconomica, 2010, s. 5. ISBN 978-80-245-1645-5.

³⁹ Ibid., s. 8-9.

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ CIHELKOVÁ, E., JAKŠ, J. a kol. *Evropská integrace – Evropská unie*. Praha: Oeconomica, 2004, s. 31. ISBN 80-245-0854-0.

projednává také právní předpisy související s ochranou spotřebitele v cestovním ruchu.⁴² Projednává a rozhoduje například o novele směrnice Rady ES ze dne 13. června 1990 „o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy (90/314/EHS)“⁴³ – v českém právním řádu zákon č. 159/1999 Sb. „o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších předpisů“.⁴⁴ Dalším úsekem Rady Evropské unie, pod kterou spadá i problematika cestovního ruchu, je Rada pro konkurenceschopnost. Jednatelům této problematiky je Ministerstvo průmyslu a obchodu a spolujednatel je Ministerstvo pro místní rozvoj.⁴⁵

Základním dokumentem Rady je „Rozhodnutí Rady ze dne 22. prosince 1986, kdy se zřídil Poradní výbor pro cestovní ruch (TAC – Tourism Advisory Committee) a je stanoven postup pro konzultace a spolupráci v oblasti cestovního ruchu (86/664/EHS)“.⁴⁶ Pro současný vývoj je důležité rozhodnutí Rady pro vnitřní trh ze dne 21. 6. 1999, které přijalo zásadní závěry pro další zaměření pracovních aktivit a směrů v oblasti evropského cestovního ruchu, a Komise společně s členskými státy odsouhlasily vytvoření pěti pracovních skupin (A, B, C, D, E).⁴⁷ Každá pracovní skupina se zaměřuje na specifickou oblast týkající se cestovního ruchu jako je podpora ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje cestovního ruchu, zajištění kvality produktů cestovního ruchu, zajištění zlepšení odbornosti formou vzdělání a další.⁴⁸

Jednou ze základních služeb cestovního ruchu je doprava, která spadá pod Radu pro dopravu, telekomunikaci a energetiku. Pro cestovní ruch je důležitá zejména z pohledu zajištění práv a bezpečnosti přepravovaných pasažérů.⁴⁹

Dalšími úseky, kterými se zabývá Rada Evropské unie, je například Rada pro zemědělství a rybolov, Rada pro životní prostředí nebo Rada pro mládež, školství a kulturu.⁵⁰

⁴² HOUŠKA, P., PETRŮ, Z. *Cestovní ruch v působnosti orgánů EU*. Praha: Oeconomica, 2010, s. 12-14. ISBN 978-80-245-1645-5.

⁴³ HOUŠKA, P., PETRŮ, Z. *Cestovní ruch v působnosti orgánů EU*. Praha: Oeconomica, 2010, s. 12-14. ISBN 978-80-245-1645-5.

⁴⁴ Ibid., s. 14.

⁴⁵ Ibid.

⁴⁶ Ibid., s. 15.

⁴⁷ Ibid., s. 15-16.

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Ibid., s. 16-17.

⁵⁰ Ibid.

2.2 Evropská komise

Evropská komise je výkonným orgánem a klíčovou institucí v rozhodovacím procesu Evropské unie. Patří k ní celá řada pomocných úřadů a agentur a také Úřad pro úřední tisky Unie, který vydává jak Úřední věstník EU, tak i řadu tištěných a elektronických publikací, které se týkají činností a politik Evropské unie. Má pravomoc výkonnou, zákonodárnou a kontrolní a je vnitřně členěna na generální ředitelství. Cestovní ruch má velký význam v tom, že pro mladé lidi nabízí pracovní příležitosti a tím i dosahuje lisabonského cíle růstu a zlepšování pracovních míst. Problematika cestovního ruchu spadá pod generální ředitelství pro „podnikání a průmysl“ (DG Enterprise and Industry). V rámci vnitřního členění je cestovní ruch součástí ředitelství „I“, kde je zřízeno oddělení cestovního ruchu (Tourism Unit). Toto oddělení má na starosti organizační zajištění Poradního výboru pro cestovní ruch a další aktivity.⁵¹

Cestovní ruch sice není zahrnut jako tematický cíl v nařízeních ohledně evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF), ale Evropská komise zveřejnila pro programové období 2014–2020 tematické pokyny pro investice do cestovního ruchu. V těchto pokynech doporučuje, aby investice probíhaly sladěným způsobem s tematickými cíli a investičními prioritami, aby byly konzistentní se SWOT analýzou příslušných národních/regionálních/nadnárodních operačních programů, aby se soustředily na lepší zhodnocení kulturního a turistického bohatství, aby probíhala podpora inovace a diverzifikace v oblasti produktů, procesů nebo služeb. Pozornost by měla být také věnována inovaci a internacionalizaci malých a středních podniků a klastrů a podpoře podnikání a zakládání nových společností.⁵²

Komise také úzce spolupracuje se dvěma dalšími institucemi – s Evropskou komisí cestovního ruchu (ETC) a s Evropskou akční skupinou pro turismus (ETAG).⁵³ Pro účely této diplomové práce bude níže charakterizována pouze Evropská komise cestovního ruchu.

⁵¹ HOUŠKA, P., PETRŮ, Z. *Cestovní ruch v působnosti orgánů EU*. Praha: Oeconomica, 2010, s. 22. ISBN 978-80-245-1645-5.

⁵² EVROPSKÁ KOMISE. *Cestovní ruch* [online]. 1. 11. 2014 [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/themes/tourism/

⁵³ PALATKOVÁ, M. *Mezinárodní turismus*. Praha: Grada Publishing a.s., 2014, s. 224. ISBN 987-80-247-4862-7.

2.2.1 Evropská komise cestovního ruchu (ETC)

European Travel Comission byla založena již v roce 1948, tudíž už více než 60 let propaguje Evropu na mezinárodní úrovni, i když nepatří do systému organizací Evropské unie.⁵⁴ Jejími hlavními cíli je propagovat Evropu jako atraktivní turistickou destinaci, spolupracovat s národními organizacemi a vyměňovat si vzájemně znalosti a poskytnout partnerům z průmyslového odvětví a dalším zúčastněným stranám snadný přístup k materiálům a statistikám týkajících se příjezdového cestovního ruchu do Evropy.⁵⁵

V současné době se zabývá následujícími činnostmi: průzkumem trhu, vztahy s veřejností, spoluprací s dalšími agenturami (UNWTO, OECD, DG Enterprise), obchodní propagací, kariérním růstem členů či reklamou na vybraných zámořských trzích.⁵⁶

⁵⁴ PALATKOVÁ, M. *Mezinárodní turismus*. Praha: Grada Publishing a.s., 2014, s. 224. ISBN 987-80-247-4862-7.

⁵⁵ ETC [EUROPEAN TRAVEL COMMISSION]. *About ETC* [online]. © 2018 [cit. 2018-01-10]. Dostupné z: <http://www.etc-corporate.org/about-etc#>

⁵⁶ Ibid.

3 Cestovní ruch v EU

Evropa zaujímá rozlohu 10,5 km² a je vlastně západním výběžkem Euroasijského kontinentu. Ve starověku byla v těsném styku se starými civilizacemi a můžeme zde nalézt stopy řecké, římské a byzantské kolonizace. Ze všech světadílů má právě Evropa nejčlenitější pobřeží. Přes 30 % rozlohy zaujímají ostrovy a poloostrovy a 75 % území (na němž žije 9/10 evropského obyvatelstva) není od moře vzdáleno ani 300 km.⁵⁷

Evropský region se dělí na 5 subregionů – Západní Evropa, Jižní Evropa, Střední a Východní Evropa, Severní Evropa a Východní Středomoří Evropy.⁵⁸ Významná role cestovního ruchu v Evropské unie spočívá hlavně v jeho potenciálu pro hospodářský rozvoj, zvyšování zaměstnanosti a také v jeho dopadu na společnost a životní prostředí. Dle UNWTO se v roce 2015 pět členských států Evropské unie zařadilo mezi deset nejoblíbenějších míst na světě.⁵⁹ Není tedy divu, že Evropa je nejvýznamnějším turistickým regionem, i když s klesajícími ukazateli (jak příjezdy, výjezdy, tak také příjmy a výdaje) ve prospěch Asie a Pacifiku.⁶⁰

Významný pro podporu a tvorbu vzájemných vztahů v cestovním ruchu byl integrační proces, který započal již v 50. letech. Díky němu došlo k pokroku v mnoha oblastech, které byly součástí rozvoje turismu jako společný vnitřní trh, jednotná měna či liberalizace. To vše se týká především Evropské unie, ale svůj podíl na tom má také Evropské sdružení volného obchodu (ESVO).⁶¹

Pro Evropu je charakteristický vysoký podíl domácího turismu, přestože aktuálně z důvodu větší dostupnosti letecké dopravy jeho podíl klesá. Je to heterogenní region, který se vyznačuje jak rozmanitým přírodním bohatstvím, tak i kulturními a historickými památkami. Nachází se v něm řada menších zemí, které jsou atraktivní svou geografickou blízkostí a dobrou dopravní dostupností. Evropa je vyspělým ekonomickým regionem doprovázeným rozvinutou infrastrukturou. Samotní evropští obyvatelé se velkou měrou podílí na mezinárodním turismu, cestování je nedílnou součástí jejich života.⁶²

⁵⁷ ŠTYRSKÝ, J. *Geografie cestovního ruchu*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015, s. 33. ISBN 978-80-7435-539-4.

⁵⁸ PALATKOVÁ, M. *Mezinárodní turismus*. Praha: Grada Publishing a.s., 2014, s. 116. ISBN 987-80-247-4862-7.

⁵⁹ EUROSTAT. *Statistika cestovního ruchu* [online]. 21. 12. 2017 [cit. 2017-12-30]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tourism_statistics/cs

⁶⁰ PALATKOVÁ, M. *Mezinárodní turismus*. Praha: Grada Publishing a.s., 2014, s. 114. ISBN 987-80-247-4862-7.

⁶¹ Ibid., s. 116.

⁶² Ibid., s. 114-115.

Dle statistických údajů navštívilo Evropu za rok 2016 více než 600 milionů turistů, což činí polovinu celosvětových příjezdů. Z těchto mezinárodních příjezdů utržila více než 440 miliard amerických dolarů.⁶³ Přestože význam cestovního ruchu se liší napříč jednotlivými evropskými zeměmi, ze statistických dat poskytnutých WTTC (The World Travel & Tourism Council) můžeme zjistit, že i přes rozdíly je celkový podíl cestovního ruchu na HDP Evropské unie vysoký. Za rok 2016 to bylo 10,5 % a podíl zaměstnanosti v přímém vlivu činil 5 %.⁶⁴ Největší příjmy utržila Jižní Evropa, kdy z celkových 36,7 % za celou Evropu získala 14,3 %. Evropská unie se pyšnila 30,9 %. Nejvíce navštěvovaná země Evropské unie za tento rok byla Francie, do které přijelo 82,6 milionů zahraničních turistů. Na druhém místě se umístily Spojené státy americké a na třetím místě zazářil opět stát Evropské unie, Španělsko, kterým se budu společně s Francií zabývat ve své praktické části.⁶⁵

Obyvatelé Evropské unie opravdu rádi cestují. Preferují především cestování v letních měsících, v červenci nebo v srpnu. Jen za rok 2016 vycestovalo za poznáním či dobrodružstvím více než 62 % občanů starších 15-ti let. Jinak řečeno, každý občan Evropské unie nejméně jedenkrát během roku odcestoval do jiné země z důvodu dovolené. Celkově to tvořilo zhruba 1,2 miliard turistických cest vykonaných buď pro obchodní účely, nebo pro potěšení. 58 % z celkového počtu turistických cest zahrnovaly kratší cesty, většinou na jednu až tři noci, a téměř 75 % tvořily cesty do domácích destinací. Nejvíce cestovali Němci. Ti za rok 2016 strávili na cestách mimo svou vlast 771 milionů nocí a jejich výdaje činily 72 miliard eur. Naopak největší příjmy zaznamenalo Španělsko, 54,7 miliard eur, na druhém místě byla Francie s 38,3 miliardami eur a na bronzovém místě Spojené království s 37,4 miliardami eur.⁶⁶

K tomu, aby obyvatelé Evropské unie mohli cestovat bez větších překážek, pomohly výhody vyplývající ze členství v EU a to:

- volný pohyb osob – občan EU nemusí nikde hlásit svůj pobyt, pokud chce strávit v jiné členské zemi méně než 90 dnů. Pokud plánuje zůstat déle, je potřeba požádat o povolení k pobytu na cizinecké policii,

⁶³ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2017 Edition* [online]. [cit. 2017-12-31]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419029>

⁶⁴ WTTC [WORLD TRAVEL TOURISM CANCEL]. *WTTC DATE GATEWAY* [online graf]. [cit. 2017-12-30]. Dostupné z: <https://www.wttc.org/datagateway/>

⁶⁵ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *Tourism Highlights 2017* [online]. [cit. 2017-12-31]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419029>

⁶⁶ EUROSTAT. *Tourism statistics* [online]. 21. 12. 2017 [cit. 2018-01-02]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tourism_statistics

- pokud občan EU cestuje v rámci EU, nepotřebuje nic jiného než identifikační kartu, popřípadě pas,
- turista v rámci EU nemusí zdůvodňovat svůj pobyt v jiné zemi ani nemusí prokazovat hotovost, která je nutná k pokrytí nákladů během pobytu,
- v rámci EU funguje volný pohyb kapitálu – máme tedy možnost převážet jakékoli množství peněz (některé státy tuto informaci vyžadují),
- dále v rámci EU odpadají celní kontroly a národní řidičské průkazy jsou platné na celém území Unie (není tedy potřeba vlastnit mezinárodní řidičský průkaz),
- roste kvalita služeb (kvůli tlaku ze strany EU) – hlavně ubytovacích, stravovacích,
- zdravotní pojištění občana členské země je platné na celém území EU, tudíž odpadají náklady na cestovní pojištění a nutnost si ho obstarat,
- pokud cestujeme v rámci EMU (Evropské měnové unie), není potřeba si vyměňovat peníze a přepočítávat ceny.⁶⁷

⁶⁷ ODBOR ANALÝZ ČCCR. *Vliv členství České republiky v Evropské unii na cestovní ruch*. [online]. 24. 3. 2003 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:RVQd0KU8NuAJ:www.cestovni-ruch.cz/hotelier/zdroje/vliv_clenstvi.doc+&cd=6&hl=cs&ct=clnk&gl=cz

4 Politika cestovního ruchu v EU

Evropa dnes patří mezi hlavní destinace cestovního ruchu a hlavním cílem Evropské unie je toto postavení udržet. Snaží se maximalizovat přínos průmyslu k růstu a zaměstnanosti a podporuje spolupráci mezi členskými zeměmi zejména vzájemným předáváním zkušeností. Hlavními kompetencemi Evropské unie v oblasti cestovního ruchu jsou podpora a koordinace, které jsou doplněním kroků jednotlivých evropských zemí.⁶⁸

Jedním z důvodů vedoucí pozice Evropy je nadále postupující integrační proces. Od jeho počátku v roce 1951, kdy bylo založeno Evropské společenství uhlí a oceli, zaznamenalo řešení agendy turismu značné změny a od té doby můžeme pozorovat zřetelné tendence začlenit agendu turismu do systému evropských politik a institucí.⁶⁹ Jelikož má cestovní ruch velice heterogenní charakter, je agenda turismu roztržštěna do různých navazujících oblastí a politik. Snaha přidělit agendě turismu odpovídající status, ale přitom zachovat princip subsidiarity jako řešení pro turismus na evropské úrovni, je patrná již od 70. let.⁷⁰ V průběhu integračního procesu se vymezipily dva směry, které měly být řešením agendy turismu. První směr se věnoval *otázkám politiky turismu zejména ve vztahu k aktivnímu a domácímu cestovnímu ruchu*⁷¹ a druhý směr se zaměřoval na *otázky spojené s ochranou spotřebitele ve vztahu k pasivnímu a domácímu turismu*.⁷² První pokusy sjednocení přístupu k turismu lze datovat do 80. let, na konci 90. let již byl zahájen proces Turismus a zaměstnanost a zásadní změnu přístupu k turismu vyvolala Lisabonská smlouva z roku 2009, protože zařadila turismus mezi tzv. sektory s podporující, koordinující a doplňující pravomocí Unie.⁷³

Na konci 90. let se začalo k turismu přistupovat jako k významnému ekonomickému činiteli – vytvářela se pracovní místa a byl zaznamenán ekonomický růst.⁷⁴ Roku 1990 byl přijat *Protokol evropské politiky turismu*, díky němuž došlo k tvorbě *Směrnice rady 90/314/EHS o souborných službách pro cestování, pobyty*

⁶⁸ EUROPEAN COMMISSION. *Overview of EU Tourism Policy* [online]. 2. 1. 2018 [cit. 2018-01-04]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/policy-overview_en

⁶⁹ PALATKOVÁ, M. *Mezinárodní turismus*. Praha: Grada Publishing a.s., 2014, s. 213. ISBN 987-80-247-4862-7.

⁷⁰ Ibid.

⁷¹ Ibid.

⁷² Ibid.

⁷³ Ibid.

⁷⁴ Ibid., s. 215.

a zájezdy⁷⁵, která byla klíčová pro organizovaný pasivní a domácí turismus. Tentýž rok byl dokonce vyhlášen Evropským rokem turismu, aby se tak přispělo k podpoře vnímání cestovního ruchu jako významného činitele růstu a rozvoje.⁷⁶ Od 90. let Komise vydala mnoho sdělení týkajících se cestovního ruchu. Jedním z nich bylo *Sdělení Komise COM/95/97 final Role Unie v oblasti turismu – tzv. Zelená kniha Komise*.⁷⁷ V tomto sdělení byl obsažen dosavadní přínos kroků v oblasti turismu a také vize rozvoje turismu v Evropě. Budoucnost vidí ve dvou liniích – buď se nebudou provádět žádná opatření vzhledem k turismu, nebo naopak bude zrealizována a stanovena jednotná politika turismu. Mezi další sdělení Komise na konci 90. let patří také *Sdělení COM 96/29 final Zpráva Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o opatřeních Společenství týkajících se turismu*⁷⁸ nebo *Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů COM/99/205 final Rostoucí potenciál turismu jako zdroje zaměstnanosti vztahující se k hodnocení a doporučení Skupiny pro turismus a zaměstnanost*.⁷⁹ Dokument se stal východiskem pro *Závěry Rady ze dne 21. června 1999*⁸⁰ a tímto dokumentem byla vyzvána Komise i členské státy, aby lépe využívaly potenciál turismu k zaměstnanosti nebo ekonomickému růstu.⁸¹

V následujících letech získával turismus čím dál větší uznání a lidé začali chápat jeho význam v oblasti ekonomiky - vytvářela se nová pracovní místa, zvyšoval se ekonomický růst. Do turismu se začal začleňovat širší okruh subjektů, fungovala zde užší spolupráce mezi členskými státy a Komisí a jejich otevřenou koordinací.⁸²

Dnes patří k hlavním nástrojům prosazování politiky turismu koordinace Evropské komise a úřadů národních států, spolupráce mezi zúčastněnými subjekty a další specifické podpůrné aktivity.⁸³ Například v rámci rozvoje cestovního ruchu mohou jednotlivé regiony využít financí poskytnutých Evropským fondem pro regionální rozvoj (EFRR), který vznikl v roce 1974 a jehož cílem je posílení ekonomické a sociální soudržnosti v Evropské unii právě vyrovnáváním rozdílů mezi regiony. Investice

⁷⁵ PALATKOVÁ, M. *Mezinárodní turismus*. Praha: Grada Publishing a.s., 2014, s. 214. ISBN 987-80-247-4862-7.

⁷⁶ Ibid.

⁷⁷ Ibid.

⁷⁸ Ibid., s. 215.

⁷⁹ Ibid.

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ Ibid.

⁸² Ibid.

⁸³ Ibid., s. 218.

soustřeďuje především do 4 prioritních oblastí: inovace a výzkum, digitální agenda, podpora malých a středních podniků a nízkouhlíkové hospodářství.⁸⁴

Od roku 2006 zpracovala Komise několik dalších strategických dokumentů (sdělení). V následující části je přiblížen obsah těchto sdělení a charakterizován jejich cíl.

4.1 Sdělení Komise COM/2006/134 „Obnovená politika EU v oblasti cestovního ruchu: Vstříc silnějšímu partnerství pro evropský cestovní ruch“

Komise v tomto sdělení uvádí kroky, které by se měly podniknout v oblasti cestovního ruchu a díky kterým by byl udržitelným a lepším způsobem využít potenciál růstu a zaměstnanosti v odvětví turismu. Dle sdělení musí Evropa soustředit své úsilí na zdokonalení konkurenceschopnosti a také je zapotřebí udržovat partnerství a dialog mezi všemi zúčastněnými stranami v odvětví s cílem podporovat harmonický a udržitelný cestovní ruch.⁸⁵

Ve Sdělení z roku 2003 o „základních ukazatelích pro udržitelnost evropského cestovního ruchu“ Komise apeluje na zabezpečení hospodářské, sociální a ekologické udržitelnosti evropského cestovního ruchu a na základě tohoto sdělení zahájila přípravu evropské Agendy 21 pro cestovní ruch. S cílem podpořit a přispět k procesu vytváření Agendy 21 pro udržitelnost evropského cestovního ruchu ustanovila v roce 2004 Komise Skupinu pro udržitelnost cestovního ruchu (TSG).⁸⁶ Tato skupina se skládala z odborníků zastupujících průmyslová sdružení, destinace, odbory, ale také správy členských států a mezinárodní organizace.⁸⁷

Kromě evropské Agendy 21 pro cestovní ruch jsou zvláštními podpůrnými činnostmi stanoveny tyto kroky: opatření na podporu malých a středních podniků, zveřejnění příručky „Jak určit oblasti vzdělávání v odvětví cestovního ruchu“, zkoumání trendů v zaměstnanosti v odvětvích pobřežního a mořského cestovního ruchu,

⁸⁴ EVROPSKÁ KOMISE. *Evropský fond pro regionální rozvoj* [online]. 15. 10. 2014 [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/cs/funding/erdf/

⁸⁵ Sdělení Komise COM/2006/134 „Obnovená politika EU v oblasti cestovního ruchu: Vstříc silnějšímu partnerství pro evropský cestovní ruch“ ze dne 17. 3. 2006 v Bruselu. In: *EUR-Lex* [online]. [cit. 2018-01-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52006DC0134&from=cs>

⁸⁶ Ibid.

⁸⁷ HOUŠKA, Petr a PETRŮ, Zdenka. *Cestovní ruch v působnosti orgánů EU*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2010. s. 192. ISBN 978-80-245-1645-5.

vypracování úředních statistik o důsledcích a dopadu elektronického podnikání na odvětví turismu, pokračování ve spolupráci s UNWTO, členskými státy a průmyslem proti pohlavnímu vykořisťování dětí především turisty, zjednodušení výměny správných postupů na téma „cestovní ruch pro všechny“ a zhodnocení dopadu dostupnějšího turismu na makroekonomický růst, zaměstnanost, obchodní příležitosti pro malé i střední podniky, kvalitu služeb a konkurenceschopnost.⁸⁸

4.2 Sdělení Komise COM/2007/621 „Agenda pro udržitelný a konkurenceschopný evropský cestovní ruch“

Agenda vychází ze zprávy Skupiny pro udržitelnost cestovního ruchu a z výsledků následné veřejné konzultace. Cílem Agendy je, jak již sám název napovídá, dosáhnout udržitelného a konkurenceschopného cestovního ruchu. K jejímu docílení je potřeba přijmout holistický a integrovaný přístup, tedy vzít v úvahu dopady při rozvoji a plánování cestovního ruchu, plánovat dlouhodobě a myslet přitom na budoucí generace, dosáhnout vhodného tempa a rytmu rozvoje, provádět neustálé sledování a statistiky a znát nejnovější informace a činnosti, načež jednotlivé politiky musí být těmito informacemi podloženy a zároveň se zkušenostmi by měly být tyto informace sdíleny v rámci celé Evropy.⁸⁹

Je potřeba, aby si zúčastněné strany ještě více uvědomovaly důležitost otázky udržitelnosti, aby spojily své síly a jednaly soudržnějším a viditelnějším způsobem. Všechny zúčastněné strany (místní zastupitelství, organizace spravující destinace, regiony, Evropská komise, členské státy, turisté, ...) Evropy musí posílit tento dobrovolný a soustavný proces. Evropská komise se také zaměří na to, aby tyto zúčastněné subjekty vytvářely a sdílely znalosti.⁹⁰

K podpoře destinace nejvyšší kvality bude Komise nadále využívat pilotního projektu „Evropských turistických destinací nejvyšší kvality“ (EDEN) zaměřujícího se na podporu nově vznikající evropské destinace. Financování projektů zúčastněných stran

⁸⁸ Sdělení Komise COM/2006/134 „Obnovená politika EU v oblasti cestovního ruchu: Vstříc silnějšímu partnerství pro evropský cestovní ruch“ ze dne 17. 3. 2006 v Bruselu. In: *EUR-Lex* [online]. [cit. 2018-01-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52006DC0134&from=cs>

⁸⁹ Sdělení Komise COM/2007/621 „Agenda pro udržitelný a konkurenceschopný evropský cestovní ruch“ ze dne 19. 10. 2007 v Bruselu. In: *EUR-Lex* [online]. [cit. 2018-01-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52007DC0621&from=CS>

⁹⁰ Ibid.

bude i v budoucnu možno provést prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj.⁹¹

4.3 Sdělení Komise COM/2010/352 „Evropa jako přední světová destinace cestovního ruchu – nový politický rámec pro evropský cestovní ruch“

Cestovní ruch čelí stále silnější konkurenci. Cílem sdělení v souladu s Lisabonskou smlouvou je poukázat na nové možnosti zvýšení konkurenceschopnosti a udržitelnosti cestovního ruchu. Tento cíl jasně souvisí s novou ekonomickou strategií „Evropa 20“ a ještě více se stěžejní iniciativou „Průmyslová politika v době globalizace“.⁹² Evropa musí nabídnout udržitelný a kvalitní cestovní ruch a musí poukázat na své komparativní výhody jako je různorodost krajiny a mimořádné kulturní bohatství. Při účasti na cestovním ruchu je potřeba více pohlížet na životní prostředí a zohlednit změny klimatických podmínek.⁹³

K dosažení těchto cílů je potřeba udělat určitá opatření. Jedním z nich je stimulace konkurenceschopnosti tak, aby cestovní ruch dosáhl dynamického a udržitelného růstu, přistupovat k němu inovativně a zlepšit kvalitu a nabídku služeb. Je potřeba více podporovat rozvoj udržitelného, odpovědného a kvalitního cestovního ruchu, využívat odpovědně přírodních zdrojů, zohlednit dopad na životní prostředí a chránit kulturní dědictví. Evropa se musí lépe prezentovat, posílit atraktivitu evropských destinací a jejich lepší viditelnost, k čemuž od roku 2006 přispívá internetový portál „visiteurope.com“, který spravuje Evropská komise cestovního ruchu.⁹⁴

Poslední opatření se týče maximalizace potenciálu jednotlivých politik a finančních nástrojů Evropské unie v zájmu rozvoje cestovního ruchu, kdy je Komise odhodlána zajistit lepší integraci cestovního ruchu do svých politik a správným uplatňováním platných právních předpisů miní uvolnit celý potenciál cestovního ruchu.

⁹¹ Sdělení Komise COM/2007/621 „Agenda pro udržitelný a konkurenceschopný evropský cestovní ruch“ ze dne 19. 10. 2007 v Bruselu. In: *EUR-Lex* [online]. [cit. 2018-01-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52007DC0621&from=CS>

⁹² Sdělení Komise COM/2010/352 „Evropa jako přední světová destinace cestovního ruchu – nový politický rámec pro evropský cestovní ruch“ ze dne 30. 6. 2010 v Bruselu. In: *EUR-Lex* [online]. [cit. 2018-01-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52010DC0352&from=CS>

⁹³ Ibid.

⁹⁴ Ibid.

Značný význam Komise spatřuje také v mořském a pobřežním cestovním ruchu a hodlá podniknout kroky k jeho rozvoji v rámci integrované námořní politiky Evropské unie.⁹⁵

4.4 Sdělení Komise COM/2012/649 „Provádění a rozvoj společné vízové politiky k podpoře růstu v EU“

Tento dokument má za cíl zahájit diskuzi o vízové politice na úrovni EU a jednodušším vízovým režimem tak přilákat více turistů ze třetích zemí. Komise poukazuje na to, že bychom se měli snažit podstatně zvýšit podíl cestovního ruchu z těchto zemí, zároveň ale nadále zaručit bezpečnost na vnějších hranicích EU, řádné fungování schengenského prostoru a usnadnit cestování legálně cestujícími osobám.⁹⁶

Ke zjednodušení vízového režimu mohou být využity změny související se zjednodušením a zkrácením postupů, zjednodušením formuláře žádosti a požadavků na podpůrné doklady, objasněním pravidel týkajících se prominutí poplatků za vízum a týkajících se vydávání víz pro více vstupů a posílením schengenské spolupráce.⁹⁷

4.5 Sdělení Komise COM/2014/86 „Evropská strategie pro větší růst a vyšší zaměstnanost v pobřežním a námořním cestovním ruchu“

Již ve sdělení o „modrém růstu“ z roku 2012 byl pobřežní a námořní cestovní ruch uveden jako jeden z klíčových oblastí pro dosažení udržitelného růstu a zaměstnanosti v modré ekonomice. K posílení tohoto odvětví a rozvoji udržitelného cestovního ruchu v pobřežních destinacích je potřeba vykonat řadu opatření. Tímto sdělením Komise vyzývá členské státy, místní a regionální orgány a další zúčastněné strany k podpoře výkonnosti a konkurenceschopnosti odvětví cestovního ruchu především zlepšením znalostí, které jsou nedostatečné kvůli chybějícím údajům. Dále vyzývá k tomu, aby byla

⁹⁵ Sdělení Komise COM/2010/352 „Evropa jako přední světová destinace cestovního ruchu – nový politický rámec pro evropský cestovní ruch“ ze dne 30. 6. 2010 v Bruselu. In: *EUR-Lex* [online]. [cit. 2018-01-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52010DC0352&from=CS>

⁹⁶ Sdělení Komise COM/2012/649 „Provádění a rozvoj společné vízové politiky k podpoře růstu v EU“ z roku 2013. In: *EUR-Lex* [online]. [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52012DC0649&from=CS>

⁹⁷ Ibid.

řešena nestabilita poptávky v důsledku měnící se hospodářské či finanční situace a sezónnosti, a také aby byla postupně překonávána roztržitost odvětví.⁹⁸

Komise dále vybízí zúčastněné strany k podpoře kvalifikací a inovací, tedy k prosazování připojení internetu, k podpoře elektronického marketingu či překladatelských služeb pro mapy, prospekty a další informace, k investicím pro kontrolu kvality produktů a pracovníků cestovního ruchu nebo k online kurzům pro zlepšení či změnu zaměření kvalifikací v pobřežní a námořní oblasti.⁹⁹

Ve sdělení Komise vyzývá k posílení udržitelnosti a spojeného ohledu a minimalizaci dopadů tohoto odvětví cestovního ruchu k životnímu prostředí a zároveň ke snaze přizpůsobovat se klimatu v pobřežních oblastech a předcházet vzniku odpadů a znečištění.¹⁰⁰

V posledním bodě svého sdělení chce podpořit zúčastněné strany k účelné a účinné maximalizaci dostupných finančních prostředků Evropské unie například vypracováním strategie a projektů týkajících se pobřežního a námořního cestovního ruchu a k přeshraniční spolupráci na těchto projektech.¹⁰¹

⁹⁸ Sdělení Komise COM/2014/86 „Evropská strategie pro větší růst a vyšší zaměstnanost v pobřežním a námořním cestovním ruchu“ z roku 2014. In: *EUR-Lex* [online]. [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014DC0086&rid=29>

⁹⁹ Ibid.

¹⁰⁰ Ibid.

¹⁰¹ Ibid.

5 Vybrané země v rámci EU

Evropská unie nyní sestává z 28 členských států, přičemž nejnavštěvovanější z nich jsou Francie a Španělsko, proto jsou pro účely zpracování této diplomové práce vybrány právě tyto dvě země. Na základě statistických údajů a charakteristik země bude v následující části srovnáván vývoj cestovního ruchu obou zemí.

Ke srovnání bude využita komparativní metoda, která představuje srovnávání několika jevů či objektů za účelem zjištění společných či odlišných znaků. Srovnání by mělo probíhat na základě předem zvolených kritérií, která plynou buď z cíle výzkumu, nebo výzkumných otázek. Dle definic by měla být zprvu prováděna analytická klasifikace jevů v rámci určitých kategorií a poté by měla následovat syntéza. Ta může mít podobu nových klasifikací srovnávaných jevů, vzájemných vztahů nebo jejich vlastností.¹⁰²

V rámci této diplomové práce budou u obou zemí srovnávány především číselné údaje v oblasti počtu mezinárodních turistických příjezdů, příjmů z mezinárodního turismu a bude srovnávána celosvětová pozice v žebříčku nejnavštěvovanějších destinací světa.

5.1 Španělsko

Jako první byla k analýze cestovního ruchu vybrána druhá nejnavštěvovanější země Evropské unie, Španělsko. V následující části bude popsána charakteristika země, členství Španělska v Evropské unii, cestovní ruch země obecně a poté bude zkoumán vývoj turismu od roku 2007 až po rok 2017. Na konci kapitoly budou nejdůležitější data shrnuta do tabulky a budou popsána nejnavštěvovanější místa Španělska.

5.1.1 Charakteristika země

Španělsko je zemí jihozápadní Evropy rozprostírající se na 85 % plochy Pyrenejského poloostrova, na zbývající části poloostrova leží Portugalsko. Hlavním městem je ve středu ležící Madrid a země celkově se rozprostírá na 505 991 km².

¹⁰² JAŠÍKOVÁ, V., TROUSIL, M. *Úvod do tvorby empirických prací pro cestovní ruch*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2009, s. 29. ISBN 978-80-7435-020-7.

Ve Španělsku žije 46 370 000 obyvatel, z toho téměř 80 % tvoří obyvatelé žijící ve městech. Hlavou státu je král Filip VI. a předsedou vlády je Mariano Rajoy.¹⁰³

Kromě Portugalska Španělsko sousedí na severu s Francií. Země jsou od sebe odděleny malým knížectvím Andorra a mohutnými hřebeny Pyrenejí. Na východě a jihovýchodě je Španělsko obklopeno Středozemním mořem, na severozápadě a jihozápadě Atlantským oceánem a na severu Biskajským zálivem. Součástí Španělska jsou Kanárské ostrovy, Baleárské ostrovy a dvě malé enklávy v Severní Africe – Ceuta a Melilla.¹⁰⁴

Obecně můžeme říci, že Španělsko disponuje rozmanitými a příznivými přírodními podmínkami, které skýtají široké možnosti využití. Je bohaté na kulturně historické památky (architektonické památky různých epoch a slohů, muzea, galerie,...), ale také na společenské atraktivitu (například proslulé býčí zápasy).¹⁰⁵ Turisté se mohou vydat prozkoumat rozsáhlé památky, sofistikovaná města, kamenné hrady či zasněžené hory. Země je geograficky i kulturně různorodá.¹⁰⁶

Vnitrozemí je tvořeno plošinou o značných nadmořských výškách.¹⁰⁷ Po Švýcarsku je Španělsko nejhornatější zemí Evropy (pokud nepočítáme Lichtenštejnsko a Andorru) – 70 % území se nachází v nadmořské výšce nad 500 m a samotné hlavní město Madrid se nachází 646 m nad mořem.¹⁰⁸ Setkáváme se zde s Pyrenejemi a jejich ledovcovou modelací a na druhé straně s Kanárskými ostrovy sopečného původu.¹⁰⁹ Kromě Pyrenejí se zde nachází také Kantaberské pohoří nebo Sierra Nevada. Většina pobřežních pásem jsou nížiny, které však rázem přecházejí do horských masivů, výjimkou je Andaluská nížina. I na ostrově Mallorca či Kanárských ostrovech nechybí hornaté oblasti. Na Kanárských ostrovech, které jsou typické svými

¹⁰³ RODRIGUEZ, V., HARRISON R. a kol. Spain. In: *Britannica* [online]. 18. 2. 2018 [cit. 2018-02-19]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Spain#ref70257>

¹⁰⁴ Ibid.

¹⁰⁵ HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství VŠE, 2005, s. 28. ISBN 80-245-0858-3.

¹⁰⁶ RODRIGUEZ, V., HARRISON, R. a kol. Spain. In: *Britannica* [online]. 18. 2. 2018 [cit. 2018-02-19]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Spain#ref70257>

¹⁰⁷ HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství VŠE, 2005, s. 29. ISBN 80-245-0858-3.

¹⁰⁸ BENEŠ, V., ŠTĚPÁNEK, P. *Španělsko a Španělé*. 2.vyd. Praha: Grada Publishing, 2002, s. 24. ISBN 80-247-0358-0.

¹⁰⁹ HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství VŠE, 2005, s. 29. ISBN 80-245-0858-3.

vulkány, se dokonce nachází nejvyšší hora celého Španělska – hora Teide s nadmořskou výškou 3718 m.¹¹⁰

Taktéž podnebí se vyznačuje značnými kontrasty. Pro turisty je nejprůzračnější pásmo jižního a východního pobřeží, kde převažuje subtropické klima, ve vnitrozemí se střídají horká léta a chladné zimy a na severu při atlantském pobřeží je léto poměrně chladné a zima mírná, deštivá. Rozsáhlé porosty citrusů, olivovníků, fíkovníku a teplomilného ovoce, které zde kolem dokola rostou, dotváří exotiku španělské krajiny.¹¹¹

Kvůli strategické poloze Iberského poloostrova se Španělsko v dějinách často ocitalo v hlavním proudu světového dění. Četné vpády a invaze na španělské území zapříčinily rozsáhlé míšení proudů etnických i obecně civilizačních. Toto míšení se výrazně projevilo jak v ekonomické, tak i společenské a kulturní oblasti.¹¹²

Co se týče samotné historie země, tak za původní obyvatelé jsou považováni Iberové – odtud také název Pyrenejský/Iberský poloostrov. Společně s Kelty později vytvořili nové etnikum nazývané Keltiberové. Na španělském území své kolonie zakládali také Fénici, Řekové a Kartaginci. V 5. století je však Římané vyhnali a vznikla tak římská provincie Hispánie. V tomtéž století musela země čelit vpádům germánských kmenů, ty ale zdárně ustála. O dvě století později však už tolik štěstí neměla. V roce 711 Španělsko podlehl vpádům Arabů. Až roku 1492, kdy byla dobytá Granada, byla reconquista (znovudobytí Pyrenejského poloostrova¹¹³) zdárně dokončena. V průběhu 16. století Španělsko proslulo svým námořním loďstvem. Roku 1588 se však situace změnila – španělské válečné loďstvo bylo poraženo Anglií. Následující století také nepřinesla nic dobrého – po vymření Habsburků se bojovalo o španělské dědictví a probíhaly napoleonské války. V roce 1931 došlo k vyhlášení republiky, ale později po fašistickém povstání generála Franka vypukla občanská válka a následně byla nastolena Frankova diktatura, která skončila až po jeho smrti v roce 1975. Monarchie byla následně znovuobnovena.¹¹⁴

¹¹⁰ BENEŠ, V., ŠTĚPÁNEK, P. *Španělsko a Španělé*. 2.vyd. Praha: Grada Publishing, 2002, s. 25. ISBN 80-247-0358-0.

¹¹¹ HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství VŠE, 2005, s. 29. ISBN 80-245-0858-3.

¹¹² BENEŠ, V., ŠTĚPÁNEK, P. *Španělsko a Španělé*. 2.vyd. Praha: Grada Publishing, 2002, s. 15. ISBN 80-247-0358-0.

¹¹³ DĚJINY. Reconquista. In: *Dějiny* [online]. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.dejiny.cz/spanelsko/reconquista.html>

¹¹⁴ VINCUREK, L. Španělsko. In: *Rozhlas* [online]. 13. 11. 2008 [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/evropskaunie/staty/_zprava/518079

Jak již bylo řečeno výše, ve Španělsku je koncentrováno množství kulturně historických památek. Světově proslulé jsou malby pravěkého člověka v jeskyni Altamira, které vznikly zhruba před 14 000 lety. Množství památek se také zachovalo z doby římské nadvlády a romanizace – akvadukty, triumfální oblouky, největší amfiteátry v Meridě a Italice, mosty, plastiky, mozaiky a další. Z románské literatury, která patří k nejvyspělejším v Evropě, je nejznámější katedrála v Santiagu de Compostela, která byla ve středověku třetím největším křesťanským poutním místem. Znamé jsou také gotické sakrální stavby (v Burgosu, Leónu, ...) nebo světské stavby (například ve Valencii).¹¹⁵

Španělsko se pyšní také památkami barokního výtvarného umění. Tímto slohem byly doplňovány a přestavovány již stavby předcházejících epoch. V Salamance a kolem Plaza Mayor v Madridu můžeme najít ucelený soubor barokních staveb. Španělská barokní malba dokonce patří k samým vrcholům světové tvorby. Mezi hlavní osobnosti tohoto „zlatého věku“ můžeme zařadit jména jako Francisco Zubarán, Diego Velázquez či Estéban Murillo.¹¹⁶ V období klasicismu se proslavil především Francisco Goya, v době secese zase Gaudí a jeho známé stavby v Barceloně, a výtvarné umění 20. století formovali Pablo Picasso, Salvador Dalí, Joan Miró či Oscar Domínguez.¹¹⁷

5.1.2 Španělsko jako součást EU

Španělsko se stalo členem Evropské unie 1. ledna 1986, je členem schengenského prostoru i Eurozóny. Má 27 hlasů v Radě Evropské unie a do Evropského parlamentu volí 54 poslanců.¹¹⁸ Poprvé Španělsko zažádalo o členství v Evropské unii 9. února 1962, ale jelikož EU nechtěla přijímat nové členy, byla žádost zamítnuta. V červnu 1970 však byla podepsána preferenční obchodní dohoda se Společným trhem a španělská ekonomika se tak postupně začala začleňovat do ekonomiky komunitární. Až 7 let po podepsání dohody a po podání druhé přihlášky k začlenění dostalo Španělsko kladnou odpověď. Roku 1979 byla zahájena negociační vyjednávání, v kterých se hlavní problematickou oblastí stalo zemědělství. Ostatní členské státy se cítily být v ohrožení, jelikož se vstupem Španělska by se rozloha zemědělské půdy zvýšila o 1/3 a vzrostla by tak zemědělská produkce

¹¹⁵ HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství VŠE, 2005, s. 29. ISBN 80-245-0858-3.

¹¹⁶ Ibid.

¹¹⁷ Ibid.

¹¹⁸ ZENKNER, P. Španělsko. In: *Euroskop* [online]. © 2005-2018 [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/558/sekce/spanelsko/>

a rozšířila by se nezaměstnanost. Další obavy se týkaly také rybolovu, především pak španělského rybářského loďstva a emigrační vlny levné pracovní síly. Přes všechny tyto hrozby a problémy však byla 12. června 1985 podepsána Smlouva o přistoupení Španělska s platností od 1. ledna 1986. Jednalo se o historicky nejdelší jednání o vstupu.¹¹⁹

Jakmile se Španělsko stalo součástí tehdejšího Evropského společenství, začalo ihned s evropeizací své zahraniční i bezpečnostní politiky, protože v tomto procesu vidělo důležité výhody. Jelikož Španělsko bylo teprve mladou demokracií a nemělo vybudované diplomatické vztahy, tak právě členství v Evropské unii se stalo důležitým prvkem pro sdílení diplomatických nástrojů a zároveň i pro zvětšení diplomatického vlivu. Dále taktéž evropské struktury poskytovaly státu normativní důvěryhodnost, jeho představitelé získali větší možnost pro prezentaci svých stanovisek a pro ovlivnění názorů svých evropských představitelů při procesu rozhodování.¹²⁰ Již roku 1989 bylo Španělsku nabídnuto první předsednictví a během jeho řízení Španělsko důsledně dbalo na to, aby byly prioritou zájmy evropské a ne národní. Španělsku totiž šlo především o definování společných evropských zájmů a ne o prosazování zájmů vlastních. Snažilo se o politiku integrace, o spolupráci a rozvoj, a proto začali španělští představitelé přesvědčovat ostatní členské státy, aby věnovaly tomuto regionu pozornost. Již na prvním předsednictví Španělsko kladlo důraz na oblast evropské zahraniční politiky a na to, aby se posílily vztahy mezi Evropským společenstvím a oblastí Maghrebu a Latinské Ameriky. Roku 1995 se premiéru Gonzálezovi podařilo uspořádat konferenci v Barceloně, která zahájila Euro-středomořské partnerství (Barcelonský proces). Tento krok byl významným posunem v politice Evropské unie směrem na jih. Postupem času se stalo Španělsko mluvčím evropských zájmů ve Středomoří. Barcelonský proces byl posléze negativně ovlivněn situací na Blízkém východě a poté i teroristickými útoky. Španělsko se však i nadále snažilo tento proces evropeizace obhajovat. Důvodem bylo jak to, že do procesu investovalo mnoho úsilí, tak také to, že se obhajobou tohoto procesu vymezovalo vůči nové Evropské politice sousedství, o které se hovořilo jako o procesu evropeizace z evropské úrovně na úroveň domácí. Španělsko chtělo i nadále mít co největší vliv ve

¹¹⁹ ZENKNER, P. Španělsko. In: *Euroskop* [online]. © 2005-2018 [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/558/sekce/spanelsko/>

¹²⁰ BOCIANOVÁ, K. *Evropská unie a Středomoří: role Španělska a Francie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2015, s. 201. ISBN 978-80-246-3072-4.

Středomoří.¹²¹ Obavy ze ztráty vlivu se ještě více prohloubily, když Nicolas Sarkozy jako tehdejší francouzský politik navrhl plán pro vytvoření „Středomořské unie“, tedy plán pro státy ležící na břehu Středozemního moře, ale bez států Evropské unie.¹²² Nakonec i tehdejší španělský premiér se přiklonil k tomuto návrhu. Chvilí se dokonce udržel název Unie pro Středomoří: Barcelonský proces, ale nakonec se název ustálil pouze na Unii pro Středomoří. Španělská zahraniční politika rázem svůj aktivní přístup proměnila na přístup reaktivní. V následujících letech vliv Španělska v evropských institucích postupně slábnul.¹²³

Evropskou a zahraniční politiku Španělska můžeme rozdělit na několik fází – v devadesátých letech to byla fáze evropeizace, po roce 2000 se země nacházela naopak ve fázi de-evropeizace či re-nacionalizace a od roku 2015 se hovoří o fázi re-evropeizace, kdy se Španělsko opět vrací do evropských struktur, i když na začátku vlády premiéra Rajoye Španělsko spíše opět přijímalo zájmy a názory druhých než prosazovalo ty své.¹²⁴

Dnes je Španělsko se svými 46 miliony obyvatel jednou z nejlidnatějších zemí Evropské unie, od čehož se také odvíjí jeho vliv v institucích této Unie a počet zástupců. Je zastáncem Evropské unie a jejího rozšiřování – podporuje vstup Turecka, Makedonie i Srbska. Jak již bylo lehce zmíněno výše, pro Španělsko je důležitým tématem migrace, boj proti terorismu a energetická politika. Důležitou otázkou ve vztahu k Evropské unii pro Španělsko představují strukturální fondy, které přispěly k rozvoji a ekonomickému růstu, ke zlepšení infrastruktury a snížení nezaměstnanosti. Jen v letech 2007 – 2013 bylo Španělsku alokováno 35 217 miliard eur.¹²⁵

V roce 2010 Španělsko předsedalo Evropské unii. V rámci tohoto předsednictví se v Madridu uskutečnilo neformální setkání ministrů cestovního ruchu členských zemí Evropské unie. Na závěr jednání bylo vydáno Madridské prohlášení pod heslem „Směřování k sociálně odpovědnému modelu cestovního ruchu“.¹²⁶ Prohlášení bylo

¹²¹ BOCIANOVÁ, K. *Evropská unie a Středomoří: role Španělska a Francie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2015, s. 201-205.

¹²² Ibid., s. 206.

¹²³ Ibid., s. 206-208.

¹²⁴ Ibid.

¹²⁵ ZENKNER, P. Španělsko. In: *Euroskop* [online]. © 2005-2018 [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/558/sekce/spanelsko/>

¹²⁶ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *V rámci Španělského předsednictví bylo vydáno Madridské prohlášení, které bylo předloženo Evropské komisi*. [online]. © 2012 [cit. 2018-02-25]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Informace-Udalosti/V-ramci-spanelskeho-predsednictvi-bylo-vydano-Madr>

postoupeno Evropské komisi pro její následné rozhodování a aktivity v rámci cestovního ruchu.¹²⁷

Obsah prohlášení poukazuje na to, že cestovní ruch se neustále vyvíjí a dochází ke vzájemným interakcím mezi aktivitami cestovního ruchu a evropskými politikami, tudíž je potřeba se zaměřit na podporu evropské konkurenceschopnosti v globalizovaném světě prostřednictvím spolupráce členských států. Zároveň by měla Evropská unie také podporovat cestovní ruch za pomoci finančních i nefinančních nástrojů svých politik. Udržení konkurenceschopnosti vyžaduje strategii, která by pomáhala destinacím vytvářet, šířit a sdílet informace a inovace, napomáhala by technologickému rozvoji a umožnila sektoru cestovního ruchu lepší přístup k nástrojům, které by napomohly ke zlepšení jeho ekonomických výsledků a posílení konkurenceschopnosti. To by pomohlo zároveň zvýšit podíl cestovního ruchu na udržitelném rozvoji a podporovat vznik nových pracovních míst. V prohlášení je zmíněna i důležitost sociální odpovědnosti firem a důležitost podpory odpovědných postojů evropských turistů.¹²⁸

*Pro účely „Sdělení o obnově politického rámce cestovního ruchu EU“ schůze v Madridu vyzývá Evropskou komisi, aby vzala v úvahu důležitost následujících bodů:*¹²⁹ předložení konsolidovaného rámce politiky cestovního ruchu – v rámci toho má být cílem podpora, koordinace a doplnění opatření přijatých v členských státech a to především pomocí iniciativ evropského nebo mezinárodního rozměru; dále má také optimalizovat snahu o začlenění cestovního ruchu do politik Společenství, koordinovat politické iniciativy, které by mohly mít dopad na turismus a zajistit pro cestovní ruch finanční prostředky z hlavních finančních nástrojů Evropské unie. V dalším bodě členští ministři poukazují na potřebu podpory přístupu k dovoleným pro skupiny, které jsou ekonomicky či sociálně znevýhodněné nebo pro skupiny se sníženou mobilitou. Zároveň by se mělo taktéž podporovat delší využívání turistických infrastruktur a po delší období udržovat turistické aktivity v regionech. Dalším bodem je již zmiňované zvýšení informovanosti o inovacích, výzkumech, technologických pokrocích pro konkurenceschopnější průmysl. Pátý bod vyzývá k začlenění udržitelnosti do sektorů, které s cestovním ruchem souvisí, jako je například doprava, pevný odpad a další, a tím k vytvoření znalostní sítě pro

¹²⁷ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *V rámci Španělského předsednictví bylo vydáno Madridské prohlášení, které bylo předloženo Evropské komisi.* [online]. © 2012 [cit. 2018-02-25]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Informace-Udalosti/V-ramci-spanelskeho-predsednictvi-bylo-vydano-Madr>

¹²⁸ Ibid.

¹²⁹ Ibid.

výměnu a šíření informací pro využití v průmyslu cestovního ruchu. V posledních dvou bodech je zahrnuta výzva ke zmírnění překážek zabraňujících možnostem růstu evropského cestovního ruchu a posílení image a viditelnosti Evropy především ve třetích zemích a to pomocí společných opatření.¹³⁰

V prohlášení členské státy zároveň poukazují na své přání účastnit se realizace nového konsolidovaného politického rámce cestovního ruchu Evropské unie, podporovat odpovědný, etický a udržitelný cestovní ruch, zvyšovat informovanost o znalostech a inovacích, podporovat užívání nových technologií a vytváření již zmiňovaných znalostních sítí a podpořit opatření, která by mohla prodloužit hlavní sezóny, tedy snažit se o snížení sezónnosti a tím i o udržení zaměstnanosti mimo sezónu.¹³¹

5.1.3 Cestovní ruch Španělska

Španělsko je již zavedeným trhem v globálním cestovním ruchu a řadí se mezi jednu z předních turistických destinací. Cestování a s ním spojený cestovní ruch je pro španělskou ekonomiku velmi důležitý, neboť má zásadní dopad na hospodářský růst a zaměstnanost země. Roku 2016 dosáhl sektor cestovního ruchu zhruba 159 miliard eur a přispěl ke 2,65 milionu pracovních míst.¹³²

Země je rozdělena do 17 autonomních společenství, z nichž je nejvíce navštěvováno mezinárodními turisty Katalánsko. Za Katalánskem následují Kanárské ostrovy a za nimi Baleárské. Turisté jsou lákáni jak do pobřežních středisek Středozemního moře, tak do městských destinací jako je Barcelona či Madrid.¹³³

Španělský cestovní ruch nabízí návštěvníkům díky svým přírodním i kulturně-historickým památkám a tradicím široké spektrum turistických aktivit.¹³⁴ Tradičně se tato země umísťuje vysoko v žebříčku cestovního ruchu. Společně s Francií, Spojenými státy a Čínou se Španělsko drží i v roce 2016 na vedoucích pozicích v žebříčku mezinárodních

¹³⁰ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *V rámci Španělského předsednictví bylo vydáno Madridské prohlášení, které bylo předloženo Evropské komisi.* [online]. © 2012 [cit. 2018-02-25]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Informace-Udalosti/V-ramci-spanelskeho-predsednictvi-bylo-vydano-Madr>

¹³¹ Ibid.

¹³² STATISTA [THE STATISTICS PORTAL]. *Travel and tourism in Spain – Statistics & Facts*[online]. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <https://www.statista.com/topics/3867/travel-and-tourism-in-spain/>

¹³³ Ibid.

¹³⁴ VAVREČKOVÁ, E., ŠKROBÁLKOVÁ E. *Geografie cestovního ruchu.* Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2013, s. 179. ISBN 978-80-7248-888-9.

příjezdů. Za tento rok nárůst v počtech příjezdů ve Španělsku činil 10 % a jejich počet se tak vyšplhal ke zhruba 75 milionům příjezdů.¹³⁵

Nejen příjezdový cestovní ruch, ale také národní cestovní ruch nelze přehlížet. Počet španělských obyvatel, kteří cestují, je vysoký. Ve srovnání s výjezdovým cestovním ruchem však Španělé uskutečňují výrazně více vnitrostátních cest, kdy nejoblíbenější destinací v rámci Španělska je Andalusie a v rámci výjezdových cest jsou to destinace Francie, Itálie a Portugalsko.¹³⁶

Za podporu a marketing destinace Španělsko je odpovědná veřejnoprávní instituce Turespaña. Ta je součástí Ministerstva pro energetiku, cestovní ruch a digitální agendu prostřednictvím Ministerstva cestovního ruchu. S cílem přispět k využití potenciálu cestovního ruchu a vytvářet tak sociální blahobyť, samozřejmě s přihlédnutím k hospodářské, sociální a environmentální udržitelnosti turistických destinací, má Turespaña za cíl vytvářet hodnoty cestovního ruchu při využívání marketingových technik a generováním znalostí v oblasti turismu a tím přispívat k větší ziskovosti z mezinárodního cestovního ruchu Španělska. Pro dosažení cíle využívá strategických marketingových plánů, zároveň pracuje na využití a syntéze příslušných dat cestovního ruchu a na šíření znalostí v oblasti digitálního cestovního ruchu.¹³⁷

Jako v každé turistické destinaci, i ve Španělsku se cestovní ruch vyvíjel a jeho rozvoj trvá nepřetržitě až dodnes. V následující části bude sledován vývoj cestovního ruchu země v období od roku 2007 až do loňského roku 2017.

Rok 2007

Za posledních šedesát let se turismus tak rozvíjel a diverzifikoval, že se stal jedním z největších a nejvíce dynamicky se rozvíjejících ekonomických odvětví na světě. Stále více destinací se začalo cestovnímu ruchu otevírat a turismus se tak stal klíčovým motorem socioekonomického progresu. Evropa jako největší světová destinace vzrostla v rámci mezinárodních turistických příjezdů o 5 % a dosáhla 484 milionů příjezdů.¹³⁸

¹³⁵ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2017 Edition* [online]. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419029>

¹³⁶ STATISTA [THE STATISTICS PORTAL]. *Travel and tourism in Spain – Statistics & Facts* [online]. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <https://www.statista.com/topics/3867/travel-and-tourism-in-spain/>

¹³⁷ TURESPAÑA. *Turespaña* [online]. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <http://www.tourspain.es/es-es/Paginas/Index.aspx>

¹³⁸ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2008 Edition* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284413560>

Jižní Evropa, k níž se řadí i Španělsko, dosáhla v roce 2007 176 milionů mezinárodních turistických příjezdů.¹³⁹

Španělsko si udrželo jak v rámci Evropy, tak v rámci celého světa, druhou pozici v žebříčku návštěvnosti. V roce 2007 zemi navštívilo 59,2 milionů zahraničních turistů, což bylo o jeden milion více než za rok 2006.¹⁴⁰ Celkem však bylo zahraničních návštěvníků 99,1 milionů – 60 % tvořili již zmiňovaní turisté a 40 % tvořili výletníci (ti, kteří v dané zemi nepřenocovali).¹⁴¹ Příjmy z mezinárodních turistických příjezdů tvořily téměř 58 miliard amerických dolarů, což činí nárůst oproti předchozímu roku o 13 %.¹⁴²

Příliv zahraničních turistů byl zaznamenán především v letních měsících červenec, srpen, září (konkrétně to činilo 36,2 % z celkového počtu zahraničních turistů). Byly to však právě zimní měsíce, které zaznamenaly více než 60 % nárůst z celého roku.¹⁴³ Nejužívanější a navíc tento rok jediná doprava, která zaznamenala růst v rámci cest do Španělska, byla letecká doprava (tento typ dopravy si vybralo 75% turistů). Dle výsledků statistik byly nejvíce upřednostňovány nízkonákladové letecké společnosti. Silniční dopravou se přepravilo 22,1 % turistů a lodní dopravou 2,6 %.¹⁴⁴

Ubytování v hotelu i tento rok ovládlo se svými 64,1 % první pozici v žebříčku ubytovacích možností a ve srovnání s rokem 2006 zaznamenalo růst o 4,5 %, zatímco ostatní typy ubytování tvořící 35,2 % ze všech ubytovacích možností zaznamenaly pokles.¹⁴⁵ Turisté do země cestovali nejvíce za účelem odpočinku a dovolené a nejvíce vyhledávali kulturní vyžití. Dle statistických údajů více než 79 % zahraničních příjezdů bylo z důvodu dovolené a 11,1 % za účelem služební cesty. Ostatní důvody jako návštěva příbuzných či zdravotní cestovní ruch tvořily jen 6,4 %. Z celkových 99,1 milionů

¹³⁹ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2008 Edition* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284413560>

¹⁴⁰ Ibid.

¹⁴¹ FRONTUR. *Movimientos turísticos en Fronteras (FRONTUR). Informe anual 2007* [online]. [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: [http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20\(Frontur\)%202007.pdf](http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20(Frontur)%202007.pdf)

¹⁴² UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2008 Edition* [online]. [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284413560>

¹⁴³ Ibid.

¹⁴⁴ FRONTUR. *Movimientos turísticos en Fronteras (FRONTUR). Informe anual 2007* [online]. [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: [http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20\(Frontur\)%202007.pdf](http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20(Frontur)%202007.pdf)

¹⁴⁵ Ibid.

návštěvníků bylo 40 milionů výletníků, tedy těch, kteří v zemi nepřenocovali, což je v porovnání s rokem 2006 o 5,6 % více (přesněji o 2 miliony).¹⁴⁶

Většina zahraničních cestovatelů hodnotila Španělsko velmi kladně – 80 % hodnocení se pohybovalo mezi body 8–10 (přičemž 1 je nejhorší hodnocení a 10 nejlepší), načež nejlepší skóre získala Valencie (8,8). Nejnavštěvovanější autonomní oblastí však zůstává Katalánsko, které za tento rok navštívilo 15,2 milionů turistů, na druhém místě Baleáry s 10,2 miliony a na třetím místě se umístily Kanárské ostrovy s téměř 10 miliony turistů.¹⁴⁷

Ze zahraničí jezdilo do Španělska nejvíce turistů ze Spojeného království – 16,3 milionů turistů, což činí 27,5 % z celkového počtu příjezdů, na druhém místě se umístili Němci s 10 miliony a tedy 17 % a na třetím místě Francie s 9,3 miliony turistů, což činilo 15,8 %.¹⁴⁸ Z dalších příjezdových zemí můžeme zmínit například Itálii, Portugalsko, Irsko, severské země jako Dánsko, Švédsko, Norsko, Finsko.¹⁴⁹

Jako i předchozí léta, zemi navštěvovaly nejvíce páry – 46,5 %, i když oproti roku 2006 tento počet klesl o 1,2 %, naopak ale u rodin s dětmi rok 2007 představoval nárůst o 4,9 %.¹⁵⁰ Co se věkové kategorie zahraničních turistů týče, v tomto roce nejvíce do Španělska cestovali lidé ve věku od 25 do 44 let (což činilo 43 % veškerých příjezdů).¹⁵¹

Rok 2008

V roce 2008 byl ve všech regionech zaznamenán pozitivní růst v oblasti mezinárodního cestovního ruchu kromě Evropy. Evropa kvůli ekonomické krizi (odstartovala již v roce 2007, kdy započaly problémy na hypotečním trhu ve Spojených státech amerických)¹⁵² v tomto roce stagnovala a její nárůst v mezinárodních turistických příjezdech činil pouhé 0,3 %. I tak se však žebříček nejoblíbenějších

¹⁴⁶ FRONTUR. *Movimientos turísticos en Fronteras (FRONTUR). Informe anual 2007* [online]. [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: [http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20\(Frontur\)%202007.pdf](http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20(Frontur)%202007.pdf)

¹⁴⁷ Ibid.

¹⁴⁸ Ibid.

¹⁴⁹ Ibid.

¹⁵⁰ Ibid.

¹⁵¹ Ibid.

¹⁵² POLOLÁNÍK, L. Finanční krize – jak to začalo. In: *Finance* [online]. 14. 10. 2008 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/zpravy/finance/195113-financi-krize-jak-to-zacalo/>

světových destinací nijak zvlášť nezměnil – stále v něm konkurují USA a evropské země Španělsko a Francie.¹⁵³

Španělsko v tomto roce sice kleslo na třetí místo, co se týče mezinárodních turistických příjezdů, ale svou druhou pozici jako celosvětově nejvýdělečnější země a první pozici evropské nejvýdělečnější země si v rámci mezinárodního turismu zachovalo. Jelikož se rok 2008 skoro nelišil od roku 2007, čísla zůstávají téměř identická. Mezinárodní turistické příjezdy v roce 2008 činily 57,3 milionů, což činilo 59 % z celkového počtu mezinárodních návštěvníků a zbývajících 41 % tvořili výletníci. Příjmy z těchto příjezdů byly vyčísleny na 61,6 miliard amerických dolarů.¹⁵⁴ Nejvíce do země turisté jezdili opět v letních měsících (35 %). Více jak 60 % turistů tvořili Britové, Němci a Francouzi.¹⁵⁵

Nejoblíbenějšími destinacemi zůstalo šest autonomních společenství – Katalánsko (14,3 milionů příjezdů), Baleárské ostrovy (10,1 milionů), Kanárské ostrovy (9,4 milionů). Dále to byla Andalusie, Valencie a Madrid. Tyto všechny oblasti zaznamenaly dohromady více než 91 % příjezdů.¹⁵⁶ Rozdílem oproti roku 2007 byla věková kategorie, která se poměrně rozšířila a to na zahraniční turisty mezi lety 25 až 65. Toto věkové rozhraní tvořilo 74 % příjezdů z celkového počtu.¹⁵⁷

Rok 2009

Pod vlivem celosvětové finanční krize z roku 2008 a po hospodářské recesi došlo ke světovému poklesu mezinárodních turistických příjezdů o 4,2 %. K růstu mezinárodního turismu došlo až v posledním čtvrtletí roku 2009.¹⁵⁸ Rok 2009 se tak stal jedním z nejtěžších pro cestovní ruch. V Evropě poklesl počet příjezdů o 6 % a tím i příjmy z mezinárodního cestovního ruchu o 7 %.¹⁵⁹

¹⁵³ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2009 Edition* [online]. [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284413591>

¹⁵⁴ FRONTUR. *Movimientos turísticos en Fronteras (FRONTUR). Informe anual 2008* [online]. [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: [http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20\(Frontur\)%202008.pdf](http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20(Frontur)%202008.pdf)

¹⁵⁵ Ibid.

¹⁵⁶ Ibid.

¹⁵⁷ Ibid.

¹⁵⁸ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2010 Edition* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284413720>

¹⁵⁹ Ibid.

Ani v tomto roce se nezměnilo pořadí na prvních třech místech v žebříčku. Španělsko stále zaujímalo celosvětově druhou pozici ve výdělečnosti v rámci mezinárodního cestovního ruchu a první pozici v rámci Evropy. V oblasti mezinárodních turistických příjezdů bylo Španělsko v roce 2009 na třetím místě, kdy zemi navštívilo 52,2 milionů turistů, což dělalo o 8,7 % méně než v roce předešlém.¹⁶⁰ Příjmy z těchto příjezdů se oproti minulému roku také snížily, a to o téměř 14 % na 53,2 miliard amerických dolarů.¹⁶¹ V celkovém počtu zahrnujícím turisty i výletníky navštívilo zemi 88,9 milionů návštěvníků, tedy o 10 milionů méně než v předchozím roce a z toho o 5 milionů méně turistů než v roce 2008.¹⁶² Primárním důvodem návštěvy Španělska zůstává strávit zde dovolenou a volný čas. Tyto důvody tvořily 81,5 % veškerých příjezdů, zatímco služební cesty jen 8,3 %. Oproti předchozímu roku však poklesly jak příjezdy z důvodu dovolené, tak z důvodu služebních cest.¹⁶³

Opět pokračuje hit letní sezóny, kdy tedy 35 % mezinárodních turistických příjezdů bylo uskutečněno v letních měsících. Již tradiční národnosti ze Spojeného království, Německa a Francie i tento rok byly na prvních příčkách v návštěvnosti, avšak kromě Německa, u kterého vzrostla čísla v oblasti výdajů o 5,3 % a u severských zemích, u kterých čísla stoupla o 1,3 %, se výše výdajů u ostatních zemí snížila.¹⁶⁴ Ze Spojeného království vyjelo do Španělska v roce 2009 přes 13 milionů turistů, z Německa to bylo téměř 9 milionů a z Francie necelých 8 milionů turistů.¹⁶⁵ Ze severských zemí přijely v tomto roce do země 3,3 miliony turistů a z Itálie 3,2 miliony.¹⁶⁶

I tento rok byla nejvíce využívána letecká doprava. Přes 40 milionů příjezdů bylo uskutečněno právě touto formou dopravy. Taktéž výběr typu ubytování se od posledních let nezměnil. Nejvíce byly využívány hotely – přes 60 % turistů si vybralo tento typ ubytování, 23 % zvolilo bydlení v domech někoho jiného či u přátel nebo rodiny.¹⁶⁷ Přes 44 % turistů jezdilo v párech, přes 20 % turistů jezdilo sólo a méně než 20 % s rodinou.¹⁶⁸

¹⁶⁰ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2010 Edition* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284413720>

¹⁶¹ Ibid.

¹⁶² FRONTUR Y EGATUR. *Movimientos Turísticos en Fronteras (Frontur). Encuesta de Gasto Turístico (Egatur). Informe anual 2009* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Frontur-Egatur2009.pdf>

¹⁶³ Ibid.

¹⁶⁴ Ibid.

¹⁶⁵ Ibid.

¹⁶⁶ Ibid.

¹⁶⁷ Ibid.

¹⁶⁸ Ibid.

Většina zahraničních turistů opět směřovala do hlavních autonomních společenství. Do všech těchto oblastí však proudilo méně turistů než v roce 2008, výjimkou byl pouze Madrid. Do Katalánska, které se umístilo v počtu příjezdů na první pozici, zamířilo v tomto roce téměř 12,8 milionů turistů. Na druhém místě to byly Baleárské ostrovy a na třetím Kanárské. I zde výdaje na turistiku poklesly.¹⁶⁹

Nejdůležitějšími turisty pro Katalánsko byli Francouzi, jejichž příjezdy tvořily 30 % všech tamních příjezdů. Pro Baleárské ostrovy byl nejdůležitějším trhem trh německý tvořící 40 % příjezdů a poté britský s 32 %. Kanárské souostroví nejvíce navštěvovali Britové a Němci, kteří dohromady zaujímali 57 % z celkových mezinárodních příjezdů.¹⁷⁰

Rok 2010

V roce 2010 se cestovní ruch zotavil po utrpení krize z roku 2008 rychleji a silněji, než se očekávalo. Celosvětové turistické příjezdy šly oproti roku 2009 nahoru o 6,6 % a to na 940 milionů. Příjmy z těchto příjezdů jsou odhadovány na 919 miliard amerických dolarů, což odpovídá zvýšení oproti předchozímu roku o 4,7 %.¹⁷¹ Většina destinací vykazovala pozitivní, dokonce i dvojciferné zvýšení oproti roku minulému, což vyrovnalo ztráty nebo se k tomuto vyrovnání přiblížilo. Turismus v Evropě sice vzrostl o 3 %, ale oproti ostatním destinacím se vzpamatoval z recese pomaleji než jiné destinace. O tom vypovídá také negativní růst příjmů Evropy z mezinárodního cestovního ruchu, který tvořil - 0,4 %.¹⁷²

Španělsko si i v tomto roce uchovává svou druhou pozici jakožto světově nejvýdělečnější země v turistickém sektoru, ale padá na 4. místo v oblasti mezinárodních turistických příjezdů. Za tento rok počet příjezdů vzrostl ve Španělsku jen o 1 % a to na 52,67 milionů turistů, z čehož příjmy činily 52,5 miliard amerických dolarů.¹⁷³ Celkově i s výletníky navštívilo zemi 93,7 milionů návštěvníků, tedy o 2 % více než v roce

¹⁶⁹ FRONTUR Y EGATUR. *Movimientos Turísticos en Fronteras (Frontur). Encuesta de Gasto Turístico (Egatur). Informe anual 2009* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Frontur-Egatur2009.pdf>

¹⁷⁰ Ibid.

¹⁷¹ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2011 Edition* [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284413935>

¹⁷² Ibid.

¹⁷³ Ibid.

předešlém.¹⁷⁴ Koncentrace příjezdů v letní sezóně byla 37 % a také většina výdajů ze strany turistů byla koncentrována právě v letním období. Hlavními turisty zůstávají Britové, Němci a Francouzi. 91 % všech turistů mířilo především do 6 hlavních autonomních oblastí, které byly výše zmiňovány. Kromě Valencie a Madridu navštívilo tyto oblasti více turistů než za rok 2009. Katalánsko dle statistických údajů navštívilo 13,2 milionů turistů, což bylo nejvíce ze všech a také objem výdajů byl v této oblasti největší. Baleáry navštívilo za rok 2010 9,2 milionů turistů a Kanárské ostrovy na třetím místě 8,6 milionů.¹⁷⁵ Čtvrté a páté místo obsadila Andalusie s více jak 7 miliony turistů a Valencie s 5 miliony turistů.¹⁷⁶ Pokud se zaměříme na sociodemografický profil zahraničních turistů, 75 % z nich bylo ve věku mezi 25 až 64 lety.¹⁷⁷

Rok 2011

I přes neúspěšné roky 2008 a 2009 se cestovní ruch rychle vzpamatoval a v roce 2011 vzrostl počet mezinárodních turistických příjezdů o 4,6 %. Evropa představovala více než polovinu všech celosvětových turistických příjezdů a byla nejrychleji rostoucím regionem. Příjmy z mezinárodního cestovního ruchu se oproti roku minulému zvýšily v reálné hodnotě o 3,9 % na 1030 miliard amerických dolarů, což v mnoha destinacích představovalo rekordní čísla.¹⁷⁸ Právě Evropa měla největší podíl na mezinárodních příjmech (45 %) a v roce 2011 dosáhla výše 463 miliard amerických dolarů.¹⁷⁹

Žebříček prvních deseti nejnavštěvovanějších zemí se nijak od předešlých let nelišil, pouze Turecko se posunulo na 6. místo. Španělsko s počtem 57 milionů mezinárodních turistických příjezdů za rok 2011, což je zvýšení o 7,6 % od roku 2010, dosahuje v oblasti příjezdů čtvrtého místa a zůstává na druhém místě coby země s celosvětově nejvyšším zdrojem příjmů z mezinárodního turismu. Oproti roku 2010 se

¹⁷⁴ FRONTUR Y EGATUR. *Movimientos Turísticos en Fronteras (Frontur). Encuesta de Gasto Turístico (Egatur). Informe anual 2010* [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: [http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20\(Frontur\)%20y%20Encuesta%20de%20Gasto%20Tur%C3%ADstico%20\(Egatur\)%202010.pdf](http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20(Frontur)%20y%20Encuesta%20de%20Gasto%20Tur%C3%ADstico%20(Egatur)%202010.pdf)

¹⁷⁵ Ibid.

¹⁷⁶ Ibid.

¹⁷⁷ Ibid.

¹⁷⁸ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2012 Edition* [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284414666>

¹⁷⁹ Ibid.

Španělsku zvýšily příjmy z mezinárodního turismu o více než 7 milionů na 59,9 miliard amerických dolarů.¹⁸⁰ Z toho 90 % utratili turisté a pouhých 10 % výletníci.¹⁸¹

Celkový počet návštěvníků se za tento rok vyšplhal téměř ke 100 milionům, přičemž turisté tvořili 57 % a výletníci 43 % z celkového počtu.¹⁸² Výletníci navíc tento rok dosáhli svého dosavadního maxima v počtu příjezdů a jejich celkové výdaje se zvýšily o 16,7 %. Letní měsíce červenec až září tvořily hlavní sezónu a 37 % ze všech příjezdů spadalo právě do tohoto období. Také největší část výdajů připadá právě na toto období. Přes 80 % turistů jelo do Španělska za účelem dovolené, což je o 10 % více než za rok minulý.¹⁸³ O stejná procenta vzrostl také výběr nízkonákladových leteckých společností, kdy téměř 57 % cest bylo uskutečněno tímto typem dopravy.¹⁸⁴

Nejvíce turistů se ubytovalo v hotelech, ale byl zaznamenán růst 5,4 % i u ostatních druhů ubytování. Jelikož velká většina turistů cestovala do země za účelem dovolené a odpočinku, je samozřejmostí, že mnozí z nich vyhledávali kulturní vyžití. Více než 5 z 10 turistů se zúčastnilo některé z kulturních aktivit během svého pobytu, což je o 10 % více než v roce 2010.¹⁸⁵

V roce 2011 zůstává věková kategorie nejpočetnějších zahraničních turistů stejná jako v roce předchozím. Navíc 83,5 % z nich svou návštěvu zopakují a destinaci hodnotí velmi kladně 8,5 body z 10.¹⁸⁶

Britové, Francouzi a Němci jsou i tento rok hlavními turisty a společně tvoří 55 % příjezdů. I příjezdy z ostatních trhů se oproti minulému roku zvýšily a tento větší příliv turistů způsobil růst jejich výdajů a také se ve všech těchto zemích kromě Spojeného království a Itálie zvýšily průměrné výdaje na osobu.¹⁸⁷

Katalánsko navštívilo oproti roku 2010 ještě více turistů a jeho počet se zvýšil na 13,8 milionů. Kanárské ostrovy na druhém místě za tento rok navštívilo přes 10 milionů turistů a mezi autonomními oblastmi zaznamenaly největší nárůst jak v příjezdech (o 18,3

¹⁸⁰ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2012 Edition* [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284414666>

¹⁸¹ FRONTUR Y EGATUR. *Movimientos Turísticos en Fronteras (Frontur). Encuesta de Gasto Turístico (Egatur). Informe anual 2011* [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: [http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20\(Frontur\)%20y%20Encuesta%20de%20Gasto%20Tur%C3%ADstico%20\(Egatur\)%202011.pdf](http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20(Frontur)%20y%20Encuesta%20de%20Gasto%20Tur%C3%ADstico%20(Egatur)%202011.pdf)

¹⁸² Ibid.

¹⁸³ Ibid.

¹⁸⁴ Ibid.

¹⁸⁵ Ibid.

¹⁸⁶ Ibid.

¹⁸⁷ Ibid.

% více), tak v celkově vynaložených výdajích (o 13,1 % více).¹⁸⁸ Baleárské ostrovy zaznamenaly oproti minulému roku nárůst v počtech příjezdů o 9,8 %. I v ostatních oblastech, jako je Andalusie a Valencie, počet příjezdů vzrostl.¹⁸⁹

Rok 2012

Sektor cestovního ruchu rok od roku roste. Můžeme to sledovat v obrovském nárůstu oproti roku 1950, kdy se pohybovaly mezinárodní turistické příjezdy na 25 milionech a v roce 2012 již překročily hranici jedné miliardy. Vůbec poprvé v historii cestovní ruch vystoupal k úrovni jedné miliardy. Největší růst zaznamenala Asie a Pacifik (o 7 %), zatímco Evropa v mezinárodních turistických příjezdech zaznamenala nárůst jen o 3 %, tedy o 18 milionů více než v roce 2011.¹⁹⁰ Z 1042 miliard amerických dolarů za rok 2011 stouply celosvětové příjmy z mezinárodního turismu na 1075 miliard amerických dolarů. Dle tehdejší předpovědi se i v roce 2013 předpokládal růst počtu příjezdů nejméně o 3 %.¹⁹¹ Evropa si stále drží největší podíl mezinárodního cestovního ruchu (43 %), kdy příjmy zde v roce 2012 dosáhly 458 miliard amerických dolarů.¹⁹²

Medailové pozice v žebříčku mezinárodních turistických příjezdů jsou stále neměnné. Španělsko si drží svou čtvrtou pozici a druhou pozici v oblasti celosvětových příjmů z mezinárodního turismu. Za rok 2012 navštívilo Španělsko o 3 % více zahraničních turistů než v roce minulém. Číselně to značilo 57,7 milionů příjezdů a příjmy z nich činily 55,9 miliard amerických dolarů.¹⁹³

Rok 2012 se tedy stává pro Španělsko třetím po sobě jdoucím rokem zaznamenávajícím růst v oblasti mezinárodních turistických příjezdů. Počet 57,7 milionů se blíží historickému maximu v roce 2007, který činil ještě o milion více. Nejvíce k tomuto růstu přispěla Francie, Německo a nově Rusko. K výraznému nárůstu došlo také u počtu turistů ze severských zemí, naopak pokles byl zaznamenán u italských

¹⁸⁸ FRONTUR Y EGATUR. *Movimientos Turísticos en Fronteras (Frontur). Encuesta de Gasto Turístico (Egatur). Informe anual 2011* [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: [http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20\(Frontur\)%20y%20Encuesta%20de%20Gasto%20Tur%C3%ADstico%20\(Egatur\)%202011.pdf](http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20(Frontur)%20y%20Encuesta%20de%20Gasto%20Tur%C3%ADstico%20(Egatur)%202011.pdf)

¹⁸⁹ Ibid.

¹⁹⁰ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2013 Edition* [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284415427>

¹⁹¹ Ibid.

¹⁹² Ibid.

¹⁹³ Ibid.

a nizozemských turistů a u turistů ze Spojeného království byl zaznamenán jen mírný nárůst.¹⁹⁴

Nejvíce k růstu meziročních celkových výdajů přispělo Spojené království, Rusko, severské země a Německo. Opět vzrostl počet turistů, kteří si vybrali Španělsko z důvodu dovolené, a to o 4,4 % oproti minulému roku. Dohromady tedy tyto cesty zaujímaly 84 % z celkového počtu všech cest a služební cesty jen 7 %. Nadále tudíž pokračuje pokles pracovních cest od roku 2009.¹⁹⁵ Téměř 70 % turistů si k přespání vybralo hotel, čímž se využití hotelových kapacit zvýšilo oproti roku 2011 o 3,7 %. I letní sezóna zaznamenala růst příjezdů na 38 % z celého roku. Nejvíce zůstává navštěvované Katalánsko s 14,4 miliony turistů za tento rok.¹⁹⁶

Turisté, kteří vyhledávali exkluzivnější destinace pro rekreaci, směřovali své cesty především na Kanárské ostrovy a Baleáry. Do Madridu směřovaly především návštěvy z důvodu služebních cest (20 %). Věkové rozmezí turistů zůstává podobné jako v roce minulém.¹⁹⁷

Rok 2013

I v roce 2013 pokračuje dál růst cestovního ruchu a tentokrát se jedná o 5 % nárůst oproti roku minulému. Příjmy z mezinárodních turistických příjezdů vzrostly na 1159 miliard amerických dolarů. Nejsilnější růst zaznamenala opět Asie a Pacifik a u Evropy byl zaznamenán nárůst o 5 %. Od roku 2012 navštívilo Evropu o 29 milionů více zahraničních turistů, čímž zaujala vedoucí pozici oproti ostatním regionům.¹⁹⁸ V Jižní Evropě a v oblasti evropského Mediteránu se počet mezinárodních turistických příjezdů zvýšil o 11 milionů.¹⁹⁹

Co se týče Španělska, které do oblasti Jižní Evropy spadá, to se se svými 60,7 miliony příjezdů, což je o 6 % více než za minulý rok, posunulo v mezinárodním žebříčku na třetí pozici a i v tomto roce obhájilo s 60,4 miliardami amerických dolarů druhé místo

¹⁹⁴ FRONTUR Y EGATUR. *Movimientos Turísticos en Fronteras (Frontur). Encuesta de Gasto Turístico (Egatur). Informe anual 2012* [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: [http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20\(Frontur\)%20y%20Encuesta%20de%20Gasto%20Tur%C3%ADstico%20\(Egatur\)%202012.pdf](http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20(Frontur)%20y%20Encuesta%20de%20Gasto%20Tur%C3%ADstico%20(Egatur)%202012.pdf)

¹⁹⁵ Ibid.

¹⁹⁶ Ibid.

¹⁹⁷ Ibid.

¹⁹⁸ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2014 Edition* [online]. [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416226>

¹⁹⁹ Ibid.

na světě v oblasti příjmů z turismu.²⁰⁰ Společně i s výletníky navštívilo za rok 2013 tuto zemi 103 milionů návštěvníků, z čehož se počet výletníků vyšplhal ke 43 milionům.²⁰¹

Turisté si nejvíce vybírali přespání v hotelu. V tomto roce přespalo více než 39 milionů turistů v hotelech, na druhém místě zvítězilo ubytování u rodiny či jiných s 11 miliony a na třetím místě pronajaté ubytování s více jak 6 miliony přenocování.²⁰²

Trhy, které nejvíce přispívají k růstu mezinárodního turismu ve Španělsku, jsou Britové, Němci, Francouzi, severské země a Itálie. Také Rusko představuje značnou tendenci růstu příjezdů a tento růst se očekává i v budoucnu.²⁰³ Růst příjezdů ze Spojeného království byl tento rok o 6,7 % vyšší než za rok minulý, u německého trhu to byl nárůst o 11,5 %, u Francouzů zhruba o 10 %, u severských zemí o 15 % a u Italů nebyl zaznamenán žádný růst.²⁰⁴ Obecně můžeme říci, že příjezdy do hlavních autonomních oblastí jako Katalánsko, Kanárské ostrovy, Baleárské ostrovy, Andalusie a Valencie zaznamenávají i v tomto roce rostoucí trend. Největší růst počtu příjezdů byl v prosinci tohoto roku zaznamenán na Kanárských ostrovech, a to o 15,8 % a v Katalánsku o 13 %. Méně intenzivní nárůst v souvislosti s příjezdy pak zaznamenala v prosinci Andalusie (o 9,3 %), Valencie (o 8,3 %) a Baleárské ostrovy (o 2,2 %).²⁰⁵

Rok 2014

Rok 2014 byl dalším rokem v řadě, kdy celosvětově pokračoval růst počtu mezinárodních turistických příjezdů i příjmů z nich. Tento rok vzrostl počet mezinárodních příjezdů o 4,3 % a cifra se vyšplhala až k 1133 milionům. Příjmy byly

²⁰⁰ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2014 Edition* [online]. [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416226>

²⁰¹ TURESPAÑA. *Ficha de Coyuntura* [online]. [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/es-es/estadisticas/fichadecoyuntura/paginas/default.aspx>

²⁰² FRONTUR. *Movimientos turísticos en fronteras (Frontur) 2013. Entradas de turistas clasificadas por tipo de alojamiento utilizado* [online]. © 2010 [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/WebPartInformes/paginas/rsvisor.aspx?ruta=%2fFrontur%2fEstructura%2fAnual%2fEntradas+de+turistas+clasificadas+por+tipo+de+alojamiento+utilizado+-+Ref.206&par=1&idioma=es-ES&anio=2014>

²⁰³ TURESPAÑA. *Boletín trimestral de coyuntura turística (COYUNTUR). I. trimestre 2013* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/analisis-turistico/coyuntura/trimestrales/Coyuntura%202013.%20Primer%20trimestre%202013.pdf>

²⁰⁴ TURESPAÑA. *Boletín trimestral de coyuntura turística (COYUNTUR). IV. trimestre 2013* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/analisis-turistico/coyuntura/trimestrales/Coyuntura%202016.%20Cuarto%20trimestre%202013.pdf>

²⁰⁵ Ibid.

opět vyšší oproti minulému roku, kdy z 1197 miliard amerických dolarů vystoupaly k 1245 miliardám za tento rok.²⁰⁶

Největší růst mezinárodních turistických příjezdů, a to o 8 %, zaznamenala Amerika, následována Asií a Pacifikem a Středním Východem. Evropa se svými 3 % růstu se umístila na předposledním místě před Afrikou. Celkově Evropu navštívilo 582 milionů zahraničních turistů, což bylo o 15 milionů více než v roce předchozím. Za rekreací, dovolenou, volným časem se vydalo přes 50 % všech turistů, z důvodu služební cesty vycestovalo 14 % turistů a z důvodu návštěvy rodiny, přátel či jiných 27 %.²⁰⁷

Za rok 2014 Evropa, jejíž příjmy z mezinárodního cestovního ruchu představovaly 41 % z celosvětových příjmů, zaznamenala největší nárůst v absolutních hodnotách, a to o 17 miliard amerických dolarů, čímž se dostala k cifře 509 miliard amerických dolarů za příjmy tohoto roku.²⁰⁸

S více jak 65 miliony zahraničních turistů a nárůstem o 7 % si Španělsko udrželo v celosvětovém žebříčku svou třetí pozici. V rámci příjmů z mezinárodních příjezdů je na druhém místě na světě a za rok 2014 tyto příjmy tvořily 65,2 miliard amerických dolarů, což činí oproti minulému roku nárůst 4,2 %.²⁰⁹

Do Španělska mířily i miliony výletníků, kteří zde nezůstávali přes noc. Za tento rok jich bylo 42 milionů a celkový počet mezinárodních příjezdů tak ve Španělsku činil více než 107 milionů.²¹⁰ V rámci ubytování zvítězily opět hotely a jim podobné – 41 milionů ubytovaných předčilo svým počtem rok 2013. Na druhém místě vyhrálo přespání u rodiny, přátel a jiných s 12,5 miliony ubytovaných turistů a na třetí příčce se umístilo ubytování v pronájmu se 7,3 miliony nocležníků.²¹¹

Tento rok navštívilo Španělsko více jak 14 milionů Britů, 10,6 milionů Francouzů a 10,4 milionů Němců.²¹²

²⁰⁶ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2015 Edition* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416899>

²⁰⁷ Ibid.

²⁰⁸ Ibid.

²⁰⁹ Ibid.

²¹⁰ TURESPAÑA. *Ficha de Coyuntura* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/es-es/estadisticas/fichadecoyuntura/paginas/default.aspx>

²¹¹ FRONTUR. *Movimientos turísticos en fronteras (Frontur) 2014. Entradas de turistas clasificadas por tipo de alojamiento utilizado* [online]. © 2010 [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/WebPartInformes/paginas/rsvisor.aspx?ruta=%2fFrontur%2fEstructura%2fA2fEntradas+de+turistas+clasificadas+por+tipo+de+alojamiento+utilizado+-+Ref.206&par=1&idioma=es-ES&anio=2014>

²¹² THE LOCAL. *Spain greets record 64.9 million tourists in 2014* [online]. 22. 1. 2015 [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <https://www.thelocal.es/20150122/tourism-record-visitors-to-spain-top-65-million>

Baleáry, které podléhají silné sezónnosti, zaznamenaly od července tohoto roku růst v počtu příjezdů a tento nárůst byl ještě více posílen v posledních měsících roku.²¹³ Počet příjezdů se zde pak vyšplhal k 11,3 milionům turistů, čímž se Baleáry dostaly na třetí místo. Na druhém místě s jen mírně vyšším číslem to byly Kanárské ostrovy s 11,4 miliony a na prvním opět Katalánsko s 16,7 miliony turistů.²¹⁴

Rok 2015

Od minulého roku dle statistik UNWTO se celosvětově navýšil počet mezinárodních turistických příjezdů o 52 milionů a vyšplhal se tak k číslu 1186 milionů.²¹⁵ Tato cifra značí nárůst od minulého roku o 4,6 %. Rok 2015 se tak stal šestým rokem v řadě s nadprůměrným růstem mezinárodního cestovního ruchu po globální hospodářské krizi od roku 2009. Proudění turistů bylo v roce 2015 ovlivněno třemi hlavními faktory – neobvykle silnou fluktuací směnných kurzů, poklesem ceny ropy a dalších komodit a zvyšujícím se obavám ohledně bezpečnosti a ochrany.²¹⁶ Při zohlednění fluktuace směnných kurzů a inflace vzrostly mezinárodní příjmy o 4,4 %, což se odhaduje na celosvětovou částku 1260 miliard amerických dolarů.²¹⁷

Evropa oproti minulému roku zaznamenala nárůst počtu mezinárodních turistických příjezdů o 5 % a i v tomto roce zůstává nejnavštěvovanějším regionem světa tvořícím polovinu všech mezinárodních turistických příjezdů na světě. Přes malé změny v pořadí v top desítce destinací na světě zůstává žebříček stejný. Španělsko je se svými mezinárodními příjezdy, které stouply o 5 % na 68,2 milionů příjezdů, i tento rok na třetím místě. Naopak v rámci příjmů z mezinárodního cestovního ruchu klesá s 56,5 miliardami amerických dolarů, což je téměř o 10 miliard amerických dolarů méně než za minulý rok, z druhého místa na třetí pozici.²¹⁸

²¹³ TURESPAÑA. *Boletín trimestral de coyuntura turística (COYUNTUR). IV. trimestre 2014* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/analisis-turistico/coyuntur/trimestrales/Coyuntur%2020.%20Cuarto%20trimestre%202014.pdf>

²¹⁴ FRONTUR. *Movimientos turísticos en fronteras (Frontur) 2014. Entradas de turistas según Comunidad autónoma de destino principal* [online]. © 2010 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/WebPartInformes/paginas/rsvisor.aspx?ruta=%2fFrontur%2fEstructura%2fMensual%2fEntradas+de+turistas+seg%u00fan+Comunidad+aut%u00f3noma+de+destino+principal.+Ref.200&par=1&idioma=es-ES&anio=2015&mes=Septiembre>

²¹⁵ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2016 Edition* [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284418145>

²¹⁶ Ibid.

²¹⁷ Ibid.

²¹⁸ Ibid.

Společně i s těmi, kteří v zemi nepřenocovali, navštívilo Španělsko 109,9 milionů lidí.²¹⁹ Nejvíce turistů v období od ledna do září v tomto roce přenocovalo v hotelech (asi 34 milionů) a v jiných typech ubytovacích zařízení zůstalo přes noc přes 20 milionů turistů.²²⁰ Byli to nejvíce turisté ze Spojeného království, kteří v tomto období zamířili do Španělska a to v počtu 12,7 milionů, na druhém místě pak Francouzi s 9 miliony a těsně za nimi Němci s počtem 8,2 milionů.²²¹

Nejvíce bylo od ledna do září navštěvováno Katalánsko s necelými 14 miliony turistů, poté to byly Baleárské ostrovy s 10,4 miliony a na třetím místě Kanárské ostrovy s 8,4 miliony turistů.²²² Dle dostupných dat ze statistického portálu STATISTA za celý rok 2015 navštívilo nejoblíbenější oblast Katalánsko 17,4 milionů turistů.²²³

Rok 2016

Oproti roku 2015 mírně poklesl celosvětový nárůst mezinárodních turistických příjezdů, a to ze 4,6 % na 3,9 %, což činilo 46 milionů příjezdů. Dohromady na celém světě dosáhl počet těchto příjezdů 1235 milionů a příjmy z nich činily 1220 miliard amerických dolarů.²²⁴ V Evropě činil nárůst v počtu zahraničních turistů méně procent než za minulý rok, byly to 2 %, avšak stále zůstává nejnavštěvovanějším regionem. V některých evropských destinacích se růst zdvojnásobil, jinde zase poklesl. Nicméně evropské příjmy z mezinárodního turismu od roku 2015 vzrostly o 1 %.²²⁵

²¹⁹ TURESPAÑA. *Tourism Highlights 2015* [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/en-en/estadisticas/fichadecoyuntura/paginas/default.aspx>

²²⁰ FRONTUR. *Movimientos turísticos en fronteras (Frontur) 2015. Entradas de turistas según tipo de alojamiento* [online]. © 2010 [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/WebPartInformes/paginas/rsvisor.aspx?ruta=%2fFrontur%2fEstructura%2fMensual%2fEntradas+de+turistas+seg%u00fan+tipo+de+alojamiento.+.-+Ref.2215&par=1&idioma=es-ES&anio=2015&mes=Septiembre>

²²¹ FRONTUR. *Movimientos turísticos en fronteras (Frontur) 2015. Entradas de turistas según País de Residencia* [online]. © 2010 [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/WebPartInformes/paginas/rsvisor.aspx?ruta=%2fFrontur%2fEstructura%2fMensual%2fEntradas+de+turistas+seg%u00fan+Pa%u00eds+de+Residencia.+.-+Ref.199&par=1&idioma=es-ES&anio=2015&mes=Septiembre>

²²² FRONTUR. *Movimientos turísticos en fronteras (Frontur) 2015. Entradas de turistas según Comunidad autónoma de destino principal* [online]. © 2010 [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/WebPartInformes/paginas/rsvisor.aspx?ruta=%2fFrontur%2fEstructura%2fMensual%2fEntradas+de+turistas+seg%u00fan+Comunidad+aut%u00f3noma+de+destino+principal.+.-+Ref.200&par=1&idioma=es-ES&anio=2015&mes=Septiembre>

²²³ STATISTA [THE STATISTICS PORTAL]. *Annual number of international tourists visiting Catalonia from 2000 to 2017 (in 1,000s)* [online]. ©2018 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/447823/yearly-number-of-international-tourists-visiting-catalonia/>

²²⁴ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2017 Edition* [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419029>

²²⁵ Ibid.

U Španělska činily mezinárodní turistické příjezdy za tento rok 75,6 milionů, což byla prakticky ta samá cifra jako v USA, ale přece jen o něco nižší, tudíž se umístilo na třetí pozici. Z procentuálního hlediska to bylo zhruba o 10 % více než v roce 2015. V oblasti příjmů se Španělsko opět dostalo na druhou pozici na světě s 60 miliardami amerických dolarů.²²⁶ Mohlo to být také způsobené tím, že průměrná denní částka, kterou turisté utratili, byla oproti roku 2015 o 6,5 % vyšší a činila tak 138 eur.²²⁷

Hlavní skupina zahraničních turistů, která do Španělska přijížděla, byla složena z Britů, Francouzů a Němců. Tento rok zemi navštívilo téměř 17 milionů Britů.²²⁸ Nejoblíbenějším místem k návštěvě bylo opět Katalánsko a to se 17 miliony příjezdů od ledna do listopadu, což je o 3,8 % více než za předchozí rok, poté to byly Baleárské ostrovy s 12,9 miliony příjezdů a na třetím místě v žebříčku se umístily Kanárské ostrovy s 12 miliony.²²⁹

Dle dostupných dat již můžeme konstatovat, že nejnavštěvovanější Katalánsko zaznamenalo za celý rok 17,9 milionů příjezdů.²³⁰

Rok 2017

V roce 2017 vzrostl nečekaně téměř dvojnásobně počet mezinárodních turistických příjezdů cestovního ruchu o 7 % oproti roku 2016 a tím dosáhl 1322 milionů celosvětových příjezdů. Tento rok byl charakterizován tím, že mnoho destinací, které v minulých letech zažívaly pokles v mezinárodních příjezdech, zažily letos naopak nárůst. Mimořádný nárůst zaznamenala Evropa, kdy se příjezdy zahraničních turistů oproti minulému roku zvýšily o 8 %.²³¹ Tím počet mezinárodních příjezdů do Evropy stoupl na 671 milionů. Největší nárůst byl zaznamenán v oblasti jižní a mediteránní Evropy a to o 13 %.²³²

²²⁶ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2017 Edition* [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419029>

²²⁷ GUTIERREZ, H. 75 million and counting: Spain shattered its own tourism record in 2016. In: *El País* [online]. 13. 1. 2017 [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: https://elpais.com/elpais/2017/01/12/inenglish/1484227097_393882.html

²²⁸ Ibid.

²²⁹ Ibid.

²³⁰ STATISTA [THE STATISTICS PORTAL]. *Annual number of international tourists visiting Catalonia from 2000 to 2017 (in 1,000s)* [online]. ©2018 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/447823/yearly-number-of-international-tourists-visiting-catalonia/>

²³¹ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *2017 International Tourism Results: the highest in seven years* [online]. 15. 1. 2018 [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <http://media.unwto.org/press-release/2018-01-15/2017-international-tourism-results-highest-seven-years>

²³² Ibid.

Dle předběžných dat mělo za rok 2017 navštívit Španělsko 82 milionů zahraničních turistů, což dělá meziroční nárůst o 8,9 % a země by se tak stala druhou nejnavštěvovanější na světě.²³³ Také příjmy z cestovního ruchu zaznamenaly pozitivní nárůst, a to o 12 %, čímž se dostáváme k výsledku 87 miliard eur.²³⁴

Nejvíce turistů dle posledních údajů za 11 měsíců roku 2017 přijelo ze Spojeného království. Bylo jich zhruba 18 milionů, což je o 7 % více než za minulý rok.²³⁵ Dle dostupných dat zatím víme, že Španělsko v minulém roce zažívalo nejsilnější červenec v historii, kdy jen za tento měsíc navštívilo zemi 10,51 milionů zahraničních turistů. Nejvíce za tento měsíc navštěvovali zemi Britové s 2,31 miliony příjezdů, poté Francouzi s 1,55 miliony a na třetím místě Němci s 1,4 miliony.²³⁶ Je zde však také vidět roční nárůst turistů z jiných zemí – z Irska o 36,5 %, z Ruska o 23,9 % a ze Švýcarska o 17,7 %.²³⁷

Výběr hotelového ubytování vzrostl o 4,1 % a výběr apartmánů o více než 23 %. Neplacené ubytování, tedy přespání u přátel či rodiny, vzrostlo o 18,5 %.²³⁸

I v posledním sledovaném roce bylo Katalánsko hlavní navštěvovanou destinací. V prvních šesti měsících jej navštívilo 8,6 milionů zahraničních turistů. Největší nárůst zaznamenal Madrid, kam přijelo o 21 % zahraničních turistů více než v přechozím roce.²³⁹ Pokud zůstaneme u sledovaného měsíce července, v tomto období dosáhl počet zahraničních návštěvníků v Katalánsku více než 2,5 milionů, což byl oproti červenci minulého roku nárůst o 6,5 %. U Baleárských ostrovů činil nárůst 5,3 % a číslo dosahovalo k počtu téměř 2,5 milionů a na třetím místě byla Andalusie, kterou navštívilo v červenci 1,4 milionu zahraničních návštěvníků, což činilo meziroční nárůst o 12,5 %.²⁴⁰

²³³ DOMINGUEZ, ASENJO A. Spain international tourism breaks records for fifth straight year. In: *Reuters* [online]. 11. 1. 2018 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-spain-economy-tourism/spain-international-tourism-breaks-records-for-fifth-straight-year-idUSKBN1F01EI>

²³⁴ THE LOCAL. *Spain beat USA as 2017 tourist destination* [online]. 11. 1. 2018 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://www.thelocal.es/20180111/spain-beat-usa-as-2017-tourist-destination>

²³⁵ DOMINGUEZ, ASENJO A. Spain international tourism breaks records for fifth straight year. In: *Reuters* [online]. 11. 1. 2018 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-spain-economy-tourism/spain-international-tourism-breaks-records-for-fifth-straight-year-idUSKBN1F01EI>

²³⁶ DELGADO, C. July 2017 pulverizes all tourism records in Spain. In: *El País* [online]. 1. 9. 2017 [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: https://elpais.com/elpais/2017/09/01/inenglish/1504252994_959572.html

²³⁷ Ibid.

²³⁸ Ibid.

²³⁹ FUSTER & ASSOCIATES. *Tourism Up 11.5% in Spain in First Six Months of 2017* [online]. 25. 8. 2017 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <http://fuster-associates.com/tourism-11-5-spain-first-six-months-2017/>

²⁴⁰ DELGADO, C. July 2017 pulverizes all tourism records in Spain. In: *El País* [online]. 1. 9. 2017 [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: https://elpais.com/elpais/2017/09/01/inenglish/1504252994_959572.html

Již můžeme dodat, že dle dostupných statistik navštívilo nejoblíbenější Katalánsko v roce 2017 více než 19 milionů turistů, což je zatím rekordní počet.²⁴¹

Oproti první polovině roku 2016 se v roce 2017 také o 12,6 % zvýšil počet turistů, kteří preferovali leteckou dopravu. I hotely zůstávají nejoblíbenějším typem ubytování, kdy v první polovině roku více než 83 % turistů zvolilo právě tuto možnost přenocování.²⁴²

V následující tabulce jsou shrnuta data týkající se cestovního ruchu Španělska z předchozího textu, aby se čtenář mohl lépe orientovat v jednotlivých letech a vidět tak rozdíly v počtu mezinárodních turistických příjezdů, v příjmech z mezinárodních turistických příjezdů a v počtu zahraničních turistů v Katalánsku.

Tabulka 1: Srovnání v letech 2007–2017

ROK	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet mezinárodních tur. příjezdů v milionech	59,2	57,3	52,2	52,7	57	57,7	60,7	65	68,2	75,6	82
Příjmy z mezinárodních tur. příjezdů v mld.USD	58	61,6	53,2	52,5	59,9	55,9	60,4	65,2	56,5	60	87
Hlavní trh turismu ve Španělsku	Spojené království										
Nejnavštěvovanější oblast Katalánsko v číslech	15,2 milionů	14,3 milionů	12,8 milionů	13,2 milionů	13,8 milionů	14,4 milionů	15,6 milionů	16,7 milionů	17,4 milionů	17,9 milionů	19 milionů

Zdroj: Vlastní zpracování

5.1.4 Nejnavštěvovanější města a místa

Španělsko je pro desítky milionů turistů oblíbenou destinací. Existuje spousta měst a míst, kam se v této krásné zemi můžeme vydat. Následující část se bude zabývat charakteristikou těch statisticky nejnavštěvovanějších.

Barcelona

Barcelona je hlavním městem regionu Katalánsko a je jedním z turisticky nejoblíbenějších evropských měst. Velký příliv turistů v Barceloně má

²⁴¹ STATISTA [THE STATISTICS PORTAL]. *Annual number of international tourists visiting Catalonia from 2000 to 2017 (in 1,000s)* [online]. ©2018 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/447823/yearly-number-of-international-tourists-visiting-catalonia/>

²⁴² FUSTER & ASSOCIATES. *Tourism Up 11.5% in Spain in First Six Months of 2017* [online]. 25. 8. 2017 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <http://fuster-associates.com/tourism-11-5-spain-first-six-months-2017/>

nejspíše také vliv na to, že Katalánsko je již dlouhodobě jedním z nejnavštěvovanějších španělských regionů v rámci mezinárodních příjezdů. S rostoucím počtem příjezdů se v posledních letech zvyšovaly i výdaje návštěvníků.²⁴³

Město se honosí mnohými kulturně historickými památkami. Jednou z nich je tzv. „, Gotická čtvrť, což je soubor staveb nacházející se v prostoru, který je ohraničen římskými a středověkými hradbami s dominující gotickou katedrálou sv. Eulálie. Město je centrem tzv. katalánské secese, kterou představuje především Gaudí a jeho stavby rozestlé po celém městě.²⁴⁴ Těmito stavbami jsou například Casa Milà, Gaudího nejavantgardnější dílo, Casa Batlló či Palau Güell. Dalšími významnými turistickými místy jsou hrad Montjuïc, masivní pevnost ze 17. století nabízející na jeho vrcholu panoramatický výhled na město, Palau Nacional na vrchu Montjuïc dominující mezi monumentálními paláci, Sagrada Familia (chrám Svaté rodiny) – Gaudího nedokončené mistrovské dílo započaté roku 1882, Las Ramblas aneb nejslavnější rušná ulice Španělska, socha Kryštofa Kolumba shlížející na nábřeží z vrcholku šedesátimetrového sloupu v srdci Starého přístavu či Parc de la Ciutadella s krásnými sochami v zahradách a jezírkem.²⁴⁵

Nejsou to však jen historické památky, které přitahují miliony návštěvníků. Destinace je atraktivní i z hlediska středomořského klimatu, písčiny pláží, nočního života, restaurací, barů a dalších. Snad nejznámější památkou v Barceloně je Sagrada Familia, kterou v roce 2016 navštívilo více než 4,5 milionu návštěvníků a díky tomu se tento kostel stal nejnavštěvovanější atrakcí ve městě za rok 2016.²⁴⁶ Na druhém místě to pak byl Park Güell se stavbami od Gaudího s téměř 3 miliony návštěvníků, na třetím místě FC Barcelona Muzeum se skoro 2 miliony návštěvníků. Známa Casa Batlló se překvapivě umístila až na osmém místě s necelým milionem návštěv.²⁴⁷

Dle odhadů v roce 2016 Barcelonu navštívilo 32 milionů návštěvníků, z nichž se asi polovina zdržela jen na jeden den. I tak je to však obrovské číslo, když vezmeme

²⁴³ STATISTA [THE STATISTICS PORTAL]. *Tourism in Barcelona - Statistics & Facts* [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://www.statista.com/topics/4156/tourism-in-barcelona/>

²⁴⁴ HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství VŠE, 2005, s 31. ISBN 80-245-0858-3.

²⁴⁵ *Španělsko* [z anglického originálu přeložila Marie Jungmannová]. 1. vyd. Praha: Ikar, 2000, s. 134-137. Společník cestovatele. ISBN 80-7202-637-2.

²⁴⁶ STATISTA [THE STATISTICS PORTAL]. *Tourism in Barcelona - Statistics & Facts* [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://www.statista.com/topics/4156/tourism-in-barcelona/>

²⁴⁷ STATISTA [THE STATISTICS PORTAL]. *Most visited tourist attractions in the city of Barcelona in 2016 (in 1,000 visitors)* [online]. ©2018 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/457335/barcelona-s-most-visited-tourist-attractions-spain/>

v potaz počet obyvatel v tomto městě, který činí 1,6 milionů.²⁴⁸ Většina turistů jezdila do Barcelony především za odpočinkem, z důvodu služební cesty vycestovala asi 1/5 návštěvníků. Nejvíce turistů za daný rok se pohybovalo ve věkové kategorii od 25 do 34 let.²⁴⁹

Madrid

V popředí zájmů španělského vnitrozemí stojí původně maurská pevnost Madrid, která je od začátku 17. století i hlavním městem.²⁵⁰ V tomto městě se střetává kultura se zábavou a díky přátelskému přístupu Madridanů se zde každý cítí jako doma. Madrid je jedním z nejživějších a nejzábavnějších měst. Nabízí návštěvníkům nejen zážitky z oblasti umění a historie, ale také noční život, nákupy, gastronomii a mnoho možností, jak využít svůj volný čas. Více než osmdesát muzeí a dva tisíce památek historických či uměleckých přispívá k bohatství města, k jeho kulturnímu dědictví, bez něhož bychom nebyli schopni porozumět evropským a světovým dějinám.²⁵¹

V Madridu můžeme navštívit jednu z nejvěhlasnějších památek – palác El Escorial. Tento palác je masivním architektonickým dílem, které nechal vybudovat Filip II. Mramorové sarkofágy, které se v něm nacházejí, obsahují ostatky většiny španělských panovníků. Dalšími památkami, které stojí za zmínku, je nejproslulejší náměstí Starého Madridu – Playa Mayor, dále Museo Thyssen-Bornemisza, kde jsou shromážděna významná díla od Tiziana, Van Gogha či Picassa, Museo del Prado, které patří k nejvyhlášenějším uměleckým galeriím světa, královský palác Palacio Real, který byl postaven prvními bourbonskými králi Španělska nebo také náměstí Plaza de Cibeles či park s krásnými stezkami a jezírkem Parque del Retiro.²⁵²

V roce 2016 byl Madrid jedním z nejvyhledávanějších turistických destinací. Dle statistik do města v létě (červnu, červenci a srpnu) zavítalo více než 2,2 milionů návštěvníků. To je zatím dle dostupných údajů rekordní číslo. Nejpočetnější skupinu tvořili návštěvníci z USA, bylo jich téměř 180 000, druhé místo obsadili návštěvníci ze

²⁴⁸ BURGÉN, S. *Barcelona cracks down on tourist numbers with accommodation law*. [online]. 27. 1. 2017 [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/jan/27/barcelona-cracks-down-on-tourist-numbers-with-accommodation-law>

²⁴⁹ STATISTA [THE STATISTICS PORTAL]. *Tourism in Barcelona - Statistics & Facts* [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://www.statista.com/topics/4156/tourism-in-barcelona/>

²⁵⁰ HRALÁ, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství VŠE, 2005, s. 31. ISBN 80-245-0858-3.

²⁵¹ EUROPEAN BEST DESTINATIONS. *Tourism in Madrid* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <https://www.europeanbestdestinations.com/destinations/madrid/>

²⁵² *Španělsko* [z anglického originálu přeložila Marie Jungmannová]. 1. vyd. Praha: Ikar, 2000. s. 256-257. Společník cestovatele. ISBN 80-7202-637-2.

Spojeného království s 93 000 a na třetím a čtvrtém místě byly Itálie a Francie s více než 82 000 návštěvníky.²⁵³

Andalusie

Populární pro turisty je také kraj Andalusie. Je oblastí všech španělských stereotypů. Najdeme zde směs všeho, co je pro Španělsko typické – toreadory, pláže, bílé vesnice, mnoho druhů chuťovek tapas a další. Samozřejmě, i v této oblasti můžeme navštívit místa se slavnými uměleckými díly, krásnou architekturou či různé přírodní rezervace. Nejznámější turistická místa jsou Málaga, Sevilla, Córdoba či Granada.²⁵⁴ O nejúchvatnější maurské památky se dělí právě města Granada, Cordoba a Sevilla ležící na březích řeky Guadalquivir. V Seville je známá maurská zvonice La Giralda či maurská věž Torre del Oro.²⁵⁵ Málaga jako druhé největší město v Andalusii nabízí například možnost návštěvy katedrály, masivního bloku vápencových skal Parque Natural del Torcal či návštěvu Casa Natal de Picasso, kde Picasso strávil svá raná léta a dnes je toto místo hlavním sídlem Picassovy nadace. Srdcem města Cordoba je stará židovská čtvrť, kde se nachází většina hlavních památek, v Granadě zas můžeme navštívit krásnou renesanční katedrálu či královskou kapli Capilla Real.²⁵⁶

Za rok 2016 Andalusii navštívilo 10,6 milionů zahraničních turistů. Nejvíce turistů sem jezdilo z důvodu dobrého klimatu, pláží či za kulturním poznáním.²⁵⁷

Baleárské ostrovy

Baleárské ostrovy jsou vhodné pro jakýkoli druh klientely – od hromadných turistických zájezdů mířících za sluncem a zábavou až po nejruznější filmové hvězdy a smetánku, kteří mohou své sny uspokojit v luxusních odlehlých útočištích v horách. Nejdéle zavedený je turistický ruch na Mallorce, kde můžeme navštívit jak moderní, tak tradiční galerie či zajímavá muzea.²⁵⁸ Má širokou škálu přírodních krás od úrodných

²⁵³ MADRID DESTINO. *Record number of visitors came to the city of Madrid this summer* [online]. 29. 9. 2016 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: <https://www.madrid-destino.com/en/72-tourism/tourism-news/1434-record-number-of-visitors-came-to-madrid-this-summer>

²⁵⁴ *Španělsko* [z anglického originálu přeložila Marie Jungmannová]. 1. vyd. Praha: Ikar, 2000. s. 435. Společník cestovatele. ISBN 80-7202-637-2.

²⁵⁵ *Ibid.*, s. 398.

²⁵⁶ *Ibid.*, s. 434-463.

²⁵⁷ CHAPLOW, CH. Tourism statistics – Andalusia. In: *Andalusia* [online]. [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: <http://www.andalusia.com/spain/statistics/tourism.htm>

²⁵⁸ *Španělsko* [z anglického originálu přeložila Marie Jungmannová]. 1. vyd. Praha: Ikar, 2000. s. 483-484. Společník cestovatele. ISBN 80-7202-637-2.

rovin až po vysokohorské vrcholky, ale můžeme zde nalézt i bohaté kulturní bohatství jako je například památná katedrála v Palmě.²⁵⁹

Ibiza byla až do 60. let turisticky nedotčená. Dnes je známá svým nočním životem, kdy hlavní zábava probíhá většinou v ulici Calle de la Virgen. Není to ale jen zábava, která sem každoročně láka turisty, ale také krásná příroda či památky. Především na severu se setkáváme s háji mandloní, olivovníků či fíkovníků. Z historických památek poté stojí za zmínku nádherná brána Portal de ses Taules z 16. století či kostel Eglésia de Santo Domingo s barokním interiérem.²⁶⁰

Méně známými Baleárskými ostrovy jsou Formentera a Menorca, která je ze všech ostrovů nejvzdálenější a pyšní se kamennými stavbami z doby bronzové.²⁶¹

Baleárské ostrovy patřily v posledních letech k těm nejnavštěvovanějším destinacím. Za rok 2016 od ledna do listopadu navštívilo Baleárské ostrovy 12,9 milionu turistů, čímž se dostaly na druhou pozici za Katalánkem.²⁶²

Kanárské ostrovy

Rozmanitá krajina Kanárských ostrovů nabízí turistům oblasti od lávových pouští až po pralesy a od písečných přesypů až po sopečné vrcholky. Ostrovy jsou dnes rozděleny do dvou provincií. Nejširší nabídku pro cestovní ruch má Tenerife. Provincie Santa Cruz de Tenerife zahrnuje také tři další západní ostrůvky, které jsou již turisticky méně využívány – La Palma, La Gomera a El Hierro. Právě na těchto odlehlých ostrůvcích můžeme využít mnohých pěších túr, krásných horských scenerií a přírody.²⁶³

Tenerife, největší Kanárský ostrov, nabízí širokou nabídku využití volného času od procházek v nádherné vulkanické krajině po vodní sporty či pestrý noční život.²⁶⁴ Hora Teide, která se tyčí nad Tenerife, nabízí úctyhodný pohled na divokou sopečnou krajinu, v níž se nachází scenerie zvětralých a minerály zabarvených skal, popele a lávových

²⁵⁹ *Španělsko* [z anglického originálu přeložila Marie Jungmannová]. 1. vyd. Praha: Ikar, 2000. s. 490. Společník cestovatele. ISBN 80-7202-637-2.

²⁶⁰ *Ibid.*, s. 486-487.

²⁶¹ *Ibid.*, s. 498.

²⁶² GUTIÉRREZ, H. 75 million and counting: Spain shattered its own tourism record in 2016. In: *El País* [online]. 13. 1. 2017 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: https://elpais.com/elpais/2017/01/12/inenglish/1484227097_393882.html

²⁶³ *Španělsko* [z anglického originálu přeložila Marie Jungmannová]. 1. vyd. Praha: Ikar, 2000. s. 505-506. Společník cestovatele. ISBN 80-7202-637-2.

²⁶⁴ *Ibid.*, s. 510.

stružek. Nejvíce fotografované jsou lávové skály Los Roques de García či skály Los Azulejos svítící díky obsažené mědi modrozelenou barvou.²⁶⁵

Druhou provincií je provincie Las Palmas. K ní patří východní ostrovy Fuerteventura, Gran Canaria, jejíž hlavní město je Las Palmas, a Lanzarote.²⁶⁶ Největší z nich je skalnatá a zalesněná Gran Canaria, která je z ostrovů nejoblíbenější. Nabízí rozmanitou krajinu, příznivé podnebí a její hlavní město je zároveň také přístavem a největším městem Kanárských ostrovů.²⁶⁷

I pro Kanárské ostrovy byl rok 2016 lepší než rok předchozí. V tomto roce navštívilo ostrovy celkem 13,4 milionů zahraničních turistů. Gran Canaria zaznamenala 3,8 milionů turistů, Tenerife 4,8 milionů a do Fuerteventura vycestovaly 2,2 miliony zahraničních turistů.²⁶⁸

5.2 Francie

K analýze cestovního ruchu byla jako druhá země vybrána nejnavštěvovanější země Evropské unie, Francie. Stejně jako u Španělska se bude následující část zabývat zprvu charakteristikou země, jejím členstvím v Evropské unii, cestovním ruchem ve Francii obecně a poté již samotným vývojem turismu od roku 2007 po rok 2017. Na začátku každého roku bude Francie zasazena do kontextu cestovního ruchu v Západní Evropě a na konci kapitoly budou data shrnuta do přehledné tabulky a budou charakterizována nejoblíbenější města a místa Francie.

5.2.1 Charakteristika země

Francie je dnes jednou z nejmodernějších zemí na světě a je vůdcem mezi evropskými národy.²⁶⁹ Je největším státem západní Evropy.²⁷⁰ Svou rozlohou 543,965 km² ²⁷¹ je zároveň i 37. největší zemí na světě. Francie je z velké části

²⁶⁵ Španělsko [z anglického originálu přeložila Marie Jungmannová]. 1. vyd. Praha: Ikar, 2000. s. 514. Společník cestovatele. ISBN 80-7202-637-2.

²⁶⁶ Ibid., s. 505.

²⁶⁷ Ibid., s. 518.

²⁶⁸ TENERIFE NEWS. *La Palma visitor numbers soar as Canaries close year with tourism high* [online]. 30. 1. 2017 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: <http://www.tenerifenews.com/2017/01/la-palma-visitor-numbers-soar-as-canaries-close-year-with-tourism-high/>

²⁶⁹ CIA [CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY]. *The World Factbook - France* [online]. 2. 4. 2018 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/fr.html>

²⁷⁰ BAILEY, R. *Francie*. Brno: Computer Press, ©2009, s. 10. Velký průvodce National Geographic. ISBN 978-80-251-2539-7.

²⁷¹ HIGONNET, P., POPKIN D. a kol. Francie. In: *Britannica* [online]. 4. 4. 2018 [cit. 2018-04-04]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/France>

venkovskou zemí, kdy se zhruba 56 % půdy obdělává a 25 % je zalesněno.²⁷² Tato země je nejdůležitějším evropským zemědělským producentem a je jednou z předních světových průmyslových sil. Aktuálně žije v zemi přes 65 milionů obyvatel.²⁷³

Z geografického hlediska Francie sousedí s Belgií, Lucemburskem, Německem, Švýcarskem, Itálií, Španělskem, Andorrou a Monakem. Zároveň je obklopena Středozemním mořem, Biskajským zálivem a kanálem La Manche. Většina francouzského území je nížinatá, tvořena z plošin či plání, jsou zde však také hory Alpy či Pyreneje.²⁷⁴ Francie leží na jižním okraji mírného pásma a severním okraji subtropické klimatické zóny a zároveň sousedí s Atlantským oceánem a Středozemním mořem. S tím souvisí její podnebí. Na západě převažuje oceánské klima, tedy mírné zimy a chladná léta. Středomořské podnebí je naopak u jižního pobřeží.²⁷⁵

Krajina Francie je rozmanitá. Je oblastí náhorních plošin, úrodných zemědělských půd, tradičních vesnic, ale i módních bulvárů.²⁷⁶ Je jednou ze zemí nacházející se zároveň i v severní, i v jižní části Evropy a můžeme zde tedy pozorovat silné rozdíly mezi jednotlivými regiony. Tyto rozdíly týkající se podnebí, zeměpisu, ale i kultury, daly vzniknout opravdu různorodému a bohatému zemědělství. To se projevuje především ve vyhlášené francouzské kuchyni a v opěvovaných francouzských vínech.²⁷⁷ Rozmanitost území vyplývá také z toho, že Francie zahrnuje jak Bretaň s jejím galským námořním dědictvím, tak germánské Alsasko-Lotrinsko, zároveň ale také mořské slunečné pásmo nebo drsné horské oblasti Pyrenejí.²⁷⁸ Dopady různého podnebí můžeme zpozorovat i v oblasti rostlinné říše, kdy řadu cenných stromových kultur olivovníků a korkových dubů nalezneme ve Středomoří a při Biskajském zálivu zase můžeme nalézt komplex borovicových porostů. Na území Francie se setkáváme jak s masivními reliéfovými tvary

²⁷² BAILEY, R. *Francie*. Brno: Computer Press, ©2009, s. 10. Velký průvodce National Geographic. ISBN 978-80-251-2539-7.

²⁷³ HIGONNET, P., POPKIN D. a kol. Francie. In: *Britannica* [online]. 4. 4. 2018 [cit. 2018-04-04]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/France>

²⁷⁴ Ibid.

²⁷⁵ ²⁷⁵ HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství VŠE, 2005, s. 37. ISBN 80-245-0858-3.

²⁷⁶ *Francie* [z anglického originálu přeložili Lenka Svobodová a Josef Koval]. 1. vyd. Praha: Ikar, 1999, s. 15. Společník cestovatele. ISBN 80-7202-393-4.

²⁷⁷ BAILEY, R. *Francie*. Brno: Computer Press, ©2009, s. 10. Velký průvodce National Geographic. ISBN 978-80-251-2539-7.

²⁷⁸ *Francie* [z anglického originálu přeložili Lenka Svobodová a Josef Koval]. 1. vyd. Praha: Ikar, 1999, s. 15. Společník cestovatele. ISBN 80-7202-393-4.

Bretaně, Normandie a Vogéz, tak s vyhaslými sopkami, lávovými poli nebo izolovanými sopečnými kužely v Massif Central.²⁷⁹

Francii jako jedinou evropskou zemi oblévá Severní i Středozemní moře, není tedy divu, že byla v minulosti vystavena mnoha kulturním vlivům. Ve středověku v době hospodářského růstu Francii sjednotila postupně dynastie Kapetovců. Kvůli stoleté válce a černé smrti země zaznamenala zvrát k horšímu, ale za renesance a vznešené vlády Ludvíka XIV. se opět vzchopila a vzkvétala. V 18. století během osvícenství dokonce celá Evropa záviděla Francii její kulturu a instituce. Roku 1789, kdy vypukla Velká francouzská revoluce, zanikla absolutistická monarchie a byly zahájeny velké sociální a institucionální reformy. Mnohé z nich podpořil a upevnil Napoleon. Revoluce však s sebou přinesla i nestabilitu, kdy od jejího začátku Francie zažila pět republik, dvě císařství a tři typy královské moci. V 19. a 20. století probíhala pomalu modernizace a navzdory tomu, že Francie v těchto stoletích často soupeřila s Německem a dokonce čelila v letech 1940–1944 německé okupaci, staly se oba státy později zakládajícími členy Evropské unie.²⁸⁰

Návštěvu Francie doporučují samotní Francouzi, kteří považují svůj způsob života za nejlepší a svou zemi za nejcivilizovanější. Jejich kultura, umění i architektura může být na jedné straně velice seriózní, ale na straně druhé pobuřující.²⁸¹

Setkáváme se zde s mnoha historickými a kulturními památkami. Umění z mladšího paleolitu můžeme nalézt při úpatí Pyrenejí, například v jeskyni Lascaux. Dodnes se na území Francie můžeme také setkat s římským uměním z romanizované Galie. Mísí se zde románský sloh s dómy ve městech Caen, Autun či Arles, s gotickými katedrálami v Chartres, Štrasburku či Soissons, které uchvacují svou architekturou a bohatou sochařskou výzdobou. V zámcích posetých na řece Loiře můžeme zachytit vliv italské renesance, ve Versailles zase klasicistickou tradici francouzského baroka ztělesňuje zdejší komplex staveb.²⁸²

²⁷⁹ HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství VŠE, 2005, s. 37. ISBN 80-245-0858-3.

²⁸⁰ *Francie* [z anglického originálu přeložili Lenka Svobodová a Josef Koval]. 1. vyd. Praha: Ikar, 1999, s. 39. Společník cestovatele. ISBN 80-7202-393-4.

²⁸¹ *Ibid.*, s. 15.

²⁸² HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství VŠE, 2005, s. 37. ISBN 80-245-0858-3.

5.2.2 Francie jako součást EU

Francie je jedním ze zakládajících členů Evropského společenství. Z její iniciativy vyšel tzv. Schumanův plán, který sloužil k vytvoření společného trhu s uhlím a ocelí. Francie má v Radě Evropské unie 29 hlasů a do Evropského parlamentu volí 74 poslanců. Je jak členem schengenského prostoru, tak Eurozóny a v roce 2002 přijala euro.²⁸³

Za zrodem Schumanova plánu stojí Jean Monnet a následně tento plán 9. května 1950 představil ministr zahraničních věcí Robert Schuman, proto název „Schumanův plán“. V tomtéž roce Francouzi představili i tzv. Plevenův plán, na jehož základě mělo být vytvořeno Evropské obranné společenství, návrh však nakonec nebyl ratifikován. Po nástupu prezidenta De Gaulla v roce 1958 začala Francie stále více prosazovat mezivládní princip spolupráce – tzv. Evropu vlastní.²⁸⁴ Prezident stále zdůrazňoval nedotknutelnost suverenity země. Pět let po jeho zvolení a následně v roce 1967 De Gaulle vetoval rozšíření Evropského společenství a to jak o Velkou Británii, která dle něj neměla stejné cíle jako cíle Společenství, tak i o Dánsko a Irsko.²⁸⁵

V roce 1965 započala takzvaná politika „prázdných křesel“, kterou vyvolala krize v Evropském společenství, když francouzská reprezentace stáhla svého ministra zahraničních věcí ze zasedání Rady ministrů, odvolala francouzské reprezentanty ze všech vedení důležitých výborů a dokonce se gaullisté přestali účastnit zasedání Evropského parlamentu. Tuto situaci způsobilo to, že De Gaulle trval na tom, aby byla všechna přijímaná rozhodnutí schválena jednomyslně.²⁸⁶ Na počátku roku 1966 byla krize zažehnána Lucemburským kompromisem, který například umožňoval uplatnit veto při hlasování u záležitostí důležitých pro některý ze členských států.²⁸⁷

V roce 1984 vznikl předchůdce Schengenské dohody, kdy ve Saarbruckenu byla uzavřena dohoda Francie s Německem, která měla odstranit kontroly na společných hranicích. O rok později již vznikla samotná Schengenská dohoda, ke které se později připojily také státy Beneluxu. Až v roce 1999 se Schengenská dohoda stala součástí primárního práva.²⁸⁸

²⁸³ZENKNER, P. Francie. In: *Euroskop* [online]. © 2005-2018 [cit. 2018-04-03]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/530/sekce/francie/>

²⁸⁴Ibid.

²⁸⁵Ibid.

²⁸⁶Ibid.

²⁸⁷Ibid.

²⁸⁸Ibid.

V rámci zahraničních vztahů Francie vždy považovala za důležitou oblast pro projektování svého vlivu Středomoří a Blízký východ. Bylo to jak z důvodů geografických, tak strategických. Jednalo se tak o Alžírsko, které bylo již od roku 1847 integrální součástí Francie a až roku 1962 získalo nezávislost, a o Tunisko a Maroko, francouzské protektoráty, které získaly nezávislost již roku 1956. Tehdejší prezident Charles de Gaulle nechtěl, aby pozice Francie po ztrátě území byla oslabena, a tak definoval novou arabskou politiku „politique arabe“, která měla Francii vrátit původní významný vliv a roli. Tato politika kladla důraz na výjimečnost Francie jako obhájce národní nezávislosti a na rozvinutí politických i kulturních vztahů s arabskými státy.²⁸⁹

Francie se také jako stálý člen Rady bezpečnosti OSN významně angažovala v otázce izraelsko-palestinského konfliktu. Zprvu byla na straně Izraele, ale po vypuknutí války roku 1967 vztahy ochladly a prezident De Gaulle začal úzce spolupracovat s arabskými státy a hájit práva Palestinců. I jeho další následovníci začaly více rozvíjet úzké vztahy s jednotlivými arabskými státy a to především s Alžírskem, aby skrze něj mohla Francie navazovat další vztahy s africkými státy a posilovat svou moc. Tento rozvoj vztahů a tím posilování svého vlivu pokračovalo i do dalších oblastí, do zemí Perského zálivu a Íráku. Nástupce De Gaulla Francois Mitterand i nadále posiloval vztahy s arabskými státy a tak se začaly rozvíjet vazby mezi francouzskými politiky a arabskými vůdci.²⁹⁰

V roce 1979, kdy vypukla islámská revoluce v Íránu, se Francie rozhodla postavit proti islamistickým hnutím i vládám. To mělo také následně dopad na zahraniční politiku Francie, jelikož začala vnímat politický islám jako hrozbu pro sekulární představitele arabských států.²⁹¹ Následně začala mít Francie obavy z přibývajícího počtu imigrantů z muslimských zemí, z ohrožení sekulárního francouzského modelu a z hrozby teroristického útoku. Otázka se stala vysoce politicky diskutovanou a je tomu tak až dodneška. V průběhu let se Francie snažila nalézt řešení žít s touto menšinou a otázky podpory procesu demokratizace nebo otázka ochrany lidských práv tak zůstávaly v pozadí. Roku 1995 byl zvolen za prezidenta Jacques Chirac, který vedl aktivní zahraniční politiku, Francie se angažovala v blízkovýchodním mírovém procesu, opět

²⁸⁹ BOCIANOVÁ, K. *Evropská unie a Středomoří: role Španělska a Francie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2015, s. 176. ISBN 978-80-246-3072-4.

²⁹⁰ Ibid., s. 177-178.

²⁹¹ Ibid., s. 178.

navázala úzkou spoluprací s Alžírskem a prohlubovala nadále také spoluprací s dalšími státy.²⁹²

Za vlády Jacquese Chiraca byla také založena v roce 2003 Rada pro muslimskou víru, aby se tak mohly kontrolovat a regulovat islámské náboženské praktiky a aby tak vznikl dialog se zástupci muslimů ve Francii. Jednalo se o první viditelnější krok tehdejšího ministra vnitra Nicolase Sarkozyho. Prezident Chirac věnoval také pozornost demokratizační agendě.²⁹³

Roku 2007 byl vystřídán již zmiňovaným Nicolasem Sarkozym. Po jeho zvolení započala větší spolupráce s USA i s Evropskou unií. I když řada arabských spojenců se obávala, že s jeho politikou nastanou změny, Sarkozy pokračoval v politice svých předchůdců. Snažil se sledovat ekonomické a bezpečnostní zájmy Francie ve Středomoří, začal více hovořit o problematice lidských práv, o demokracii a budování míru ve Středomoří. Ale i u tohoto prezidenta se po nějakém čase ukázalo, že jeho politika pokračovala ve šlépějích jeho předchůdců, v ochraně a sledování tradičních francouzských zájmů (obavy před imigranty, uzavírání obchodních a vojenských kontraktů atd.).²⁹⁴

Ve druhé polovině roku 2008 Francie předsedala Evropské unii. Během předsednictví se chtěla zaměřit především na ochranu evropských občanů, s čímž souviselo také její moto: „A more protective Europe“.²⁹⁵ V rámci svého předsednictví se soustředila především na 4 klíčové priority – na energii a klima a s tím související udržitelný rozvoj a energie, na problematiku migrace, na bezpečnost a obranu (tedy zlepšení evropského obranného potenciálu) a na oblast zemědělství (revizi a budoucnost Společné zemědělské politiky). V červenci tohoto roku také Nicolas Sarkozy společně s německou kancléřkou spustil již u Španělska zmiňovaný projekt Unie pro Středomoří, který měl vdechnout Barcelonskému procesu (viz „Španělsko jako součást EU“) novou sílu. Cílem projektu bylo vybudovat spolupráci mezi EU a Severní Afrikou a Blízkým Východem.²⁹⁶

Roku 2010, po vypuknutí arabského jara (vlna protestů a nepokojů, které vypukly nejdříve na přelomu let 2010-2011 v Tunisku a odsud se dál šířily do států severní Afriky

²⁹² BOCIANOVÁ, K. *Evropská unie a Středomoří: role Španělska a Francie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2015, s. 178-179. ISBN 978-80-246-3072-4.

²⁹³ Ibid., s. 179-180.

²⁹⁴ Ibid., s. 180-181.

²⁹⁵ EUROSKOP. *Francie (1.7. - 31.12.2008)* [online]. © 2005-2018 [cit. 2018-04-07]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8426/sekce/francouzske-predsednictvi-1-7---31-12-2008/#up>

²⁹⁶ Ibid.

a Arabského poloostrova)²⁹⁷, Francie podpořila tuniského i egyptského prezidenta proti demonstrantům. I když po skutečném sesazení prezidentů Francie změnila názor a postavila se za demonstranty, i tak vedle evropské pomoci na bilaterální úrovni poskytla navíc Tunisku a Egyptu 1 miliardu eur. Kvůli arabskému jaru se zvýšil i počet migrantů. To vyvolalo konflikt mezi Itálií a Francií, kdy Francie zastávala tvrdý postoj a vyvolala v Evropské unii debatu o nutnosti zpřísnit schengenský prostor. Tímto krokem si Francie u jižních sousedů značně pohoršila a také popularita Sarkozyho začala upadat. Při konání dalších voleb tedy zvítězil socialistický kandidát Francois Hollande a ten zároveň se svým ministrem určil tyto priority zahraniční politiky ve Středomoří – dát demokracii šanci, pomáhat novým režimům, nevměšovat se do vnitřních záležitostí států a klást důraz na vzdělávání nových arabských lídrů.²⁹⁸

Aktuálně je prezidentem Francie Emmanuel Macron, který vystřídal Francoise Hollanda v roce 2017.²⁹⁹ V Evropském parlamentu zasedá 74 poslanců z Francie, za člena Evropské komise byl jmenován Pierre Moscovici a v Evropském výboru regionů má Francie 24 zástupců. Evropská unie má tři oficiální sídla evropských orgánů a jedno z nich je také ve francouzském Štrasburku. Z hlediska obchodu a ekonomiky je Evropská unie pro Francii poměrně důležitá, jelikož 59 % veškerého vývozu směřuje do zemí v rámci Evropské unie a naopak 69 % dovozu pochází také ze členských států Unie.³⁰⁰

5.2.3 Cestovní ruch Francie

Francie je předním trhem evropského cestovního ruchu. Je domovem jak světově proslulých míst, tak i hostitelem významných mezinárodních akcí. Jak mezinárodní, tak i domácí cestovní ruch má významný vliv na francouzskou ekonomiku. Roku 2016 přispěl cestovní ruch 193 miliardami eur k HDP Francie a vytvořil přímo i nepřímo 2,8 miliard pracovních míst.³⁰¹

²⁹⁷ ZDRÁHALOVÁ, H. Arabské jaro očima sociologa: Protesty vyvolaly deficit prosperity a svobody. In: *iForum* [online]. [cit. 2018-04-21]. Dostupné z: <https://iforum.cuni.cz/IFORUM-14842.html>

²⁹⁸ BOCIANOVÁ, K. *Evropská unie a Středomoří: role Španělska a Francie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2015, s 181-183. ISBN 978-80-246-3072-4.

²⁹⁹ JABŮREK, V., ŠMÍD, J. Francie má nového prezidenta. Emmanuel Macron vystřídal Francoise Hollanda. In: *iRozhlas* [online]. [cit. 2018-04-08]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/francie-ma-noveho-prezidenta-emmanuel-macron-vystridal-francoise-hollanda_1705141131_jaj

³⁰⁰ EVROPSKÁ UNIE. *Francie* [online]. [cit. 2018-04-08]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/france_cs

³⁰¹ STATISTA [THE STATISTICS PORTAL]. *Travel and tourism in France - Statistics & Facts* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <https://www.statista.com/topics/3768/travel-and-tourism-in-france/>

Významnou roli začal hrát cestovní ruch ve Francii již ve 30. letech 20. století, kdy firmy začaly svým zaměstnancům poprvé platit dovolenou. Svou roli však sehrálo například také otevření prvního francouzského zábavního parku Luna Park v roce 1909, kdy se postupem času začalo otevírat stále více a více těchto parků a do roku 2011 jich bylo již 75. Za druhé klíčové datum je považován rok 1950, kdy bylo otevřeno první letovisko „Club Méditerranée“. Tento klub je zároveň považován za symbol zahájení a rozvoje masového turismu. Třetím důležitým datem je rok 1966, kdy byl založen první touroperátor „Nouvelles Frontières“, který významně přispěl k rozvoji masového turismu. Díky své kvalitě poskytovaných služeb začal o rok později pomáhat lákat turisty do Francie hotelový řetězec Accor Corporation Paul Dubrule a Gerard Pelisson.³⁰²

Francie přijme každoročně zhruba 200 milionů zahraničních návštěvníků. Tím se řadí k předním destinacím mezinárodního cestovního ruchu. Její hlavní město Paříž je jedním z nejnavštěvovanějších měst Evropy i světa. I když většina návštěvníků Paříže cestuje z evropských měst, začíná se také zvyšovat počet turistů z Asie.³⁰³ Nejvíce navštěvované jsou tři francouzské regiony – Île-de-France, Provence-Alpes-Côte d'Azur a Rhône-Alpes. Île-de-France dokonce patří k nejnavštěvovanějším oblastem Evropské unie.³⁰⁴

Tato země láká turisty jak svými různorodými přírodními podmínkami, tak i historickým bohatstvím a kulturními či uměleckými památkami. Francie je proslulá i svou kuchyní, vyhlášenými druhy vín, nočními podniky a všemožnými dalšími atraktivitami. Navíc francouzská kvalita služeb, kterou cestovní ruch nabízí, se stala jakýmsi měřítkem pro úroveň služeb cestovního ruchu v ostatních zemích světa.³⁰⁵

Stejně jako v předešle zmiňovaném Španělsku, i následující část se bude zabývat analýzou turistického ruchu od roku 2007 do roku 2017, ale tentokrát ve Francii. Na začátku každého roku bude Francie zasazena do kontextu cestovního ruchu v Západní Evropě a poté se již práce bude zaměřovat na turistické údaje týkající se samotné Francie a na její srovnání se statistickými údaji ve Španělsku.

³⁰² SERAPHIN, Hugues. Terrorism and tourism in France: the limitations of dark tourism. In: *Worldwide Hospitality and Tourism Themes* [online]. 2017, vol. 9, no. 2, s. 187-195 [cit. 2018-03-24]. ISSN 17554217. Dostupné z: <https://search-proquest-com.zdroje.vse.cz/central/docview/1895032685?pq-origsite=summon>

³⁰³ STATISTA [THE STATISTICS PORTAL]. *Travel and tourism in France - Statistics & Facts* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <https://www.statista.com/topics/3768/travel-and-tourism-in-france/>

³⁰⁴ ASIA NEWS MONITOR. European union: Tourism statistics - several regions of Spain, France and Italy top tourism destinations in the EU - the US and Turkey top extra-EU destinations of EU tourists [online]. 10. 7. 2017 [cit. 2018-04-07]. In: *Asia News Monitor*. Dostupné z: <https://search-proquest-com.zdroje.vse.cz/docview/1917150287?accountid=17203>

³⁰⁵ HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství VŠE, 2005, s. 37. ISBN 80-245-0858-3.

Rok 2007

V roce 2007 byla Francie na první pozici v rámci mezinárodních turistických příjezdů. Na druhém a třetím místě bylo tento rok Španělsko a USA. Své první místo Francie obhájila s počtem téměř 82 milionů příjezdů, což je o více než 20 milionů více než u Španělska. V oblasti příjmů z mezinárodního cestovního ruchu ji však USA a Španělsko předběhlo a tím se dostala s 54,2 miliardami amerických dolarů na třetí místo.³⁰⁶

Obecně Západní Evropa zaznamenala tento rok zvýšení mezinárodních příjezdů o 4 % oproti minulému roku. O ten samý přírůstek vzrostl od roku 2006 i počet zahraničních turistů v samotné Francii.³⁰⁷

U Španělska bylo hlavním turistickým trhem Spojené království a stejně tak tomu bylo i ve Francii. Za tento rok vyjelo do Francie z celkového počtu příjezdů 18 % Britů, na druhém místě to byli Němci s 15,9 % a na třetím místě Belgie a Lucembursko s 11,9 %. Nad 10 % příjezdů bylo zaznamenáno z Itálie. Dalšími zeměmi v žebříčku bylo Nizozemí, Španělsko, Švýcarsko, Spojené státy, Kanada či Japonsko.³⁰⁸ Jak již bylo řečeno výše, Francii navštívilo téměř 82 milionů zahraničních turistů, kteří zde přenocovali. Největší skupinu zahraničních turistů (30 %) tvořili ti, kteří zde zůstali po dobu 4 až 7 dnů. Těch, kteří se zde zdrželi jen po dobu jednoho dne a nepřenocovali, bylo celkem 114 milionů.³⁰⁹

Pro Francii je hodně důležitý také domácí cestovní ruch. V rámci domácího cestovního ruchu více než 80 % rezidentů (obyvatel metropolitní Francie nad 15 let) cestuje buď v rámci regionu Île-de-France, anebo do Provence-Alpes-Cote d'Azur. V rámci metropolitní Francie jezdilo 57,5 % turistů bez zprostředkování služeb a do zámořské Francie a do zahraničí 30,6 %. Využívání cestovních agentur či touroperátorů bylo zaznamenáno především při cestách do zámoří či zahraničí a toto zprostředkování využilo 54,6 % cestovatelů.³¹⁰

³⁰⁶ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *Tourism Highlights 2008 Edition* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284413560>

³⁰⁷ Ibid.

³⁰⁸ DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *Key facts on tourism 2008 Edition*. [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/stats-tourisme/chiffres-cles/chiffres_cles08_gb.pdf

³⁰⁹ Ibid.

³¹⁰ Ibid.

Jak již bylo řečeno, Paříž je oblíbenou destinací pro domácí cestovní ruch, ale zároveň i pro ten zahraniční. Za rok 2007 ji navštívilo 28 milionů turistů a díky tomuto číslu i nadále zůstává top mezinárodní turistickou destinací na světě.³¹¹

Rok 2008

V tomto roce kvůli ekonomické krizi, která nastala v polovině roku 2008, Evropa zaznamenala nejslabší nárůst v počtu mezinárodních turistických příjezdů vůbec. Pro Francii to však neznamenovalo přílišnou změnu. Oproti roku 2007 sice klesl počet příjezdů ve Francii o 3 %, avšak se 79,3 miliony zahraničních turistů se stále držela na první pozici v celosvětovém žebříčku. Stejně třetí místo jako rok předchozí si držela i v rámci příjmů z mezinárodního turismu – o zhruba miliardu více než v roce 2007 utržila za rok 2008 a dostala se tak k cifře 55,6 miliard amerických dolarů, což je o 5 miliard méně ve srovnání se Španělskem.³¹²

Kromě 79,3 milionů zahraničních turistů, kteří zde alespoň jednu noc přenocovali, zemi navštívilo také přes 114 milionů výletníků, kteří se zde zdrželi pouze na den. Nejvíce do Francie cestovali opět Britové, kterých za tento rok přijelo 13,6 milionů. Na druhém místě to byli Němci s 11,6 miliony příjezdů a na třetím místě Belgičané s 8,6 miliony příjezdů.³¹³ K dalším početným turistům patřili také Italové a Nizozemci.³¹⁴

Rok 2009

Rok 2009 byl pro cestovní ruch jedním z nejtěžších. Hospodářská recese zapříčinila pokles mezinárodních turistických příjezdů téměř ve všech regionech. Západní Evropa zaznamenala pokles o 4,7 % oproti minulému roku.³¹⁵

Žebříček nejvíce navštěvovaných zemí se však ani v tomto roce nezměnil. Francie zůstala ve vedoucí pozici se 74,2 miliony zahraničních turistů, což je o 5 milionů méně

³¹¹ PARIS-VOUS-SOURIT. Tourism Week: Paris Smiles for You From 5 to 14 July 2008. In: *Leisure & Travel Business* [online]. Jul 21, 2008, s. 13 [cit. 2018-03-25]. ISSN 1944236X. Dostupné z: <https://search-proquest-com.zdroje.vse.cz/docview/201566161?pq-origsite=summon>

³¹² UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *Tourism Highlights 2009 Edition* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284413591>

³¹³ OECD [ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT]. *OECD Tourism Trends and Policies 2014 - France* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/industry-and-services/oecd-tourism-trends-and-policies-2014/france_tour-2014-17-en#page6

³¹⁴ Ibid.

³¹⁵ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2010 Edition* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284413720>

než za rok 2008, avšak oproti Španělsku je to stále o 20 milionů turistů více. Příjmy z mezinárodního turismu ve Francii poklesly na 49,4 miliard amerických dolarů, i nadále tedy zůstává na třetím místě za Španělskem.³¹⁶ Na rozdíl od počtu zahraničních turistů, u nichž se počet oproti roku 2008 snížil na 74,2 milionů, se naopak zvýšil počet výletníků o více jak jeden milion na 115,6 milionů.³¹⁷

I v tomto roce si udržuje první místo v počtu mezinárodních turistických příjezdů do Francie Spojené království. Přes 12 milionů příjezdů bylo zaznamenáno ze Spojeného království, na druhém místě se udrželo Německo s 10,7 miliony příjezdů a těsně za ním Belgie s 10,2 miliony příjezdů.³¹⁸ Nejvíce procent cestovatelů (29,5 %) se zdrželo na 4–7 nocí, na druhém místě to pak byli ti, kteří zde přenocovali jen jednu noc (18,1 %).³¹⁹

V rámci domácího cestovního ruchu více než 33 % rezidentů zamířilo do přímořských oblastí a přes 31 % na venkov. Rezidenti, kteří podnikaly vnitrostátní cesty, které zahrnovaly nejméně jedno přespání, cestovali nejvíce do metropolitní Francie (89,5 %).³²⁰ Metropolitní Francií se nazývá evropská část Francie.³²¹

Rok 2010

V roce 2010 se již cestovní ruch vzpamatoval z hospodářské krize a zaznamenával celosvětový nárůst. Oproti roku 2009 zaznamenala Západní Evropa nárůst v počtu mezinárodních turistických příjezdů o 3,4 %.³²²

Co se týče samotné Francie, za rok 2010 ji navštívilo 77 milionů zahraničních turistů, čímž se již čtvrtým sledovaným rokem v řadě udržela na první pozici v žebříčku

³¹⁶ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2010 Edition* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284413720>

³¹⁷ OECD [ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT]. *OECD Tourism Trends and Policies 2014 - France* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/industry-and-services/oecd-tourism-trends-and-policies-2014/france_tour-2014-17-en#page6

³¹⁸ Ibid.

³¹⁹ DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *Key facts on tourism 2010 Edition*. [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/stats-tourisme/chiffres-cles/chiffres_cles10_gb.pdf

³²⁰ Ibid.

³²¹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Zámořská území Francie* [online]. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/paris/cz/konzularni_informace/podminky_pro_vstup_do_zeme/zamorske_departementy_a_zamorska_uzemi/index.html

³²² UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2011 Edition* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284413935>

top destinací. Příjmy z těchto příjezdů tvořily 46,3 miliard amerických dolarů, což je sice pokles o 3 miliardy oproti roku 2009, avšak stále to stačí na třetí místo.³²³

Tři hlavní národnosti Britové, Němci a Belgičané i tento rok zůstávají hlavními turisty směřujícími do Francie. V číslech to bylo 12,2 milionů Britů, 11,4 milionů Němců a 10 milionů Belgičanů.³²⁴

Hlavní město Paříž, které je jednou z nejnavštěvovanějších destinací světa, v roce 2010 překonalo svůj rekord z roku 2007 v oblasti hotelového přenocování a vyšplhalo se tak k číslu 35,8 milionů přenocování. K tomuto číslu dopomohli především francouzští turisté, jejichž nárůst činil 8,8 % a jejichž tržní podíl se již 15 let neustále zvyšuje. K nárůstu však dopomohla například také Čína, Východní Evropa nebo Jižní Amerika, přičemž podíl přenocování těchto turistů tvořil 32 % z celkového počtu.³²⁵

Francouzi v rámci domácího cestovního ruchu sice vykonali oproti roku 2009 méně turistických cest, ale čísla jsou stále vysoká. Těch cestovatelů, kteří v rámci cesty také přenocovali, bylo 194 milionů a těch, kteří nepřenocovali, bylo 73 milionů.³²⁶

Rok 2011

Roku 2011 se v Západní Evropě zvýšil počet mezinárodních turistických příjezdů o stejné procento jako rok předchozí, tedy o 3,4. V medailových pozicích nastala změna, kdy se na třetí místo namísto Španělska dostala Čína. Francie zůstává vedoucí destinací s největším počtem mezinárodních turistických příjezdů. Za tento rok ji navštívilo 79,5 milionů zahraničních turistů, což je o 3 % více než za minulý rok a příjmy z těchto turistických příjezdů činily 53,8 miliard amerických dolarů, došlo tedy ke zvýšení o 10 % oproti roku 2010.³²⁷

³²³ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2011 Edition* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284413935>

³²⁴ OECD [ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT]. *OECD Tourism Trends and Policies 2014 - France* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/industry-and-services/oecd-tourism-trends-and-policies-2014/france_tour-2014-17-en#page6

³²⁵ PARIS. *Tourism in Paris - Key Figures 2010* [online]. 31. 7. 2017 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://press.parisinfo.com/key-figures/key-figures/tourism-in-paris-key-figures-2010>

³²⁶ OECD [ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT]. *OECD Tourism Trends and Policies 2014 - France* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/industry-and-services/oecd-tourism-trends-and-policies-2014/france_tour-2014-17-en#page6

³²⁷ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2012 Edition* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284414666>

Nejvíce turistů proudilo do Francie z Evropy a to především ze zemí Evropské Unie (60,7 milionů). Byli to Britové s počtem 12,4 milionů příjezdů, Němci s 11,6 miliony a Belgičané s 10,1 miliony.³²⁸ Stejně jako v předešlých letech, i v roce 2011 největší skupinu mezinárodních příjezdů tvořili ti turisté, kteří zde zůstali na 4–7 nocí. Z celkového počtu zaujímal 30,1 %. Na druhém místě to pak byli turisté s jedním přenocováním (17 %) a na třetím místě ti, kteří zde zůstali 8–14 nocí.³²⁹

Výletníci, kteří zde nepřenocovali, byli převážně z Belgie (28 milionů), poté to byli Švýcaři (24 milionů) a na třetím místě Němci (23 milionů).³³⁰

Jak již bylo řečeno, nejvíce zahraničních turistů přijíždělo do Francie z Evropy. V tomto roce však můžeme vidět taktéž velký nárůst turistů z Ruska, Číny a Brazílie. Více než jeden milion Číňanů si v roce 2011 užívalo francouzské pohostinnosti. Nikdo však necestuje po Francii raději než samotní Francouzi. Ti utratili při cestování po jejich domovině přes 67 miliard eur, což představuje oproti předchozímu roku nárůst o 11,9 %.³³¹

V oblasti domácího cestovního ruchu nejvíce rezidentů cestovalo v rámci metropolitní Francie. Za rok 2011 zde bylo zaznamenáno 180,5 milionů cest, které zahrnovaly alespoň jedno přespání. Nejvíce Francouzi cestovali na venkov (34,2 %), na druhém místě se umístily městské destinace (28,7 %) a na třetím místě přímořské oblasti (22,7 %). 70 % cestujících bylo ubytovaných v nepronajatém ubytování (například u příbuzných, kamarádů nebo ve svých chatách), zbylých 30 % v hotelech, kempech a dalších.³³²

Rok 2012

Rok 2012 byl pro Západní Evropu dalším rostoucím rokem v oblasti mezinárodních turistických příjezdů. Oproti minulému roku se nárůst v počtech těchto příjezdů zvýšil o 3,2 %. S počtem 83 milionů zahraničních turistů si Francie udržuje první místo jakožto nejvíce navštěvovaná země a třetí místo v oblasti příjmů z mezinárodního

³²⁸ DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *Key facts on tourism 2012 Edition*. [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/stats-tourisme/chiffres-cles/version-anglaise-chiffres-ClesTourisme-2012-2.pdf

³²⁹ Ibid.

³³⁰ Ibid.

³³¹ RFI. *Record number of foreign tourists visit France in 2011* [online]. 18. 7. 2012 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://en.rfi.fr/visiting-france/20120718-record-number-foreign-tourists-visit-france-2011>

³³² DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *Key facts on tourism 2012 Edition*. [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/stats-tourisme/chiffres-cles/version-anglaise-chiffres-ClesTourisme-2012-2.pdf

turismu, které za tento rok činily 53,7 miliard amerických dolarů. Stále ji poráží Španělsko na druhém místě s 55,9 miliardami a Amerika na místě prvním s více než dvojnásobným skóre.³³³

Oproti minulému roku se zvedl počet mezinárodních příjezdů ze tří hlavních turistických trhů – Německo zvýšilo počet svých příjezdů na 12,23 milionů a dostalo se tím na první pozici. Poprvé od roku 2007 navštívilo Francii více Němců než Britů. Britové však byli Němcům v patách s počtem 12,20 milionů příjezdů. Na třetím místě zůstává Belgie, která svůj počet 10,2 milionů zvýšila na 10,4 milionů příjezdů.³³⁴ 30,3 % ze všech mezinárodních příjezdů do Francie tvořily příjezdy na 4–7 dnů, příjezdy na jednu noc tvořily 16,8 % a příjezdy na 8 dnů až dva týdny činily 15,6 %.³³⁵

Vnitrostátní cestovní ruch několikanásobně převyšoval ten příjezdový. Přes 269 milionů domácích cest uskutečněných buď z důvodu dovolené, nebo služební cesty, zahrnujících nocleh či jen jednodenní návštěvu, bylo uskutečněno francouzskými rezidenty za rok 2012. Z toho téměř 200 milionů tvořili ti, kteří v zemi přenocovali.³³⁶ Nejvíce domácí turisté pro své osobní účely cestovali v rámci metropolitní Francie – přes 180 milionů cest proudilo právě do této oblasti. Do zámořské Francie či zahraničí to dělalo pouhých 22 milionů cest. Většina domácích turistů preferovala kratší výlety, na 1–3 noci a ti, co si vybrali dovolenou v rámci metropolitní Francie, většinou vycestovali na venkov (34,3 % ze všech cest) či do města (29,4 %). 71 % z nich bylo ubytováno u rodin, kamarádů či ve svých vlastních chatách nebo jiných „letních domovech“.³³⁷

³³³ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2013 Edition* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284415427>

³³⁴ OECD [ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT]. *OECD Tourism Trends and Policies 2014 - France* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/industry-and-services/oecd-tourism-trends-and-policies-2014/france_tour-2014-17-en#page6

³³⁵ DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *Key facts on tourism 2013 Edition* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/stats-tourisme/chiffres-cles/chiffres_cles13_gb.pdf

³³⁶ OECD [ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT]. *OECD Tourism Trends and Policies 2014 - France* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/industry-and-services/oecd-tourism-trends-and-policies-2014/france_tour-2014-17-en#page6

³³⁷ DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *Key facts on tourism 2013 Edition* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/stats-tourisme/chiffres-cles/chiffres_cles13_gb.pdf

Rok 2013

V roce 2013 se zvýšil počet mezinárodních turistických příjezdů do Západní Evropy o 4,2 %. Ze všech částí Evropy to byl nejvyšší počet, avšak pro samotnou oblast to bylo vyšší číslo než za minulý rok. Francie stále zůstává na prvním místě a Španělsko na třetím. V žebříčku příjmů z mezinárodního turismu však i nadále vede Španělsko nad Francií. Francie zaznamenala příjmy z mezinárodního turismu za tento rok 56,1 miliard amerických dolarů a Španělsko o 4 miliony dolarů více.³³⁸

Do Francie tohoto roku přijelo 84,7 milionů zahraničních turistů, což činilo oproti roku 2012 nárůst o 2 %. Oproti Španělsku je to o 24 milionů více a ani USA na druhém místě se 70 miliony v počtu příjezdů Francii nijak nedohání.³³⁹ Nejvíce turistů přijelo z Evropské unie, zhruba 70 milionů. Na druhém místě to byla Amerika s „pouhými“ 6,6 miliony a na třetím místě Asie a Oceánie s 5,9 miliony turistů. Přes 30 % ze všech těchto turistů zůstávalo na 4–7 dnů.³⁴⁰ A dle informací se délka pobytu zahraničních turistů neustále zvyšuje.³⁴¹ V žebříčku podle národností si i tento rok drží první pozici Němci s 13 miliony turistů, poté Britové s 12,6 miliony a na třetím místě Belgičané s 9,4 miliony.³⁴²

V oblasti domácího cestovního ruchu rezidenti nejvíce vycestovali v rámci metropolitní Francie stejně jako v roce 2012. Čísla se také nezměnila – více než 180 milionů cest bylo vykonáno právě v této oblasti. Dalších 23 milionů cest bylo do zámoří či zahraničí. Stejně jako u mezinárodních příjezdů, i v domácím cestovním ruchu převyšovaly delší pobyty nad kratšími.³⁴³

Ti, kteří oblast metropolitní Francie navštívili, nejvíce cestovali do měst (30,7 %), poté na venkov (22,8 %) a téměř stejné procento navštívilo pobřeží. I letos zde cestovatelé nejčastěji přenocovali u rodin (48 %).³⁴⁴

³³⁸ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2014 Edition* [online]. [cit. 2018-03-29]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416226>

³³⁹ DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *Key facts on tourism 2014 Edition* [online]. [cit. 2018-03-29]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/stats-tourisme/chiffres-cles/CC_Tourisme_2014-v_anglaise2.pdf

³⁴⁰ Ibid.

³⁴¹ MINISTÈRE DE L'EUROPE ET DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES. *Tourism – Statistics on tourism for 2013* [online]. 3. 9. 2014 [cit. 2018-03-29]. Dostupné z: <https://vu.ambafrance.org/Tourism-Statistics-on-tourism-for>

³⁴² DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *Key facts on tourism 2014 Edition* [online]. [cit. 2018-03-29]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/stats-tourisme/chiffres-cles/CC_Tourisme_2014-v_anglaise2.pdf

³⁴³ Ibid.

³⁴⁴ Ibid.

Francie je tedy i nadále oblíbenou turistickou destinací pro francouzské i zahraniční turisty. U asijské klientely směřující do Francie byl například zaznamenán mezi lety 2012 a 2013 nárůst o 12,9 % v počtech příjezdů.³⁴⁵

Rok 2014

Rok 2014 byl pro Západní Evropu ve znamení nižších mezinárodních turistických příjezdů. Pro Francii to znamenalo nulovou procentuální změnu v příjezdech, tudíž byl počet mezinárodních příjezdů téměř stejný jako minulý rok – 83,8 milionů. I přesto se však země už 7. rok od sledovaného roku 2007 drží v tomto směru na první příčce. Španělsko oproti Francii tento rok zaznamenalo nárůst v počtu mezinárodních turistických příjezdů ve výši 5 milionů a tím se celkový počet zvýšil na 65 milionů.³⁴⁶ V oblasti příjmů z mezinárodního turismu se Francie umístila na 4. místě s 55,4 miliardami amerických dolarů, což znamenalo oproti minulému roku menší pokles.³⁴⁷

Již třetím rokem v řadě bylo turistů z Německa mířících do Francie nejvíce. V tomto roce jich do země přijelo 12,7 milionů. V patách se svým počtem jim byli Britové s 11,8 miliony a na třetím místě turisté z Belgie a Lucemburska s počtem 10,7 milionů.³⁴⁸ Oproti minulému roku se zvýšil počet přenocování o 2 %.³⁴⁹ Průměrná délka pobytu, kterou zde zahraniční turisté strávili, byla 7,2 nocí.³⁵⁰ Za tento rok byl zaznamenán velkolepý 16% nárůst v počtu návštěvníků z Asie, jelikož byla zavedena nová 48-hodinová vízová služba pro čínské klienty, což bylo podnětem k 61% zvýšení víz vydaných za tento rok.³⁵¹

³⁴⁵ MINISTÈRE DE L'EUROPE ET DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES. *Tourism – Statistics on tourism for 2013* [online]. 3. 9. 2014 [cit. 2018-03-29]. Dostupné z: <https://vu.ambafrance.org/Tourism-Statistics-on-tourism-for>

³⁴⁶ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2015 Edition* [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416899>

³⁴⁷ Ibid.

³⁴⁸ DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *Key facts on tourism 2015 Edition* [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/stats-tourisme/chiffres-cles/2015-12-CC_Tourisme-8VOLETS-version_ANGLAISE.pdf

³⁴⁹ GOUVERNEMENT. FR. *France still world's No. 1 tourist destination in 2014* [online]. 8. 4. 2015 [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: <http://www.gouvernement.fr/en/france-still-world-s-no-1-tourist-destination-in-2014>

³⁵⁰ DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *Key facts on tourism 2015 Edition* [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/stats-tourisme/chiffres-cles/2015-12-CC_Tourisme-8VOLETS-version_ANGLAISE.pdf

³⁵¹ GOUVERNEMENT. FR. *France still world's No. 1 tourist destination in 2014* [online]. 8. 4. 2015 [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: <http://www.gouvernement.fr/en/france-still-world-s-no-1-tourist-destination-in-2014>

V domácím cestovním ruchu za rok 2014 rezidenti vykonali celkem 205,9 milionů cest, 181 milionů z nich bylo opět do metropolitní Francie. Kratší pobyty na 1–3 dny převýšily počtem ty delší. Celkem 104,7 milionů rezidentů pobýlo ve Francii na kratší dobu. Stejně jako v roce 2013 preferovali rezidenti cestování do měst, celkově 31,2 % si vybralo městské destinace, 22,7 % venkov a 22,2 % pobřeží.³⁵²

Rok 2015

Rok 2015 byl pro Západní Evropu příznivější. Počet mezinárodních turistických příjezdů vzrostl o 3 % a u Francie, hlavní světové turistické destinace, se počet zvýšil o 1 %. Žebříček prvních tří pozic obsazují stále tytéž země – Francie, USA a Španělsko. Počet mezinárodních turistických příjezdů ve Francii vzrostl meziročně o necelý milion na 84,5 milionů příjezdů a příjmy z nich činily 45,9 miliard amerických dolarů. S tímto číslem si stále udržuje čtvrté místo, jelikož medailovou třetí pozici i nadále obsazuje Španělsko s příjmy zhruba o 10 milionů vyššími než je tomu u Francie.³⁵³

Nejvíce turistů směřovalo do Francie z Evropy – 67 milionů, na druhém místě to byla s velmi velkým odskokem Asie a Oceánie se 7,6 miliony a na třetím místě Amerika se 7,1 miliony turistů. Britů letos vycestovalo do Francie 12,2 milionů, Němců 11,5 milionů a turistů z Belgie a Lucemburska 10,8 milionů.³⁵⁴ Největší příjmy byly zaznamenány od německých turistů, a to 6,5 miliard eur. Oproti minulému roku se zkrátila průměrná délka pobytu zahraničních turistů na 6,8 nocí.³⁵⁵

U domácího cestovního ruchu zase turisté nejvíce zůstávali po dobu 1 až 3 nocí. Těchto turistů bylo 102,8 milionů a více jak 90 % z nich si vybíralo pro návštěvu metropolitní Francii. Cestování do městských destinací bylo i letos nejoblíbenější a zároveň nejvíce rezidentů bylo bezplatně ubytováno u rodiny, přátel nebo ve svém vlastním letním sídle.³⁵⁶

³⁵² DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *Key facts on tourism 2015 Edition* [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/stats-tourisme/chiffres-cles/2015-12-CC_Tourisme-8VOLETS-version_ANGLAISE.pdf

³⁵³ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2016 Edition* [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284418145>

³⁵⁴ DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *Key facts on tourism 2016 Edition*. [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/stats-tourisme/chiffres-cles/2016-key-facts-tourism.pdf

³⁵⁵ Ibid.

³⁵⁶ Ibid.

Rekordní počet turistů přijel tento rok z Číny – více než 2,2 milionů Číňanů si pro svou návštěvu vybralo právě Francii.³⁵⁷ V období od ledna do srpna navštívilo o 47 % více Číňanů Le Chateau de Chambord ve střední Francii a o 4,2 % více Chateau de Versailles. Dle dat z Regionálního výboru pro cestovní ruch se počet čínských turistů v Paříži a předměstích zvýšil oproti minulému roku o 48,9 %.³⁵⁸

Rok 2016

Za tento rok Evropa zaznamenala v některých destinacích i dvojnásobný nárůst v oblasti mezinárodních turistických příjezdů a naopak v jiných destinacích pokles. Pro Západní Evropu to neznamenal ani pokles, ani nárůst, čísla byla stejná jako rok předešlý. Francie však utrpěla 2 % meziroční pokles v počtu mezinárodních turistických příjezdů především kvůli zavedeným bezpečnostním opatřením.³⁵⁹ Tato opatření byla následkem teroristických útoků v Paříži v listopadu 2015 a v Nice červenci 2016.³⁶⁰ Naopak u sledovaného Španělska byl v počtu příjezdů vidět vysoký 10 % nárůst.³⁶¹

I v předposledním sledovaném roce Francie zůstává světově nejnavštěvovanější destinací, kdy za rok 2016 82,6 milionů zahraničních turistů směřovalo do metropolitní Francie a zhruba 400 000 do zámořských oblastí. 64,5 milionů zahraničních turistů bylo z Evropy a 18,1 milionů z ostatních koutů světa.³⁶² Ke srovnání, ve Španělsku se mezinárodní příjezdy o 10 % zvýšily a cifra se tak zde vyšplhala na 75,6 milionů.³⁶³

V rámci příjmů z mezinárodního cestovního ruchu Francie tento rok spadla na 5. místo se svými 42,5 miliardami amerických dolarů. Naopak ve Španělsku příjmy

³⁵⁷ CHINA DAILY. *France welcomes record number of Chinese visitors in 2015* [online]. 22. 8. 2015 [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: http://europe.chinadaily.com.cn/business/2015-08/22/content_21671709.htm

³⁵⁸ Ibid.

³⁵⁹ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2017 Edition* [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419029>

³⁶⁰ DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *82.6 million foreign tourists in France* in 2016* [online]. June 2017 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/4p-DGE/2017-06-4p-N71-EVE-ENGLISH.pdf

³⁶¹ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2017 Edition* [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419029>

³⁶² DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *82.6 million foreign tourists in France* in 2016* [online]. June 2017 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/4p-DGE/2017-06-4p-N71-EVE-ENGLISH.pdf

³⁶³ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2017 Edition* [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419029>

z mezinárodního turismu meziročně vzrostly na více jak 60 miliard amerických dolarů a to se tak udrželo na druhé pozici za USA.³⁶⁴

V roce 2016 se sice snížil počet příjezdů evropských návštěvníků o 3,8 %, avšak toto snížení bylo vyrovnáno přílivem turistů z jiných částí světa. Počet asijských turistů jen mírně poklesl oproti rekordnímu roku 2015 a naopak počet turistů z USA se díky silnějšímu americkému dolaru vůči euru v tomto roce zvýšil. Průměrná délka pobytu zahraničních turistů se téměř nezměnila ve srovnání s minulým rokem, avšak kvůli poklesu zahraničních turistů hodně trafil hotelový sektor, kdy zde meziročně klesl počet přenocování o 10 milionů.³⁶⁵

Nejvíce do Francie i nadále směřovali turisté ze Spojeného království (11,9 milionů), na druhém místě turisté z Německa s 11,4 miliony a na třetím místě turisté z Belgie a Lucemburska s 10,7 miliony. Téměř 10 % ze všech turistů tvořili Američané, nejvíce rezidenti z USA.³⁶⁶

Jak již bylo řečeno, turistů z Asie za rok 2016 ubylo a to o 6 % na 5,7 milionů. I tak se však nárůst například čínských turistů od roku 2011 zdvojnásobil. Taktéž nárůst návštěvníků z Afriky byl celkem vysoký (10,8 %). Naproti tomu z Oceánie za tento rok do Francie přijelo o 19,8 % turistů méně než za rok minulý.³⁶⁷

Francii na kratší dobu pobytu, tedy na 1 až 3 noci, navštívilo za tento rok 38,5 milionů zahraničních turistů. Tato země je však jednou z destinací, kde zahraniční turisté zůstávají nejdéle. Přes 44 milionů turistů pobýlo v zemi tento rok na delší dobu. Vyšší čísla byla zaznamenána jen u USA, které jsou geograficky mnohem větší než Francie a u Španělska, které je často pro turisty finální destinací.³⁶⁸

Rok 2017

Rok 2017 byl charakteristický růstem v počtu mezinárodních turistických příjezdů v mnoha destinacích a také v těch, které v posledních letech zaznamenaly pokles, jejich

³⁶⁴ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2017 Edition* [online]. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419029>

³⁶⁵ DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *82.6 million foreign tourists in France* in 2016* [online]. June 2017 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/4p-DGE/2017-06-4p-N71-EVE-ENGLISH.pdf

³⁶⁶ Ibid.

³⁶⁷ Ibid.

³⁶⁸ Ibid.

počet vzrostl. Pro Západní Evropu to značilo nárůst mezinárodních příjezdů o 7 % oproti minulému roku.³⁶⁹

Své první místo si Francie jakožto nejnavštěvovanější země světa udržela i v tomto roce, kdy ji navštívil rekordní počet zahraničních turistů, který se vyšplhal na 89 milionů. Je to způsobeno také tím, že hlavní město Francie Paříž je obrovským lákadlem pro zahraniční turisty. Každoročně ji navštíví přes 30 milionů turistů, což je více než v kterémkoli jiném městě na světě.³⁷⁰

Dle dostupných statistik se zvýšil v období od dubna do června o 10,2 % jak domácí cestovní ruch, tak ten zahraniční ve srovnání se stejným obdobím v minulém roce.³⁷¹ Největší nárůst byl zaznamenán u turistů z Japonska (36,2 %), z Německa (20 %) a z Číny (18,8 %). Primárním turistickým regionem je Île-de-France, kde se meziročně od ledna do října zvýšil počet zahraničních turistů o 14,1 %.³⁷²

Podle předpovědí se oproti předchozímu roku zvýšily příjezdy zahraničních turistů o 5–6 %. Například počet turistů z USA by se měl na konci roku pohybovat okolo 5 milionů. Z dostupných dat zatím také víme, že od začátku roku 2017 do září strávili návštěvníci ve Francii o 7 % více nocí oproti roku 2016. Zároveň také víme, že koncem července činily příjmy z mezinárodních příjezdů 24,5 miliard eur a to zatím není konečné číslo, ale i tak už je to oproti stejnému období v minulém roce nárůst o 9 %. Nehledě tedy na to, že ještě nejsou dostupná konečná data pro tento rok, i tak Francie zůstává i pro rok 2017 top světovou destinací.³⁷³

V následující tabulce jsou shrnuta data z předchozího textu, aby se čtenář mohl v jednotlivých letech lépe orientovat a vidět tak číselné rozdíly v hlavních zkoumaných oblastech – v mezinárodních turistických příjezdech, v příjmech z těchto příjezdů a v počtu turistů ze Spojeného království.

³⁶⁹ UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *2017 International Tourism Results: the highest in seven years* [online]. 15. 1. 2018 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://media.unwto.org/press-release/2018-01-15/2017-international-tourism-results-highest-seven-years>.

³⁷⁰ THE LOCAL. *89 million tourists: Why France is still the most visited country on earth* [online]. 18. 1. 2018 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://www.thelocal.fr/20180118/france-retains-crown-as-most-visited-country-on-earth>

³⁷¹ RFI. *French tourism continues post-attacks recovery* [online]. 8. 8. 2017 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://en.rfi.fr/economy/20170808-french-tourism-continues-post-attacks-recovery>

³⁷² YINGYING, C. French tourism industry stages comeback in 2017. In: *China Daily* [online]. 10. 1. 2018 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://www.chinadaily.com.cn/a/201801/10/WS5a556d0ea3102e5b17371c36.html>

³⁷³ FRANCE IN THE US. *Tourism in France: a 5-6% increase compared to 2016* [online]. 27. 9. 2017 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://franceintheus.org/spip.php?article8324>

Tabulka 2: Srovnání v letech 2007–2017

ROK	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet mezinárodních tur. příjezdů v milionech	82	79,3	74,2	77	79,5	83	84,7	83,8	84,5	82,6	89
Příjmy z mezinárodních tur. příjezdů v mld. USD	54,2	55,6	49,4	46,3	53,8	53,7	56,1	55,4	45,9	42,5	Data nedostupná
Hlavní trh turismu ve Francii	Britové 14,8	Britové 13,6	Britové 12,0	Britové 12,2	Britové 12,4	Němci 12,23	Němci 13,0	Němci 12,7	Britové 12,2	Britové 11,9	Data nedostupná
Nejnavštěvovanější oblast	Metropolitní Francie										

Zdroj: Vlastní zpracování

5.2.4 Nejnavštěvovanější města a místa

Francie jakožto nejnavštěvovanější země Evropské unie nabízí nepřeberné množství turisticky oblíbených oblastí a měst. Následující část pojednává o těch statisticky nejoblíbenějších – o místech, která by žádný turista neměl při své návštěvě Francie vynechat.

Île-de-France

Pařížský region je dnes předním hospodářským regionem Francie a je jedním z nejvýznamnějších obchodních center Evropy.³⁷⁴ Nachází se zde přes 4000 historických památek, 140 muzeí, přičemž 3 z nich patří mezi nejnavštěvovanější na světě (Louvre, Musée d'Orsay, Centre Pompidou), nebo také přes 360 divadel. Na své si přijdou i sportovní fanoušci, je tu totiž zhruba 19 000 sportovních klubů, přes 5500 tenisových kurtů a dalších možností sportovního využití.³⁷⁵

Region je bohatý jak svou architekturou, tak i uměním. Například město St. Denis, nacházející se právě zde, je místem s první francouzskou katedrálou a s královským pohřebištěm. V Sèvres zase můžeme navštívit proslavenou porcelánku z 18. století a důkazem zdejšího kulturního bohatství je i město Meaux dýchající na nás svou elegancí.³⁷⁶

³⁷⁴ BURFIN, Y. Paris Region Key Figures 2017. In: IAU [online]. 6. 3. 2017 [cit. 2018-04-07]. Dostupné z: <http://www.iau-idf.fr/en/known-how/scope-of-activities/edition/paris-region-key-figures-2017.html>

³⁷⁵ IAU [INSTITUT AMENAGEMENT URBANISME ILE DE FRANCE]. Paris Region Key Figures 2017 [online]. [cit. 2018-04-07]. Dostupné z: http://www.iau-idf.fr/fileadmin/NewEtudes/Etude_1356/Paris_Region_Key_Figures_2017_HD_STC.pdf

³⁷⁶ BAILEY, R. Francie. Brno: Computer Press, 2009, s 93. Velký průvodce National Geographic. ISBN 978-80-251-2539-7.

Île-de-France je královským srdcem Francie, je oblastí s mnoha přepychovými zámky jako je palác ve Versailles nebo nádherný zámek ve Vaux-le-Vicomte. Nicméně i pro velký počet menších zámků je zdejší krajina oblíbená.³⁷⁷

Palác ve Versailles je vzdálený zhruba 17 km od Paříže a je impozantní královskou rezidencí, na které pracovali nejlepší umělci té doby. Můžeme se zde kochat úžasným interiérem královské kaple, zrcadlovým sálem se 17 ohromnými zrcadly poukazujícími na bohatství té doby anebo se můžeme projít po krásných zahradách s okouzujícími sochami a fontánami.³⁷⁸ V regionu se dále nachází také Château de Fontainebleau, půvabný zámek na jihu, zámek Chantilly a další architektonické skvosty.³⁷⁹

Dle dostupných dat víme, že tento region v roce 2015 navštívilo 47 milionů turistů. Více než 41 %, tedy více než 19 milionů, tvořili zahraniční turisté. Kupodivu nejnavštěvovanějším místem za tento rok byl Disneyland se 14,8 miliony návštěvníků.³⁸⁰

V roce 2015 zde bylo zaznamenáno také 172,6 milionů přenocování, což je polovina z celkového počtu přenocování ve Francii. V roce 2015 byl region zároveň světovou jedničkou v oblasti hotelových kapacit, kdy si turisté mohli vybírat z 2341 různých hotelů, a za tento rok bylo v hotelových ubytováních zaznamenáno 66,3 milionů přenocování.³⁸¹

Paříž

Nejkrásnější, nejúžasnější, nejromantičtější město na světě – takovou si Paříž získala pověst. Je nazývána často i městem snů a již dlouho je místem ctižádostivých umělců, spisovatelů, myslitelů a dobrodruhů. Úzké středověké klikatící se uličky, krásné kostely, renesanční paláce ze 17. století, stromy lemované bulváry, nejkrásnější budovy a nejvýznamnější muzea na světě, to vše je charakteristické pro jediné město, Paříž.³⁸²

Paříž je rušným městem, a zároveň hospodářským a kulturním centrem Francie. Vedle skvostů minulosti se zde setkáváme se současnou moderní tvořivostí. Jak muzea a galerie, tak úžasné obchody se světově proslulou módou či kavárny a restaurace

³⁷⁷ BAILEY, R. *Francie*. Brno: Computer Press, 2009, s. 93. Velký průvodce National Geographic. ISBN 978-80-251-2539-7..

³⁷⁸ Ibid., s. 94-97.

³⁷⁹ Ibid., s. 100-101.

³⁸⁰ IAU [INSTITUT AMENAGEMENT URBANISME ILE DE FRANCE]. *Paris Region Key Figures 2017* [online]. [cit. 2018-04-07]. Dostupné z: http://www.iau-idf.fr/fileadmin/NewEtudes/Etude_1356/Paris_Region_Key_Figures_2017_HD_STC.pdf

³⁸¹ Ibid.

³⁸² BAILEY, R. *Francie*. Brno: Computer Press, 2009, s. 52-53. Velký průvodce National Geographic. ISBN 978-80-251-2539-7.

umožňují turistům vychutnat si zde každou chvíli. Za zábavou se zde můžeme vydat do divadel, ale také do rockových či nočních klubů a barů.³⁸³

Nejstarší a nejspíše také nejoblíbenější částí Paříže je Île de la Cité, což je ne více než jeden kilometr dlouhý ostrov na řece Seině, kde kmen Parisiů ve 3. stol. př. n. l. vybudoval opevněné město. Jádrem města je gotická katedrála Notre-Dame neboli Chrám Matky Boží v Paříži, která se stala místem setkání řemeslnických cechů a také vzdělávacím centrem vyhlášeným po celé Evropě.³⁸⁴ Nejtrvalejším symbolem Paříže je však na jihu od Seiny se nacházející Eiffelova věž, která se tyčí nad travnatou plochou bývalého vojenského cvičiště Champ de Mars. Byla postavena v roce 1889 při stém výročí Velké francouzské revoluce. Tato věž měří 319 metrů, její součástí je 1585 schodů a za velmi jasného dne je z ní možné vidět až do vzdálenosti 72 kilometrů.³⁸⁵

Za rok 2015 byla v samotné Paříži nejvíce navštěvovaná katedrála Notre-Dame, kterou navštívilo 14,8 milionů turistů. Na druhém místě to byla bazilika Sacré Cœur de Montmartre s 10 miliony návštěvníků a na třetím místě muzeum Louvre s 8,4 miliony návštěvníků. Eiffelova věž zaznamenala v tomto roce 6,9 milionů návštěvníků.³⁸⁶

Provence-Alpes-Cote d’Azur

Dalším oblíbeným turistickým regionem je Provence-Alpes-Cote d’Azur. Po Paříži a Île-de-France je druhým nejnavštěvovanějším regionem, kdy například za minulý rok od začátku roku do září oblast zaznamenala 30 milionů domácích i zahraničních příjezdů. V hlavní sezóně (červenec, srpen) dokonce region zaznamenal 108 milionů přenocování, což jen za tyto dva měsíce činí 3 % nárůst oproti stejnému období v roce minulém.³⁸⁷

Hlavním městem regionu Provence-Alpes-Cote d’Azur je Marseille.³⁸⁸ Je nejstarším a zároveň největším francouzským přístavem. Zašlé, kosmopolitní město,

³⁸³ BAILEY, R. *Francie*. Brno: Computer Press, 2009, s. 53. Velký průvodce National Geographic. ISBN 978-80-251-2539-7.

³⁸⁴ Ibid., s. 54-55.

³⁸⁵ Ibid., s. 67.

³⁸⁶ IAU [INSTITUT AMENAGEMENT URBANISME ILE DE FRANCE]. *Paris Region Key Figures 2017* [online]. [cit. 2018-04-07]. Dostupné z: http://www.iau-idf.fr/fileadmin/NewEtudes/Etude_1356/Paris_Region_Key_Figures_2017_HD_STC.pdf

³⁸⁷ COMITÉ RÉGIONAL DE TOURISME. *Summer 2017. Tourism on the upswing in Provence-Alpes-Côte d’Azur* [online]. 30. 9. 2017 [cit. 2018-04-08]. Dostupné z: http://tourismepaca.fr/wp-content/uploads/2017/09/PRESS-RELEASE-CRT_PACA_30aout2017_EN.pdf

³⁸⁸ BRITANNICA. *Provence-Alpes-Côte d’Azur* [online]. ©2018 [cit. 2018-04-07]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Provence-Alpes-Cote-dAzur>

které je současně bránou na Blízký východ a do severní Afriky, nyní prochází kulturní obrodou.³⁸⁹

Na severu území Provence-Alpes-Côte d'Azur dominují hory Alpy, na západě zas leží pláně Comtat, Crau, a Camargue, které jsou odvodňovány řekou Rhônou. Region je jedním z nejvíce dynamických regionů Francie. Oblast je vysoce urbanizovaná, asi 90 % obyvatel žije ve městech.³⁹⁰

V Provence-Alpes-Côte d'Azur je velmi oblíbená jak pro domácí, tak pro mezinárodní cestovní ruch, oblast při pobřeží Středozemního moře Côte d'Azur známá jako francouzská Riviéra. Rozsáhlé pláže a příznivé klima láká do mnoha středisek, mezi nimiž vynikají především města Nice, Cannes, St. Tropez, St. Raphael, Antibes a Menton.³⁹¹ Díky krásně čisté modré vodě, přepychu a skvělému podnebí si francouzská Riviéra vysloužila jedinečné postavení mezi nejelegantnějšími světovými rekreačními středisky.³⁹²

V rámci regionu můžeme navštívit množství kulturně historických i přírodních zajímavostí. Starověkými a středověkými památkami je proslulé město Arles, kde se nachází amfiteátr, lázně a divadlo z doby císaře Konstantina a také známá románská katedrála. Gotickým papežským palácem je zase proslulý Avignon, kde se konají různé divadelní festivaly.³⁹³ Jedno z nejoblíbenějších turistických měst je však Nice, kde turismus patří mezi hlavní ekonomické aktivity města. Má dlouhou historii cestovního ruchu a to jak v letním, tak v zimním období.³⁹⁴ Nice se skládá ze tří odlišných částí – Vieux Nice, Promenade des Anglais a elegantní Cimiez tyčící se nad městem.³⁹⁵ Staré město Nice je dnes čtvrtí plnou křivolakých uliček, náměstí, kaváren a obchůdků.³⁹⁶ Nachází se zde řada paláců vybudovaných tehdejšími slavnými obyvateli. Nejúžasnější

³⁸⁹ BAILEY, R. *Francie*. Brno: Computer Press, 2009, s. 300. Velký průvodce National Geographic. ISBN 978-80-251-2539-7.

³⁹⁰ BRITANNICA. *Provence-Alpes-Côte d'Azur* [online]. ©2018 [cit. 2018-04-07]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Provence-Alpes-Cote-dAzur>

³⁹¹ HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství VŠE, 2005, s. 37-38. ISBN 80-245-0858-3.

³⁹² BAILEY, R. *Francie*. Brno: Computer Press, 2009, s. 284. Velký průvodce National Geographic. ISBN 978-80-251-2539-7.

³⁹³ HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství VŠE, 2005, s. 38. ISBN 80-245-0858-3.

³⁹⁴ BRITANNICA. *Nice* [online]. ©2018 [cit. 2018-04-08]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Nice>

³⁹⁵ BAILEY, R. *Francie*. Brno: Computer Press, 2009, s. 286. Velký průvodce National Geographic. ISBN 978-80-251-2539-7.

³⁹⁶ PETRO, J. *Francie: kapesní průvodce*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2004, s. 170. ISBN 80-251-0202-5.

z nich je Palais Lascaris ze 17. století, jehož strop je zdoben freskami a jehož dveře z období rokoka jsou vykládané stříbrem.³⁹⁷

Za návštěvu stojí taktéž samotná Provence známá svými přírodními krásami. Levandulová pole, olivové háje, provoněné svahy a všudypřítomné okouzlující barvy nabízí země, v které si bůh dle provensálské pověsti vytvořil svůj vlastní ráj. K těm nejúžasnějším městům patří již zmiňované město Arles nebo Orange se svými amfiteátry a monumenty. Nachází se zde i město Avignon, v kterém můžeme navštívit Papežský palác, a silné regionální citění je patrné i v kosmopolitním Aix-en-Provence. Pokud patříme tedy právě mezi ty typy cestovatelů, kteří chtějí během dne prozkoumat starobylé vesnice, navštívit uměleckou galerii a zároveň se toulat mezi poli s bylinkami, tak je pro ně země Provence tou správnou volbou.³⁹⁸

5.3 Srovnání Španělska a Francie

Za období mezi lety 2007–2017 lze konstatovat, že u obou zemí se, až na malé výkyvy, cestovní ruch neustále vyvíjel a počet mezinárodních turistických příjezdů se zvyšoval. Ve Španělsku i ve Francii tvořili hlavní turistickou klientelu občané ze Spojeného království. Do Francie jezdilo každoročně nejvíce Britů a nejoblíbenější oblastí byl region Île-de-France. Ve Španělsku patřili mezi hlavní turisty také Britové, ale v roce 2012 nastal zlom, kdy Němci svým počtem překonali počet britských turistů. Tato situace trvala až do roku 2015, kdy se do vedení dostali opět Britové.

Ve Španělsku se kromě roku 2009, kdy probíhala hospodářská krize, počet mezinárodních turistických příjezdů každoročně zvyšoval. Nejvíce turisté směřovali do Katalánska a to především do hlavního města regionu, do Barcelony. Hlavní sezónou zde, stejně jako ve Francii, byly letní měsíce.

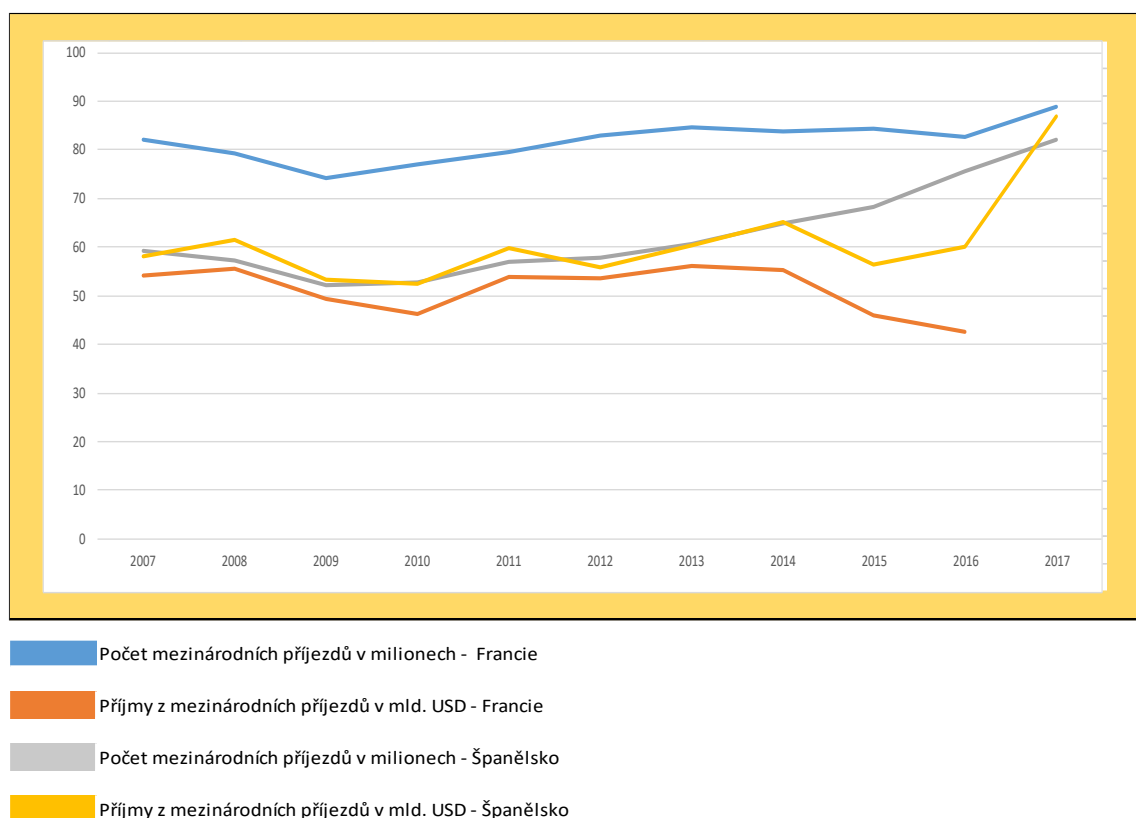
U Francie se kromě roků 2009, 2014 a 2016, rok po tom, kdy se země stala obětí teroristického útoku, počet mezinárodních turistických příjezdů také každoročně zvyšoval. V grafu níže však můžeme vidět, že křivka mezinárodních příjezdů se u Francie zase až tak radikálně neměnila. Naproti tomu u Španělska křivka od roku 2009 neustále stoupala. Podobně je tomu taktéž u křivek s příjmy z mezinárodního turismu. Španělsko zaznamenávalo větší výkyvy a jeho křivka stoupala strměji než u Francie, jejíž příjmy

³⁹⁷BAILEY, R. *Francie*. Brno: Computer Press, 2009, s. 286. Velký průvodce National Geographic. ISBN 978-80-251-2539-7.

³⁹⁸Ibid.

z mezinárodních příjezdů nezaznamenávaly takové změny v nárůstu či poklesu. Až od roku 2013 začaly tyto příjmy postupně klesat. Samozřejmě, u obou zemí je zde vidět pokles ve zmiňovaném krizovém roce 2009. Obecně tedy Francie zvítězila v Evropě i ve světě v oblasti mezinárodních turistických příjezdů a Španělsko v Evropě oblasti příjmů.

Graf 1: Srovnání cestovního ruchu Španělska a Francie v letech 2007–2017

Zdroj: vlastní zpracování dle UNWTO

Závěr

Evropa je v rámci světa přední turistickou destinací. Především státy Evropské unie se těší hojnému počtu návštěvníků a jednotlivé členské státy se umísťují na horních příčkách žebříčku nejnavštěvovanějších zemí světa. Díky volnému pohybu osob a dnes již bezcelní kontroly v rámci Evropské unie je cestování pro občany členských států ještě jednodušší. Není tedy divu, že mezi nejpočetnější návštěvníky v zemích Evropské unie patří samotní obyvatelé žijící v některém z členských států. Především v období letních měsíců června, července a srpna se občané Evropské unie vydávají strávit svůj volný čas nebo dovolenou do zemí členských států nebo se rozhodnou cestovat po své domovině.

V rámci této diplomové práce bylo stanoveno za cíl zanalyzovat sektor turismu v rámci Evropské unie a především pak vývoj cestovního ruchu ve dvou dlouhodobě nejnavštěvovanějších zemích Evropské unie, ve Španělsku a Francii.

První část diplomové práce byla zaměřena na vymezení pojmu cestovní ruch a na všechny pojmy s ním související, které byly následně využity v rozboru zkoumaných zemí. Byly zde charakterizovány pojmy „domácí“ a „zahraniční“ cestovní ruch a také pojmy „turista“ a „výletník“, které byly hojně využívány především ve statistikách v rámci příjezdů.

Jelikož jsou Španělsko i Francie součástí Evropské unie, byla celá jedna kapitola věnována tématu cestovního ruchu v Evropské unii. Pro ekonomiku Evropské unie je mezinárodní turismus důležitý, avšak nelze opomíjet ani podíl domácího cestovního ruchu v jednotlivých členských zemích. Teoretická část dále pokračovala charakteristikou Evropské unie, jejíž snaha přidělit agendě turismu odpovídající status se vyvíjela od 70. let. V 90. letech byl již turismus považován za významné ekonomické odvětví. Evropská unie dodnes přispívá k rozvoji cestovního ruchu například ve formě poskytování finančních prostředků z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Další kapitola pojednávala o politice Evropské unie uplatňované v rámci turistického odvětví. Ve Sděleních, která Komise od roku 2006 vydala s ohledem na situaci v cestovním ruchu, se pojednává především o tom, jaké kroky by se měly uskutečnit, aby byl více využit potenciál cestovního ruchu tak, aby se toto odvětví stalo konkurenceschopnějším a pokračovalo se v rozvoji udržitelného turismu.

Druhá, praktická část této diplomové práce, byla zaměřena na vybrané země Španělsko a Francii. Ke splnění vytyčeného cíle, tedy k analýze cestovního ruchu obou zemí a jejich porovnání, bylo postupováno systematicky od roku 2007 až po rok 2017.

Jednotlivé roky u obou zemí byly rozebrány a srovnány z pohledu cestovního ruchu a u každé země byla vypracována finální tabulka s těmi nejdůležitějšími daty a čísly. V těchto tabulkách jsou pak přehledně uvedené jednotlivé číselné rozdíly za období 2007–2017. Data byla získávána především ze statistických údajů, konkrétně ze zpráv vydaných UNWTO a z výročních zpráv o cestovním ruchu jednotlivých zemí. Na závěr byl pak přidán graf, kde je vidět souhrnné srovnání dostupných dat z obou zemí.

Obecně je známo, že Francie je nejnavštěvovanější zemí světa. Za zkoumané období se její pozice nijak neměnila a byla stále na prvním místě, co se týče počtu mezinárodních turistických příjezdů. Španělsko si zase drželo svou první pozici v oblasti příjmů z mezinárodního turismu v rámci Evropy, celosvětově se jeho pozice víceméně také neměnila a zůstávalo na druhém místě. Obě země, až na malé výkyvy, také každoročně zaznamenávaly pozitivní růst v oblasti příjezdů.

Z pohledu mezinárodních turistických příjezdů se pozice Španělska pohybovala v celosvětovém žebříčku na třetím či čtvrtém místě, ale od roku 2009 země zaznamenávala v této oblasti jen pozitivní růst. Nejoblíbenější turistickou destinací byl region Katalánsko se svým hlavním městem Barcelonou. Za architektonickými skvosty Gaudího či slavnou rušnou ulicí Las Ramblas sem jezdila především mladší generace. Na druhém místě byla ve Španělsku nejvíce navštěvovaná Andalusie a na třetím místě Kanárské a Baleárské ostrovy.

Dle statistických dat bylo zjištěno, že za zkoumané období 2007–2017 navštěvovalo každoročně Španělsko průměrně 69 milionů zahraničních turistů a Francii zhruba o 30 milionů více, tedy asi 90 milionů. Počty zahraničních turistů se téměř každý rok zvyšovaly a rok 2017 byl zatím u obou sledovaných zemí rekordním. Nejvíce navštěvovali oba státy turisté z Evropské unie, kdy u Španělska to byli především Britové, Němci a Francouzi a u Francie Britové, Němci a Belgičané. Francie však zaznamenává každoročně vyšší domácí cestovní ruch než příjezdový. Francouzští rezidenti rádi cestují po své domovině a nejoblíbenější je pro ně hlavní město Paříž a její okolí. I když je Francie stále pro turisty nejoblíbenější destinací, její návštěvnost v posledních letech kolísala kvůli teroristickým útokům, které zemi zasáhly. Turisté se však z událostí brzy vzpamatovali a země nezaznamenala žádný větší pokles, který by ji posunul ve světovém žebříčku na nižší pozici.

Dlouhodobě si Evropa udržuje první pozici v oblasti mezinárodních příjezdů a je tedy stále turisticky nejoblíbenější destinací. Druhou pozici v počtu mezinárodních příjezdů si udržuje Amerika, ale v posledních letech získává oblibu i cestování do

vzdálenějších zemí Asie. Cestovní ruch je celosvětově oblíbenou aktivitou a dle dostupných předpovědí by mělo odvětví cestovního ruchu i nadále růst. Je však otázkou, jak dlouho bude turismus udržitelný při tak masovém cestování, jako je tomu nyní, a jak se to za pár let odrazí na stavu těch nejslavnějších památek, za kterými jezdí stovky milionů turistů.

Seznam použitých zkratek

AIENT	Association internationale d'experts scientifiques du tourisme Mezinárodní sdružení vědeckých pracovníků cestovního ruchu
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu
ETAG	European Tourism Action Group Evropská pracovní skupina pro cestovní ruch
ETC	European Travel Commission Evropská komise cestovního ruchu
EU	European Union Evropská unie
IATA	International Air Transport Association Mezinárodní asociace leteckých dopravců
ILO	International Labour Organization Mezinárodní organizace práce
MMF	Mezinárodní měnový fond
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
PATA	Pacific Asia Travel Association Sdružení cestovního ruchu Tichomořské Asie
TAC	Transportation Association of Canada

	Kanadská asociace dopravy
UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development Konference OSN pro obchod a rozvoj
UNEP	United Nations Environment Programme Program OSN pro životní prostředí
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu
UNICEF	The United Nations International Children's Fund Dětský fond Organizace spojených národů
UNWTO	United Nations World Tourism Organization Světová organizace cestovního ruchu
USA	United States of America Spojené státy americké
WTO	World Trade Organization Světová obchodní organizace
WTTC	The World Travel & Tourism Council Světová rada cestování a cestovního ruchu

Seznam grafů a tabulek

Graf 1: Srovnání cestovního ruchu Španělska a Francie v letech 2007–2017..... 86

Tabulka 1: Srovnání v letech 2007–2017 56

Tabulka 2: Srovnání v letech 2007–2017 81

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

BAILEY, R. *Francie*. Brno: Computer Press, 2009, 400 s. Velký průvodce National Geographic. ISBN 978-80-251-2539-7.

BENEŠ, V., ŠTĚPÁNEK, P. *Španělsko a Španělé*. 2.vyd. Praha: Grada Publishing, 2002, 160 s. ISBN 80-247-0358-0.

BOCIANOVÁ, K. *Evropská unie a Středomoří: role Španělska a Francie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2015, 244 s. ISBN 978-80-246-3072-4.

CIHELKOVÁ, E., JAKŠ, J. a kol. *Evropská integrace – Evropská unie*. Praha: Oeconomica, 2004, 396 s. ISBN 80-245-0854-0.

FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vy. Praha: Grada Publishing, 2001, 180 s. ISBN 80-247-0207-X.

Francie [z anglického originálu přeložili Lenka Svobodová a Josef Koval]. 1. vyd. Praha: Ikar, 1999. 672 s. Společník cestovatele. ISBN 80-7202-393-4.

HOUŠKA, P., PETRŮ, Z. *Cestovní ruch v působnosti orgánů EU*. Praha: Oeconomica, 2010, 276 s. ISBN 978-80-245-1645-5.

HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství VŠE, 2005, 109 s. ISBN 80-245-0858-3.

INDROVÁ, J., MALÁ, V., MLEJNKOVÁ, L., NETKOVÁ, J., VAŠKO, M. *Cestovní ruch I*. Praha: VŠE v Praze, 2004. 114 s. ISBN 80-245-0799-4.

JASÍKOVÁ, V., TROUSIL, M. *Úvod do tvorby empirických prací pro cestovní ruch*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2009, 110 s. ISBN 978-80-7435-020-7.

PALATKOVÁ, M. *Mezinárodní turismus*. Praha: Grada Publishing a.s., 2014, 256 s. ISBN 987-80-247-4862-7.

PETRO, J. *Francie: kapesní průvodce*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2004. 231 s. ISBN 80-251-0202-5.

Španělsko [z anglického originálu přeložila Marie Jungmannová]. 1. vyd. Praha: Ikar, 2000. 672 s. Společník cestovatele. ISBN 80-7202-637-2.

ŠTYRSKÝ, J. *Geografie cestovního ruchu*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015, 159 s. ISBN 978-80-7435-539-4.

VAVREČKOVÁ, E., ŠKROBÁLKOVÁ E. *Geografie cestovního ruchu*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2013, 250 s. ISBN 978-80-7248-888-9.

ZELENKA, J., PÁSKOVÁ, M. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přepracované a doplněné 2. vydání. Praha: Linde Praha, 2012, 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

Internetové zdroje

ASIA NEWS MONITOR. European union: Tourism statistics - several regions of Spain, France and Italy top tourism destinations in the EU - the US and Turkey top extra-EU destinations of EU tourists [online]. 10. 7. 2017 [cit. 2018-04-07]. In: *Asia News Monitor*. Dostupné z: <https://search-proquest-com.zdroje.vse.cz/docview/1917150287?accountid=17203>

BRITANNICA. *Nice* [online]. ©2018 [cit. 2018-04-08]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Nice>

BRITANNICA. *Provence–Alpes–Côte d'Azur* [online]. ©2018 [cit. 2018-04-07]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Provence-Alpes-Cote-dAzur>

BURFIN, Y. Paris Region Key Figures 2017. In: *IAU* [online]. 6. 3. 2017 [cit. 2018-04-07]. Dostupné z: <http://www.iau-idf.fr/en/know-how/scope-of-activities/edition/paris-region-key-figures-2017.html>

BURGEN, S. *Barcelona cracks down on tourist numbers with accommodation law* [online]. 27. 1. 2017 [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/jan/27/barcelona-cracks-down-on-tourist-numbers-with-accommodation-law>

CIA [CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY]. *The World Factbook - France* [online]. 2. 4. 2018 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/fr.html>

COMITÉ RÉGIONAL DE TOURISME. *Summer 2017. Tourism on the upswing in Provence-Alpes-Côte d'Azur* [online]. 30. 9. 2017 [cit. 2018-04-08]. Dostupné z: http://tourismepaca.fr/wp-content/uploads/2017/09/PRESS-RELEASE-CRT_PACA_30aout2017_EN.pdf

DELGADO, C. July 2017 pulverizes all tourism records in Spain. In: *El País* [online]. 1. 9. 2017 [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: https://elpais.com/elpais/2017/09/01/inenglish/1504252994_959572.html

DĚJINY. Reconquista. In: *Dějiny* [online]. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.dejiny.cz/spanelsko/reconquista.html>

DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *82.6 million foreign tourists in France* in 2016* [online]. June 2017 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/4p-DGE/2017-06-4p-N71-EVE-ENGLISH.pdf

DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *Key facts on tourism 2008 Edition* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/stats-tourisme/chiffres-cles/chiffres_cles08_gb.pdf

DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *Key facts on tourism 2010 Edition* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/stats-tourisme/chiffres-cles/chiffres_cles10_gb.pdf

DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *Key facts on tourism 2012 Edition* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/stats-tourisme/chiffres-cles/version-anglaise-chiffres-ClesTourisme-2012-2.pdf

DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *Key facts on tourism 2013 Edition* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/stats-tourisme/chiffres-cles/chiffres_cles13_gb.pdf

DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *Key facts on tourism 2014 Edition* [online]. [cit. 2018-03-29]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/stats-tourisme/chiffres-cles/CC_Tourisme_2014-v_anglaise2.pdf

DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *Key facts on tourism 2015 Edition* [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/stats-tourisme/chiffres-cles/2015-12-CC_Tourisme-8VOLETS-version_ANGLAISE.pdf.

DIRECTION GÉNÉRALE DES ENTREPRISES. *Key facts on tourism 2016 Edition* [online]. [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: https://www.entreprises.gouv.fr/files/files/directions_services/etudes-et-statistiques/stats-tourisme/chiffres-cles/2016-key-facts-tourism.pdf

DOMINGUEZ, ASENJO A. Spain international tourism breaks records for fifth straight year. In: *Reuters* [online]. 11. 1. 2018. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-spain-economy-tourism/spain-international-tourism-breaks-records-for-fifth-straight-year-idUSKBN1F01EI>

ETC [EUROPEAN TRAVEL COMMISSION]. *About ETC* [online]. © 2018 [cit. 2018-01-10]. Dostupné z: <http://www.etc-corporate.org/about-etc#>

EUROPEAN BEST DESTINATIONS. *Tourism in Madrid* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <https://www.europeanbestdestinations.com/destinations/madrid/>

EUROPEAN COMMISSION. *Overwiev of EU Tourism Policy* [online] 2. 1. 2018. [cit. 2018-01-04]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/policy-overview_en

EUROSTAT. *Statistika cestovního ruchu* [online]. 21. 12. 2017 [cit. 2017-12-30]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tourism_statistics/cs

EUROSTAT. *Tourism statistics* [online]. 21. 12. 2017 [cit. 2017-01-02]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tourism_statistics

EVROPSKÁ KOMISE. *Cestovní ruch* [online]. 1. 11. 2014 [cit. 2017-12-30]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/themes/tourism/

EVROPSKÁ KOMISE. *Evropský fond pro regionální rozvoj* [online]. 15. 10. 2014 [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/cs/funding/erdf/

EVROPSKÁ UNIE. *Francie* [online]. [cit. 2018-04-08]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/france_cs

EVROPSKÁ UNIE. *Základní informace o EU* [online]. 29. 12. 2017 [cit. 2017-12-29]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_cs

FRANCE IN THE US. *Tourism in France : a 5-6% increase compared to 2016* [online]. 27. 9. 2017 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://franceintheus.org/spip.php?article8324>

FRONTUR Y EGATUR. *Movimientos Turísticos en Fronteras (Frontur). Encuesta de Gasto Turístico (Egatur). Informe anual 2009* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Frontur-Egatur2009.pdf>.

FRONTUR Y EGATUR. *Movimientos Turísticos en Fronteras (Frontur). Encuesta de Gasto Turístico (Egatur). Informe anual 2010* [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: [http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20\(Frontur\)%20y%20Encuesta%20de%20Gasto%20Tur%C3%ADstico%20\(Egatur\)%202010.pdf](http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20(Frontur)%20y%20Encuesta%20de%20Gasto%20Tur%C3%ADstico%20(Egatur)%202010.pdf)

FRONTUR Y EGATUR. *Movimientos Turísticos en Fronteras (Frontur). Encuesta de Gasto Turístico (Egatur). Informe anual 2011* [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: [http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20\(Frontur\)%20y%20Encuesta%20de%20Gasto%20Tur%C3%ADstico%20\(Egatur\)%202011.pdf](http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20(Frontur)%20y%20Encuesta%20de%20Gasto%20Tur%C3%ADstico%20(Egatur)%202011.pdf)

FRONTUR Y EGATUR. *Movimientos Turísticos en Fronteras (Frontur). Encuesta de Gasto Turístico (Egatur). Informe anual 2012* [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: [http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20\(Frontur\)%20y%20Encuesta%20de%20Gasto%20Tur%C3%ADstico%20\(Egatur\)%202012.pdf](http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20(Frontur)%20y%20Encuesta%20de%20Gasto%20Tur%C3%ADstico%20(Egatur)%202012.pdf)

ras%20(Frontur)%20y%20Encuesta%20de%20Gasto%20Tur%C3%ADstico%20(Egatur)%202012.pdf

FRONTUR. *Movimientos turísticos en fronteras (Frontur) 2013. Entradas de turistas clasificadas por tipo de alojamiento utilizado* [online]. © 2010 [cit. 2018-03-15]. Dostupné z:

<http://estadisticas.tourspain.es/WebPartInformes/paginas/rsvisor.aspx?ruta=%2fFrontur%2fEstructura%2fAnual%2fEntradas+de+turistas+clasificadas+por+tipo+de+alojamiento+utilizado+-+Ref.206&par=1&idioma=es-ES&anio=2014>.

FRONTUR. *Movimientos turísticos en fronteras (Frontur) 2014. Entradas de turistas clasificadas por tipo de alojamiento utilizado* [online]. © 2010 [cit. 2018-03-15]. Dostupné z:

<http://estadisticas.tourspain.es/WebPartInformes/paginas/rsvisor.aspx?ruta=%2fFrontur%2fEstructura%2fA2fEntradas+de+turistas+clasificadas+por+tipo+de+alojamiento+utilizado+-+Ref.206&par=1&idioma=es-ES&anio=2014>.

FRONTUR. *Movimientos turísticos en fronteras (Frontur) 2015. Entradas de turistas según tipo de alojamiento* [online]. © 2010 [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/WebPartInformes/paginas/rsvisor.aspx?ruta=%2fFrontur%2fEstructura%2fMensual%2fEntradas+de+turistas+seg%u00fan+tipo+de+alojamiento+-+Ref.2215&par=1&idioma=es-ES&anio=2015&mes=Septiembre>.

FRONTUR. *Movimientos turísticos en fronteras (Frontur) 2015. Entradas de turistas según País de Residencia* [online]. © 2010 [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/WebPartInformes/paginas/rsvisor.aspx?ruta=%2fFrontur%2fEstructura%2fMensual%2fEntradas+de+turistas+seg%u00fan+Pa%u00eds+de+Residencia+-+Ref.199&par=1&idioma=es-ES&anio=2015&mes=Septiembre>

FRONTUR. *Movimientos turísticos en fronteras (Frontur) 2015. Entradas de turistas según Comunidad autónoma de destino principal* [online]. © 2010 [cit. 2018-03-15]. Dostupné z:

<http://estadisticas.tourspain.es/WebPartInformes/paginas/rsvisor.aspx?ruta=%2fFrontur%2fEstructura%2fMensual%2fEntradas+de+turistas+seg%u00fan+Comunidad+aut%u00f3noma+de+destino+principal+-+Ref.200&par=1&idioma=es-ES&anio=2015&mes=Septiembre>

FRONTUR. *Movimientos turísticos en Fronteras (FRONTUR). Informe anual 2007* [online]. [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: [http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20\(Frontur\)%202007.pdf](http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20(Frontur)%202007.pdf)

FRONTUR. *Movimientos turísticos en Fronteras (FRONTUR). Informe anual 2008* [online]. [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: [http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20\(Frontur\)%202008.pdf](http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/frontur/Anuales/Movimientos%20Tur%C3%ADsticos%20en%20Fronteras%20(Frontur)%202008.pdf)

FUSTER & ASSOCIATES. *Tourism Up 11.5% in Spain in First Six Months of 2017* [online]. 25. 8. 2017 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <http://fuster-associates.com/tourism-11-5-spain-first-six-months-2017/>.

GOUVERNEMENT. FR. *France still world's No. 1 tourist destination in 2014* [online]. 8. 4. 2015 [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: <http://www.gouvernement.fr/en/france-still-world-s-no-1-tourist-destination-in-2014>

GUTIÉRREZ, H. 75 million and counting: Spain shattered its own tourism record in 2016. In: *El País* [online]. 13. 1. 2017 [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: https://elpais.com/elpais/2017/01/12/inenglish/1484227097_393882.html

HIGONNET, P., POPKIN D. a kol. Francie. In: *Britannica* [online]. 4. 4. 2018 [cit. 2018-04-04]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/France>

CHAPLOW, CH. Tourism statistics – Andalusia. In: *Andalusia* [online]. [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: <http://www.andalusia.com/spain/statistics/tourism.htm>

CHINA DAILY. *France welcomes record number of Chinese visitors in 2015* [online]. 22. 8. 2015 [cit. 2018-03-30]. Dostupné z: http://europe.chinadaily.com.cn/business/2015-08/22/content_21671709.htm

IAU [INSTITUT AMENAGEMENT URBANISME ILE DE FRANCE]. *Paris Region Key Figures 2017* [online]. [cit. 2018-04-07]. Dostupné z: http://www.iau-idf.fr/fileadmin/NewEtudes/Etude_1356/Paris_Region_Key_Figures_2017_HD_STC.pdf

JABŮREK, V., ŠMÍD, J. Francie má nového prezidenta. Emmanuel Macron vystřídal Francoise Hollanda. In: *iRozhlas* [online]. [cit. 2018-04-08]. Dostupné z:

https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/francie-ma-noveho-prezidenta-emmanuel-macron-vystridal-francoise-hollanda_1705141131_jaj

MADRID DESTINO. *Record number of visitors came to the city of Madrid this summer* [online]. 29. 9. 2016 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: <https://www.madrid-destino.com/en/72-tourism/tourism-news/1434-record-number-of-visitors-came-to-madrid-this-summer>

MINISTÈRE DE L'EUROPE ET DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES. *Tourism – Statistics on tourism for 2013* [online]. 3. 9. 2014 [cit. 2018-03-29]. Dostupné z: <https://vu.ambafrance.org/Tourism-Statistics-on-tourism-for>.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *V rámci Španělského předsednictví bylo vydáno Madridské prohlášení, které bylo předloženo Evropské komisi.* [online]. © 2012 [cit. 2018-02-25]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Informace-Udalosti/V-ramci-spanelskeho-predsednictvi-byla-vydano-Madr>

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ. *Zámořská území Francie* [online]. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/paris/cz/konzularni_informace/podminky_pro_vstup_do_zeme/za-morske_departementy_a_zamorska_uzemi/index.html

ODBOR ANALÝZ ČCCR. *Vliv členství České republiky v Evropské unii na cestovní ruch.* [online]. 24. 3. 2003 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:RVQd0KU8NuAJ:www.cestovni-ruch.cz/hoteliery/zdroje/vliv_clenstvi.doc+&cd=6&hl=cs&ct=clnk&gl=cz

OECD [ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT]. *About the OECD* [online]. © 2017 [cit. 2017-01-04]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/about/>

OECD [ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT]. *OECD Tourism Trends and Policies 2014 - France* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/industry-and-services/oecd-tourism-trends-and-policies-2014/france_tour-2014-17-en#page6

PARIS. *Tourism in Paris - Key Figures 2010* [online]. 31. 7. 2017 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://press.parisinfo.com/key-figures/key-figures/tourism-in-paris-key-figures-2010>

PARIS-VOUS-SOURIT. Tourism Week: Paris Smiles for You From 5 to 14 July 2008. In: *Leisure & Travel Business* [online]. Jul 21, 2008, s. 13 [cit. 2018-03-25]. ISSN 1944236X. Dostupné z: <https://search-proquest-com.zdroje.vse.cz/docview/201566161?pq-origsite=summon>

POLOLÁNÍK, L. Finanční krize – jak to začalo. In: *Finance* [online]. 14. 10. 2008 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/zpravy/finance/195113-financni-krize-jak-to-zacalo/>

RFI. *French tourism continues post-attacks recovery* [online]. 8. 8. 2017 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://en.rfi.fr/economy/20170808-french-tourism-continues-post-attacks-recovery>

RFI. *Record number of foreign tourists visit France in 2011* [online]. 18. 7. 2012 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://en.rfi.fr/visiting-france/20120718-record-number-foreign-tourists-visit-france-2011>

RODRIGUEZ, V., HARRISON R. a kol. Spain. In: *Britannica* [online]. 18. 2. 2018 [cit. 2018-02-19]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Spain#ref70257>

Sdělení Komise COM/2006/134 „Obnovená politika EU v oblasti cestovního ruchu: Vstříc silnějšímu partnerství pro evropský cestovní ruch“ ze dne 17. 3. 2006 v Bruselu. In: *EUR-Lex* [online]. [cit. 2018-01-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52006DC0134&from=cs>

Sdělení Komise COM/2007/621 „Agenda pro udržitelný a konkurenceschopný evropský cestovní ruch“ ze dne 19. 10. 2007 v Bruselu. In: *EUR-Lex* [online]. [cit. 2018-01-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52007DC0621&from=CS>

Sdělení Komise COM/2010/352 „Evropa jako přední světová destinace cestovního ruchu – nový politický rámec pro evropský cestovní ruch“ ze dne 30. 6. 2010 v Bruselu. In: *EUR-Lex* [online]. [cit. 2018-01-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52010DC0352&from=CS>

Sdělení Komise COM/2012/649 „Provádění a rozvoj společné vízové politiky k podpoře růstu v EU“ z roku 2013. In: *EUR-Lex* [online]. [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52012DC0649&from=CS>

Sdělení Komise COM/2014/86 „Evropská strategie pro větší růst a vyšší zaměstnanost v pobřežním a námořním cestovním ruchu“ z roku 2014. In: *EUR-Lex* [online]. [cit. 2018-01-07]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014DC0086&rid=29>

SERAPHIN, Hugues. Terrorism and tourism in France: the limitations of dark tourism. In: *Worldwide Hospitality and Tourism Themes* [online]. 2017, vol. 9, no. 2, s. 187-195 [cit. 2018-03-24]. ISSN 17554217. Dostupné z: <https://search-proquest-com.zdroje.vse.cz/central/docview/1895032685?pq-origsite=summon>

STATISTA [THE STATISTICS PORTAL]. *Annual number of international tourists visiting Catalonia from 2000 to 2017 (in 1,000s)* [online]. ©2018 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/447823/yearly-number-of-international-tourists-visiting-catalonia/>

STATISTA [THE STATISTICS PORTAL]. *Most visited tourist attractions in the city of Barcelona in 2016 (in 1,000 visitors)* [online]. ©2018 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/457335/barcelona-s-most-visited-tourist-attractions-spain/>

STATISTA [THE STATISTICS PORTAL]. *Tourism in Barcelona - Statistics & Facts* [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://www.statista.com/topics/4156/tourism-in-barcelona/>

STATISTA [THE STATISTICS PORTAL]. *Travel and tourism in France - Statistics & Facts* [online]. [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <https://www.statista.com/topics/3768/travel-and-tourism-in-france/>

STATISTA [THE STATISTICS PORTAL]. *Travel and tourism in Spain – Statistics & Facts* [online]. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <https://www.statista.com/topics/3867/travel-and-tourism-in-spain/>

TENERIFE NEWS. *La Palma visitor numbers soar as Canaries close year with tourism high* [online]. 30. 1. 2017 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z:

<http://www.tenerifenews.com/2017/01/la-palma-visitor-numbers-soar-as-canaries-close-year-with-tourism-high/>

THE LOCAL. *89 million tourists: Why France is still the most visited country on earth* [online]. 18. 1. 2018 [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <https://www.thelocal.fr/20180118/france-retains-crown-as-most-visited-country-on-earth>

THE LOCAL. *Spain beat USA as 2017 tourist destination* [online]. 11. 1. 2018 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://www.thelocal.es/20180111/spain-beat-usa-as-2017-tourist-destination>

THE LOCAL. *Spain greets record 64.9 million tourists in 2014* [online]. 22. 1. 2015 [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <https://www.thelocal.es/20150122/tourism-record-visitors-to-spain-top-65-million>

TURESPAÑA. *Boletín trimestral de coyuntura turística (COYUNTUR). I. trimestre 2013* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/analisis-turistico/coyuntura/trimestrales/Coyuntura%2013.%20Primer%20trimestre%202013.pdf>

TURESPAÑA. *Boletín trimestral de coyuntura turística (COYUNTUR). IV. trimestre 2013* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/analisis-turistico/coyuntura/trimestrales/Coyuntura%2016.%20Cuarto%20trimestre%202013.pdf>

TURESPAÑA. *Boletín trimestral de coyuntura turística (COYUNTUR). IV. trimestre 2014* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/es-ES/estadisticas/analisis-turistico/coyuntura/trimestrales/Coyuntura%2020.%20Cuarto%20trimestre%202014.pdf>

TURESPAÑA. *Ficha de Coyuntura* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/es-es/estadisticas/fichadecoyuntura/paginas/default.aspx>

TURESPAÑA. *Tourism Highlights 2015* [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <http://estadisticas.tourspain.es/en-en/estadisticas/fichadecoyuntura/paginas/default.aspx>

TURESPAÑA. *Turespaña* [online]. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <http://www.tourspain.es/es-es/Paginas/Index.aspx>

UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *Who we are* [online]. [cit. 2018-01-04]. Dostupné z: <http://www2.unwto.org/content/who-we-are-0>

UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2008 Edition* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284413560>

UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *2017 International Tourism Results: the highest in seven years* [online]. 15. 1. 2018 [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <http://media.unwto.org/press-release/2018-01-15/2017-international-tourism-results-highest-seven-years>

UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2009 Edition* [online]. [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284413591>.

UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2010 Edition* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284413720>

UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2011 Edition* [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284413935>

UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2012 Edition* [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284414666>

UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2013 Edition* [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284415427>

UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2014 Edition* [online]. [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416226>

UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2015 Edition* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416899>

UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2016 Edition* [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284418145>

UNWTO [UNITED NATIONS WORLD TOURISM ORGANIZATION]. *UNWTO Tourism Highlights 2017 Edition* [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419029>

VINCUREK, L. Španělsko. In: *Rozhlas* [online]. 13. 11. 2008 [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/evropskaunie/staty/_zprava/518079

WTTC [WORLD TRAVEL&TOURISM COUNCIL]. *About WTTC* [online]. 1. 11. 2014 [cit. 2017-01-04]. Dostupné z: <https://www.wttc.org/about/>

YINGYING, C. French tourism industry stages comeback in 2017. In: *China Daily* [online] 10. 1. 2018. [cit. 2018-03-31]. Dostupné z: <http://www.chinadaily.com.cn/a/201801/10/WS5a556d0ea3102e5b17371c36.html>

ZENKNER, P. Francie. In: *Euroskop* [online]. © 2005-2018 [cit. 2018-04-03]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/530/sekce/francie/>

ZENKNER, P. Španělsko. In: *Euroskop* [online]. © 2005-2018 [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/558/sekce/spanelsko/>

ZDRÁHALOVÁ, H. Arabské jaro očima sociologa: Protesty vyvolaly deficit prosperity a svobody. In: *iForum* [online]. [cit. 2018-04-21]. Dostupné z: <https://iforum.cuni.cz/IFORUM-14842.html>